

Редакція:

04.12.2006

Про затвердження Правил пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України

Наказ Міністерства аграрної політики України,
Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від
наслідків Чорнобильської катастрофи
від 4 грудня 2006 року N 730/770

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
5 квітня 2007 р. за N 313/13580

На виконання Програми забезпечення пожежної безпеки на період до 2010 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 липня 2002 року N 870, та відповідно до вимог Закону України "Про пожежну безпеку" **НАКАЗУЄМО:**

1. Затвердити Правила пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України (далі - Правила), що додаються.
2. Керівникам державних департаментів, Міністру аграрної політики Автономної Республіки Крим, начальникам Головних управлінь агропромислового розвитку, обласних і районних управлінь агропромислового розвитку державних адміністрацій організувати вивчення та виконання вимог Правил на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності аграрного сектору економіки.
3. Департаменту інженерно-технічного забезпечення Мінагрополітики України (Даценко М. С.):
 - 3.1. У встановленому порядку подати наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
 - 3.2. Організувати видання Правил у тримісячний термін після реєстрації в Міністерстві юстиції України.
4. Керівникам Державного департаменту пожежної безпеки, головних управлінь (управлінь) МНС України в Автономній Республіці Крим, обласних, у містах Києві та Севастополі, ректорам вищих навчальних закладів МНС України, начальнику Вінницького вищого професійного училища цивільного захисту довести до відома керівного складу органів управління системи

МНС України та організувати вивчення особовим складом підпорядкованих їм підрозділів зазначених Правил пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра аграрної політики України Моцного В. К. та начальника Державного департаменту пожежної безпеки МНС України Улинця Е. М.

Міністр аграрної політики України

Ю. Ф. Мельник

Тимчасово виконуючий обов'язки
Міністра України з питань
надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи

В. М. Антоненць

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства аграрної політики
України,
Міністерства України з питань
надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи
від 4 грудня 2006 р. N 730/770

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
5 квітня 2007 р. за N 313/13580

**ПРАВИЛА
ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ
КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ**

1. ГАЛУЗЬ ЗАСТОСУВАННЯ

Ці Правила розроблені на виконання вимог Закону України "Про пожежну безпеку" та Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19.10.2004 N 126, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за N 1410/10009 (далі - НАПБ А.01.001-2004).

Дія Правил поширюється на об'єкти агропромислового комплексу (далі - АПК), що експлуатуються, будуються, реконструюються, технічно переоснащуються і розширюються.

Вимоги Правил є обов'язковими для виконання юридичними та фізичними особами агропромислового комплексу України.

Вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки об'єктів, що належать АПК, зокрема об'єктів житлово-побутового, культосвітнього, оздоровчого та іншого призначення, регламентуються діючими в Україні нормативно-правовими актами з цих питань.

Нормативні посилання.

Закон України від 17.12.93 N 3745-XII "Про пожежну безпеку" (зі змінами).

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 N 956 "Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки".

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з проектування, монтажу, технічного обслуговування засобів протипожежного захисту та систем опалення, оцінки протипожежного стану об'єктів, затверджені спільним наказом Держпідприємництва та МНС України від 01.09.2004 N 99/33, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 13.09.2004 за N 1144/9743 (далі - НАПБ Б.07.016-2004).

Перелік транспортних засобів і норми їх оснащення вогнегасниками, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.97 N 1128 (далі - НАПБ Б.06.005-97).

Порядок видачі органами державного пожежного нагляду дозволу на початок роботи підприємств та оренду приміщень, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2001 N 150 (далі - НАПБ Б.07.018-2001).

Типове положення про пожежно-технічну комісію, затверджене наказом МНС України від 11.02.2004 N 70, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19.02.2004 за N 222/8821 (далі - НАПБ Б.02.003-2004).

Положення про добровільні пожежні дружини (команди), затверджене наказом МНС України від 11.02.2004 N 70, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19.02.2004 за N 221/8820 (далі - НАПБ Б.02.004-2004).

Типове положення про інструктажі, спеціальні навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України, затверджене наказом МНС України від 29.09.2003 N 368, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.12.2003 за N 1148/8469 (далі - НАПБ Б.02.005-2003).

Перелік посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, та порядок їх організації, затверджений наказом МНС України від 29.09.2003 N 368, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.12.2003 за N 1147/8468 (далі - НАПБ Б.06.001-2003).

Правила обов'язкової сертифікації продукції протипожежного призначення, затверджені наказом Держстандарту України від 27.06.97 N 374, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 16.09.97 за N 407/2211 (далі - НАПБ Б.01.003-97).

Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затверджений Держстандартом України від 01.02.2005 N 28, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.05.2005 за N 466/10746.

Перелік однотипних за призначенням об'єктів, які підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння та пожежної сигналізації, затверджений наказом МНС України від 22.08.2005 N 161, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.09.2005 за N 990/11270 (далі - НАПБ Б.06.004-2005).

Правила експлуатації вогнегасників, затверджені наказом МНС України від 02.04.2004 N 152, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 29.04.2004 за N 555/9154 (далі - НАПБ Б.01.008-2004).

Типові норми належності вогнегасників, затверджені наказом МНС України від 02.04.2004 N 151, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 29.04.2004 за N 554/9153 (далі - НАПБ Б.03.001-2004).

Правила будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском, затверджені наказом Держнаглядохоронпраці від 18.10.94 N 104.

Правила безпеки систем газопостачання України, затверджені наказом Держнаглядохоронпраці від 01.10.97 N 254, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 15.05.98 за N 318/2758.

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджені комітетом по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 09.01.98 за N 4, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 10.02.98 за N 93/2533 (далі - ДНАОП 0.00-1.21-98).

"Определение категорий помещений и зданий по взрывопожарной и пожарной опасности" (ОНТП 24-86), затверджене МВС СРСР 27.02.86 (далі - НАПБ Б.07.005-86).

Положення про порядок погодження з органами державного пожежного нагляду проектних рішень, на які не встановлено норми та правила, обґрунтованих відхилень від обов'язкових вимог нормативних документів, затверджене наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 15.11.2004 N 170, зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22.11.2004 за N 1467/10066 (далі - НАПБ Б.02.014-2004).

Перелік будинків і приміщень підприємств Міністерства сільського господарства та продовольства України з встановленням їх категорій по вибухопожежній небезпеці, а також класів вибухопожежонебезпечних зон за ПУЕ, затверджений Мінсільгосппродом України, протокол від 01.05.95 N 31 (далі - НАПБ 06.014-1995).

Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 21.06.2001 N 272 (далі - ДНАОП 0.00-1.32-01).

"Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений", затверджена Головтехуправлінням Міненерго СРСР 12.10.87 (далі - РД 34.21.122-87).

ДБН В.2.5-20-2001. "Инженерное оборудование зданий и сооружений. Внешние сети и сооружения. Газоснабжение", затверджені наказом Держбуду України від 23.04.2001 N 101 (далі - ДБН В.2.5-20-2001).

ДБН В.1.1-7-2002. "Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва", затверджені наказом Держбуду України від 03.12.2002 за N 88 та введені в дію з 01.05.2003 (далі - ДБН В.1.1-7-2002).

СНиП 2.04.02-84. "Водоснабжение. Наружные сети и сооружения", затверджені постановою Державного комітету СРСР у справах будівництва від 27.07.84 N 123 (далі - СНиП 2.04.02-84).

СНиП 2.04.05-91. "Пособие по проектированию систем водяного отопления", затверджені рішенням Держбуду України від 06.12.2000 N 55 (далі - СНиП 2.04.05-91).

СНиП 2.10.05-85. "Пособие по проектированию предприятий, зданий и сооружений по хранению и переработке зерна", затверджені постановою Державного комітету СРСР у справах будівництва СРСР від 28.06.85 N 110 (далі - СНиП 2.10.05-85).

ГОСТ 12.4.026-76. "ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности".

ГОСТ 14202-69. "Трубопроводы промышленных предприятий. Опознавательная окраска. Предупреждающие знаки и маркировочные щитки".

ГОСТ 27978-88. "Корма зеленые. Технические условия".

ДСТУ 4674:2006. "Сіно. Технічні умови".

ГОСТ 19433-88. "Грузы опасные. Классификация и маркировка".

ГОСТ 12.1.004-91. "ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования".

ГОСТ 12.1.044-89. "ССБТ. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения".

"Скотарські підприємства", затверджений наказом Мінагрополітики України від 15.09.2005 N 473 (далі - ВНТП АПК-1.05).

"Птахівницькі підприємства", затверджений наказом Мінагрополітики України від 15.09.2005 N 473 (далі - ВНТП АПК-4.05).

ГОСТ 12176-89 (МЭК 332-3-82). "Кабели, провода и шнуры. Методы проверки на нераспространение горения".

ГОСТ 12.4.009-83. "ССБТ. Пожарная техника для защиты объектов. Основные виды. Размещение и обслуживание".

ДСТУ Б В.1.1-4-98. Захист від пожежі. Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги.

ДСТУ Б В.2.7-19-95 (ГОСТ 30244-94). Матеріали будівельні. Методи випробувань на займистість.

ДСТУ Б В.1.1-2-97 (ГОСТ 30402-96). Захист від пожежі. Матеріали будівельні. Метод випробування на займистість.

ДСТУ Б В.2.7-70-98 (ГОСТ 30444-97). Матеріали будівельні. Методи випробувань на поширення полум'я.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Пожежна безпека на об'єктах АПК забезпечується шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

2.2. Відповідно до статті 2 Закону України "Про пожежну безпеку" забезпечення пожежної безпеки підприємств АПК покладається на їх керівників та уповноважених ними осіб (наказом керівника та посадовою інструкцією).

2.3. Забезпечення пожежної безпеки підприємств ОАПК слід визначати в їхніх нормативних документах.

2.4. Обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна слід визначити в договорі оренди.

2.5. Працівники підприємств АПК повинні:

- виконувати вимоги цих Правил та інших нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, які діють в Україні;
- у разі виявлення пожежі - діяти відповідно до вимог розділу II цих Правил.

2.6. Видача дозволу на початок робіт здійснюється відповідно до НАПБ Б.07.018-2001.

2.7. Уведення в експлуатацію нових та реконструйованих виробничих, житлових та інших об'єктів, упровадження нових технологій, оренда будь-яких приміщень без дозволу органів державного пожежного нагляду забороняються. Видача дозволу здійснюється відповідно до НАПБ Б.07.018-2001.

2.8. Усі види пожежної техніки та протипожежного обладнання, що застосовуються для запобігання пожежам та для їх гасіння, повинні мати державний сертифікат відповідності або свідоцтво про визнання відповідності згідно з НАПБ Б.01.003-97.

2.9. Послуги з виконання робіт протипожежного призначення можуть надавати тільки ті підприємства та фізичні особи, які мають спеціальний дозвіл (ліцензію) на здійснення таких робіт відповідно до НАПБ Б.07.016-2004.

2.10. Особи, винні в порушенні і невиконанні правил пожежної безпеки, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

3.1. Для координації та вдосконалення роботи, пов'язаної із забезпеченням пожежної безпеки та контролем за її проведенням у галузях сільського господарства, харчової промисловості та переробки сільгосппродукції, в апараті Міністерства аграрної політики та в його структурних підрозділах, державних департаментах, підприємствах, установах та організаціях, що належать до його сфери управління, повинні створюватися служби пожежної безпеки (далі - СПБ) відповідно до Типового положення про службу пожежної безпеки, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 29.09.2003 N 369 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.12.2003 за N 1121/8442.

Такі служби необхідно також організовувати в об'єднаннях підприємств (асоціаціях, корпораціях, концернах тощо) для виконання функцій у сфері пожежної безпеки.

Діяльність СПБ повинна регламентуватися положеннями, які розробляються та затверджуються Міністерством, державними департаментами, об'єднаннями підприємств та узгоджуються з органами державного пожежного нагляду.

3.2. На кожному підприємстві АПК мають бути розроблені загальна інструкція про заходи пожежної безпеки та інструкції для всіх вибухопожежонебезпечних, пожежонебезпечних та вибухонебезпечних приміщень (дільниць, цехів, складів, майстерень, лабораторій тощо) згідно з додатком 1 до цих Правил.

Ці інструкції слід вивчати під час проведення протипожежних інструктажів, проходження пожежно-технічного мінімуму та виробничого навчання і вивішувати для ознайомлення в установлених місцях.

3.3. З урахуванням ступеня пожежної небезпеки підприємства наказом керівника або інструкцією має бути встановлений відповідний протипожежний режим, яким визначається:

- місце паління (якщо можливе), застосування відкритого вогню, використання побутових нагрівальних приладів;
- пожежобезпечність місць зберігання і припустима кількість сировини, напівфабрикатів та готової продукції, які можуть одночасно перебувати у виробничих приміщеннях і на території;
- порядок прибирання горючого пилу та відходів, зберігання промасленого спецодягу та шмаття, очищення повітроводів вентиляційних систем від горючих відкладень;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт (у тому числі зварювальних);
- правила проїзду і стоянки транспортних засобів;
- порядок відключення електрообладнання від мережі в разі пожежі;
- порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;

- порядок проходження посадовими особами спеціального навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів і занять з пожежно-технічного мінімуму та призначення відповідальних за це осіб;
- порядок організації експлуатації та обслуговування наявних технічних засобів протипожежного захисту (протипожежного водопроводу, насосних станцій, установок пожежної сигналізації, автоматичного пожежогасіння, видалення диму, вогнегасників тощо);
- порядок проведення планово-попереджувальних ремонтів і оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання;
- дії працівників у разі виявлення пожежі;
- порядок збору членів добровільної пожежної дружини (далі - ДПД) та посадових осіб адміністрації в разі виникнення пожежі, а також виклику їх уночі, у вихідні та святкові дні.

Працівників підприємства слід ознайомити з цими вимогами на інструктажах, під час проходження пожежно-технічного мінімуму. Витяги з наказу (інструкції) з основними положеннями слід вивішувати на встановлених місцях.

3.4. У будинках і спорудах (крім житлових будинків), що мають два і більше поверхи, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб мають бути розроблені і вивішені на видних місцях плани (схеми) евакуації людей у разі пожежі.

Необхідність забезпечення планами (схемами) евакуації одноповерхових будинків і споруд визначається місцевими органами державного пожежного нагляду, виходячи з пожежної небезпеки цих будинків (споруд), кількості працівників та площі приміщень.

3.5. У разі зміни планування або функціонального призначення будинків (приміщень, споруд), технології виробництва, штатного розкладу персоналу адміністрація зобов'язана забезпечити своєчасну розробку планів евакуації та інструкцій.

3.6. На підприємстві має бути встановлений порядок повідомлення про пожежу, з яким слід ознайомити всіх працівників.

У приміщеннях на видних місцях біля телефонів слід вивішувати таблички із зазначенням номера для виклику пожежної охорони.

3.7. З метою залучення працівників до проведення заходів щодо запобігання пожежам, організації їх гасіння на підприємствах з кількістю працівників 25 осіб і більше створюються ДПД або добровільні пожежні команди (далі - ДПК).

Діяльність ДПД або ДПК здійснюється відповідно до НАПБ Б.02.004-2004.

3.8. На підприємстві з кількістю працівників 50 і більше осіб за рішенням трудового колективу створюється пожежно-технічна комісія (далі - ПТК), роботу якої слід організувати відповідно до НАПБ Б.02.003-2004.

3.9. Територія підприємства, а також будівлі, споруди і приміщення слід обладнати відповідними знаками безпеки згідно з ГОСТ 12.4.026-76.

3.10. У разі одержання речовин та матеріалів з невідомими властивостями (показниками пожежної небезпеки) керівник підприємства зобов'язаний заборонити їх використання до з'ясування у відповідних установах та організаціях про їх властивості.

Застосування на виробництві та при будівництві речовин і матеріалів, на які відсутні показники пожежної небезпеки, забороняється.

3.11. Для працівників охорони (сторожів, вахтерів, чергових, вартових) керівники підприємств АПК повинні розробити інструкцію, у якій визначити:

- їх обов'язки щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території та приміщень;
- порядок дій у разі виявлення пожежі, спрацьовування установок пожежної сигналізації та автоматичних установок пожежогасіння;
- кого з посадових осіб адміністрації підприємства потрібно сповіщати та викликати в нічний час у разі виникнення пожежі.

Працівники охорони повинні мати список посадових осіб підприємства з домашньою адресою, службовим та домашнім телефонами. Вони повинні знати порядок дій у разі виявлення пожежі, правила користування первинними засобами гасіння пожежі та основні тактичні прийоми гасіння.

3.12. Керівники підприємств повинні визначити обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівника) із забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будинків, споруд, приміщень, ділянок, технологічного та інженерного обладнання, а також за зберігання та експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

Обов'язки осіб, відповідальних за забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту, слід відображати у відповідних документах (наказах, інструкціях, положеннях тощо).

3.13. Керівник підприємства зобов'язаний вживати (у межах наданих йому повноважень) відповідних заходів реагування на факти порушень чи невиконання іншими працівниками підприємства встановленого протипожежного режиму, вимог правил пожежної безпеки та нормативно-правових актів, що діють у цій сфері.

3.14. Установи та організації або уповноважені ними органи (власники, а також орендарі) зобов'язані:

- розробляти комплексні заходи для забезпечення пожежної безпеки, упроваджувати на підприємстві досягнення науки і техніки, позитивний досвід;
- відповідно до нормативно-правових актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції та інші нормативні акти, що діють у межах підприємства, здійснювати постійний контроль за їх дотриманням;
- забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;
- організовувати навчання працівників правилам пожежної безпеки та пропаганду заходів для їх забезпечення;
- у разі відсутності в нормативних актах вимог, потрібних для забезпечення пожежної безпеки, - уживати відповідних заходів, узгоджуючи їх з органами державного пожежного нагляду;
- утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;
- створювати в разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та потрібну для їх функціонування матеріально-технічну базу;

- подавати на вимогу Державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і види продукції, які ними виробляються;
- уживати заходів з упровадження автоматичних засобів виявлення і гасіння пожеж та використання з цією метою виробничої автоматики;
- своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також завчасно інформувати про закриття доріг і проїздів на своїй території;
- проводити службове розслідування випадків пожеж.

3.15. Посадові особи структурних підрозділів, відповідальні за пожежну безпеку, повинні:

- стежити за дотриманням встановленого протипожежного режиму, правил пожежної безпеки, інструкцій про заходи пожежної безпеки;
- не допускати до роботи осіб, які не пройшли спеціальне навчання або інструктаж з питань пожежної безпеки;
- відсторонювати від роботи осіб, які перебувають у нетверезому стані або в стані наркотичного сп'яніння;
- проводити періодичні огляди території, будинків, споруд виробничих і службових приміщень та робочих місць з метою постійного контролю за утриманням у належному стані шляхів евакуації, протипожежних перешкод, розривів, під'їздів та доріг, засобів гасіння пожеж (гідрантів, внутрішніх пожежних кранів, вогнегасників) та вживати термінових заходів для усунення виявлених порушень і недоліків;
- утримувати у справному стані та постійній готовності до дії установки пожежної сигналізації, пожежогасіння, системи повідомлення та засоби зв'язку;
- стежити за справністю приладів опалення, вентиляції, електроустановок, технологічного та виробничого обладнання, негайно вживаючи заходів щодо усунення виявлених несправностей, які можуть призвести до виникнення пожежі;
- знати пожежну небезпеку технологічних процесів, речовин, матеріалів, що зберігаються в приміщеннях і перебувають у роботі в технологічному та виробничому обладнанні, категорію приміщень виробничого і складського призначення щодо вибухопожежонебезпеки та пожежної небезпеки і вимоги, які встановлені для них, правила та умови безпечного зберігання, застосування та перевезення вибухонебезпечних та пожежонебезпечних речовин і матеріалів;
- стежити за своєчасним прибиранням приміщень і робочих місць, а також за відключенням (за винятком чергового освітлення) від мереж електроспоживачів після закінчення роботи;
- у разі виявлення пожежі (ознак горіння) негайно повідомити про це пожежну охорону, керівництво об'єкта і приступити до ліквідації пожежі, діючи при цьому відповідно до вимог розділу II цих Правил.

3.16. Керівники цехів, дільниць, лабораторій, складів та інших структурних підрозділів повинні:

- розробляти плани евакуації людей і матеріальних цінностей у разі виникнення пожежі та вивішувати їх в установлених місцях, а також один раз на два роки організовувати їх практичне відпрацювання;
- своєчасно вживати заходів з гарантування пожежної безпеки, установлених органами державного пожежного нагляду та пожежно-технічною комісією;

- контролювати виконання наказів і розпоряджень щодо забезпечення пожежної безпеки;
- проводити планово-попереджувальні ремонти та огляди інженерного обладнання, яке експлуатується або зберігається;
- установлювати порядок (систему) повідомлення своїх працівників (підлеглих) про пожежу, з яким слід ознайомити всіх працівників;
- на видних місцях біля телефонів вивішувати таблички з номером телефону для виклику пожежної охорони.

3.17. Відповідно до вимог статей 5 та 8 Закону України "Про пожежну безпеку" працівники підприємств повинні вивчати правила пожежної безпеки під час проведення протипожежних інструктажів та спеціального навчання за програмами пожежно-технічного мінімуму.

3.18. Порядок організації і проведення спеціального навчання, протипожежних інструктажів, навчання та перевірки знань з пожежно-технічного мінімуму встановлюється відповідно до НАПБ Б.02.005-2003.

3.19. Працівники підприємств при прийнятті на роботу і за місцем роботи повинні проходити вступні, первинні, повторні, позапланові та цільові інструктажі з питань пожежної безпеки.

3.20. Програми для проведення вступного та первинного протипожежних інструктажів погоджуються з органами державного пожежного нагляду.

3.21. Про проведення інструктажів (крім цільового) запис робиться у спеціальних журналах реєстрації інструктажів. Запис про проведення цільового інструктажу робиться в документі, що дозволяє виконання робіт (наряд-допуск).

3.22. Особи, яких приймають на роботу з підвищеною пожежною небезпекою, попередньо до початку самостійного виконання робіт повинні пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум) за програмою, узгодженою з органом державного пожежного нагляду, а потім постійно один раз на рік - перевірку знань, зокрема:

- електрогазозварювальники;
- особи, які мають брати безпосередню участь у виробничому процесі в приміщеннях категорій за вибухопожежною та пожежною небезпекою А, Б і В;
- особи, які мають виконувати роботи на устаткуванні, обладнанні, апаратах, де перебувають в обігу легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, речовини та матеріали, здатні вибухати або горіти в результаті взаємодії з водою, киснем повітря та один з одним;
- працівники складського господарства, де зберігаються пожежонебезпечні матеріали і речовини;
- електрики, які працюють з електроустановками у вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зонах;
- інші категорії працівників, діяльність яких потребує більш глибоких знань з питань пожежної безпеки та навичок на випадок виникнення пожежі.

3.23. Посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

3.24. Вивчення заходів пожежної безпеки на підприємстві слід також передбачати в системі виробничого навчання робітників, службовців, інженерно-технічних працівників, а також з цією метою використовувати наявні на підприємстві місцеві системи радіомовлення тощо.

3.25. Забороняється допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, відповідні інструктажі і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

4. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ТЕРИТОРІЙ, БУДІВЕЛЬ, ПРИМІЩЕНЬ, СПОРУД

4.1. Утримання територій

4.1.1. Територія підприємства АПК повинна постійно триматися в чистоті, своєчасно прибиратися від горючих відходів та сміття.

Відходи пально-мастильних матеріалів, обтиральне шмаття наприкінці кожної зміни потрібно прибирати у спеціально відведені місця, додержуючись заходів пожежної безпеки.

Забороняється захаращувати матеріалами, конструкціями та обладнанням дороги і проїзди навколо будинків та споруд.

Протипожежні розриви між будинками та спорудами не дозволяється використовувати для складування грубих кормів, матеріалів та обладнання, для стоянки автотранспорту, тракторів, комбайнів та іншої сільськогосподарської техніки.

4.1.2. Будівництво на території підприємства нових будинків і споруд (у тому числі тимчасових) може здійснюватись тільки за наявності проектної документації, яка пройшла в установленому порядку експертизу в органах державного пожежного нагляду.

4.1.3. На території підприємств відповідно до вимог чинних нормативних документів слід передбачати не менше двох воріт у огороженні території об'єкта для в'їзду (виїзду) автотранспорту.

До будинків і споруд по всій їх довжині має бути забезпечений під'їзд пожежних автомобілів: з одного боку - при ширині будівлі або споруди до 18 м, і з двох боків - при ширині понад 18 м.

До будинків з площею забудови понад 10 га або завширшки понад 100 м під'їзд пожежних автомобілів має бути забезпечений з усіх боків.

Між будівлями і спорудами повинні бути відповідні протипожежні розриви згідно з вимогами будівельних норм.

4.1.4. В'їзд сільськогосподарських машин і техніки на територію пожежонебезпечних цехів допускається тільки з дозволу керівників цих цехів із зазначенням можливих стоянок та маршрутів їх пересування з дотриманням заходів безпеки і за наявності іскрогасників.

4.1.5. Не допускається спорудження складів пально-мастильних матеріалів (далі - ПММ), у тому числі тимчасових, на території виробничої зони підприємства.

4.1.6. Забороняється залишати на відкритих площадках тару з легкозаймистими та горючими рідинами, а також балони із стисненими і зрідженими газами, ацетиленові генератори із залишками невідпрацьованого карбіду кальцію або карбідного мулу.

4.1.7. Забороняється стоянка автотранспорту в наскрізних проїздах будинків, на відстані менше ніж 10 м від в'їзних воріт на територію об'єктів, менше ніж за 5 метрів від пожежних гідрантів, забірних пристроїв вододжерел, пожежного обладнання та інвентарю, на площадках для розвертання транспортних засобів, тупикових проїздів.

4.1.8. Користуватись відкритим вогнем на території дозволяється тільки у спеціально відведених місцях відповідно до встановленого протипожежного режиму.

4.1.9. Проїзди та під'їзди до будинків, споруд і джерел протипожежного водопостачання підприємств мають забезпечувати безперебійний та безпечний рух транспорту за будь-якої

пори року та мати електричне освітлення темної пори доби.

4.1.10. Відповідальні особи повинні постійно наглядати за технічним станом проїздів та під'їздів до будинків, споруд, протипожежних джерел водопостачання і організовувати своєчасне проведення на них ремонтних робіт.

4.1.11. Глухі проїзди, під'їзди до будинків, споруд і вододжерел повинні закінчуватись площадками для розвертання транспортних засобів розміром не менше 12 x 12 м для забезпечення безперешкодного розміщення пожежних та інших спеціальних машин.

4.1.12. Переїзди та переходи через залізничні колії повинні мати суцільні настили на рівні головок рейок й утримуватися у справному стані.

Залишати рухомий склад (вагони, цистерни, платформи тощо) на переїздах забороняється.

4.1.13. Ворота для в'їзду на територію підприємства, які відчиняються за допомогою електроприводу, повинні мати пристосування (пристрої) для їх ручного відкривання.

4.1.14. На території підприємства потрібно регулярно скошувати і вивозити траву.

4.1.15. Спалювати сміття і горючі відходи на території підприємства дозволяється на відстані не ближче 15 м від будинків та споруд у спеціально відведених місцях, а також у межах, установлених будівельними нормами протипожежних розривів.

4.2. Утримання приміщень, будинків, споруд та шляхів евакуації і виходів

4.2.1. У виробничих, адміністративних та допоміжних приміщеннях забороняється:

- захаращувати шляхи евакуації і сходові клітки обладнанням, матеріалами та іншими предметами;
- прибирати приміщення з використанням легкозаймистих та горючих рідин (речовин);
- залишати без нагляду електронагрівальні прилади, а після закінчення роботи залишати ввімкненими в електромережу апарати й установки, якщо це не передбачено технологічним процесом виробництва;
- оздоблювати стіни приміщень горючими матеріалами або тканинами без відповідної обробки вогнезахисними розчинами;
- відігрівати заморожені водяні труби паяльними лампами та іншими засобами із застосуванням відкритого вогню;
- використовувати горища, технічні поверхи, вентиляційні камери, електрощитові як виробничі приміщення, а також для зберігання матеріалів і обладнання;
- виконувати в приміщеннях і на обладнанні роботи, що не передбачені технологічним процесом виробництва.

4.2.2. У разі виникнення пожежі повинна бути забезпечена можливість безпечної евакуації людей, тварин і птиці з будинків та споруд об'єктів.

4.2.3. Двері на шляхах евакуації та виходів повинні відчинятися в напрямку виходу з будівлі. Влаштувати розсувні, підйомні та обертові двері на евакуаційних шляхах забороняється.

4.2.4. У сходових клітках будинків забороняється прокладення промислових газопроводів, трубопроводів з легкозаймистими та горючими рідинами, відкритих електричних кабелів, а також розміщення устаткування та обладнання, що перешкоджає евакуації людей.

4.2.5. Висота евакуаційних шляхів і виходів повинна становити не менше 2 м.

4.2.6. Кожне приміщення площею понад 300 м², розташоване в підвальному або в напівпідвальному (цокольному) поверсі, повинно мати не менше ніж два евакуаційних виходи.

4.2.7. У підвальних приміщеннях (у тому числі з виходами в загальні сходові клітки будинків) забороняється застосовувати і зберігати вибухопожежонебезпечні речовини, балони з газом під тиском, а також речовини з підвищеним рівнем пожежної небезпеки.

У підвалах з виходами в загальні сходові клітки будинків є неприпустимим зберігання горючих речовин і матеріалів.

4.2.8. Забороняється використовувати горища з виробничою метою або для зберігання матеріальних цінностей. Горища повинні бути постійно зачинені на замок. Місце зберігання ключів від замків повинно зазначатись написами на дверях (люках) входів на горище.

4.2.9. Дерев'яні конструкції горищ підлягають вогнезахисній обробці. Якість обробки щороку контролюється, і в разі потреби обробка повторюється. За результатами контролю складається відповідний акт.

4.2.10. При переплануванні приміщень та зміні їх призначення, упровадженні нових технологічних ліній чи обладнання слід дотримуватись протипожежних вимог, зазначених у нормативно-правових актах з питань пожежної безпеки, будівельних нормах тощо.

4.2.11. У виробничих спорудах I, II і III ступенів вогнестійкості не допускається вбудовувати антресолі, перегородки, побутові приміщення, комори і конторки з використанням будівельних матеріалів груп горючості Г3, Г4.

4.2.12. Стаціонарні зовнішні пожежні сходи, огорожу на дахах будинків і споруд слід утримувати справними та пофарбованими.

4.2.13. Забороняється встановлювати глухі ґрати на віконних прорізах будинків і приміщень, у яких перебувають люди (за винятком кас, складів та інших спеціальних приміщень, де встановлення глухих ґрат допускається нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку).

У разі потреби встановлення на вікнах ґрат їх потрібно робити розсувними або такими, які знімаються. На час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені.

4.2.14. Постійно утримувати у справному робочому стані засоби протипожежного захисту (установки пожежної сигналізації, пожежогасіння, системи протидимового захисту, системи повідомлення, засоби протипожежного водопостачання, протипожежні двері, клапани, інші захисні пристрої у протипожежних стінах, перегородках та перекриттях) приміщень, будинків і споруд.

4.2.15. Усі виробничі приміщення слід тримати чистими. У разі розливу легкозаймистої чи горючої рідини її слід негайно прибрати.

4.2.16. Усі виробничі та підсобні приміщення мають бути забезпечені сертифікованими в Україні первинними засобами гасіння пожежі. Первинні засоби пожежогасіння, протипожежне обладнання та інвентар слід розміщувати на видних і легкодоступних місцях і утримувати їх справними і готовими до негайного використання.

4.2.17. Біля кожного телефонного апарата слід вивісити таблички або розташувати написи, де зазначити номери телефонів пожежної частини.

4.2.18. Для всіх виробничих, складських або допоміжних приміщень чи будинків має бути визначено категорію приміщення щодо вибухопожежної, пожежної небезпеки та класу зон відповідно до вимог НАПБ Б.07.005-86 та ДНАОП 0.00-1.32-01, а також зроблено написи про категорію виробництв на вхідних дверях і на стінах будинку (додаток 2).

4.2.19. У кожному приміщенні повинна бути вивішена табличка, на якій вказано прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефону найближчої пожежної частини, а також вміщена інструкція щодо основних вимог пожежної безпеки.

4.3. Протипожежні перешкоди

4.3.1. Для попередження поширення вогню в будинках і спорудах слід влаштовувати протипожежні перешкоди - стіни, перегородки, перекриття, конструкції яких повинні відповідати вимогам ДБН В.1.1-7-2002.

4.3.2. У місцях перетинання інженерними комунікаціями протипожежних перешкод та будівельних конструкцій з нормованими межами вогнестійкості слід застосовувати спеціальні ущільнювальні діафрагми, що запобігають поширенню вогню та забезпечують нормовану межу вогнестійкості протипожежних перешкод.

4.3.3. Для заповнення прорізів у протипожежних перешкодах застосовують протипожежні двері, ворота, вікна, люки, клапани, завіси (екрани). У місцях прорізів можна також розташовувати протипожежні тамбур-шлюзи.

У каналах димовідведення та подавання повітря забороняється прокладати будь-які комунікації.

Не дозволяється встановлювати будь-які пристрої, що перешкоджають нормальному зачиненню протипожежних дверей, а також знімати пристрої для їх самозачинення. На дверях також повинні бути ущільнювальні прокладки в притворах.

4.3.4. Стан протипожежних перешкод слід контролювати щороку, при цьому слід перевіряти:

- технічний стан;
- справність і герметичність протипожежних дверей, вікон, воріт, люків, тамбур-шлюзів;
- наявність шпарин та порушень герметичності у вузлах, стиках і місцях перетинання перешкод різними комунікаціями;
- справність і наявність автоматичних пристроїв, які в разі пожежі не допускають поширення вогню та продуктів горіння каналами, шахтами, трубопроводами.

5. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ

5.1. Електричне освітлення і електрообладнання

5.1.1. Електричні мережі та електрообладнання, які використовуються на підприємствах, повинні відповідати вимогам Правил улаштування електроустановок (ПУЕ), Правил будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок (ДНАОП 0.00-1.32-01), Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів (ДНАОП 0.00-1.21-98) та інших нормативних документів.

5.1.2. Електрообладнання за своїм типом і виконанням (захистом) має відповідати класу зони за ДНАОП 0.00-1.32-01, характеристикам навколишнього середовища, категоріям і групам вибухопожежонебезпечних сумішей.

5.1.3. Електродвигуни, світлотехнічна продукція і комплектувальні вироби до неї та інше електрообладнання повинні відповідати чинним стандартам, технічним умовам, документації заводів-виробників, мати державний сертифікат відповідності, виданий в Українській державній системі сертифікації продукції (система УкрСЕПРО), згідно з Переліком продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженим наказом Держспоживстандарту України від 01.02.2005 N 28 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.05.2005 за N 466/10746.

5.1.4. Особа, відповідальна за протипожежний стан електроустановок (головний енергетик, головний механік або інженерно-технічний працівник відповідної кваліфікації), призначена наказом керівника, зобов'язана:

- забезпечити організацію та своєчасне проведення профілактичних оглядів і планово-попереджувальних ремонтів електрообладнання, апаратури та електромереж, а також своєчасно усувати порушення, які можуть призвести до пожежі;
- забезпечити правильність вибору та застосування кабелів, електропроводів, двигунів, світильників та іншого електрообладнання залежно від класу зон щодо вибухо- та пожежної небезпеки і умов навколишнього середовища;
- систематично контролювати справність апаратів захисту від струменів короткого замикання, перевантаження, внутрішньої та атмосферної перенапруги, а також від інших не нормальних режимів роботи;
- контролювати справність спеціальних установок і засобів, призначених для ліквідації загоряння та пожежі в електроустановках і кабельних приміщеннях;
- організувати навчання та інструктаж чергового персоналу з питань пожежної безпеки при експлуатації електроустановок;
- брати участь у розслідуванні виникнення пожеж від електроустановок, розробляти і здійснювати заходи щодо їх попередження.

У разі потреби адміністрація підприємства повинна укласти із спеціалізованою організацією договір на планове технічне обслуговування електроустановок.

5.1.5. Черговий електрик (змінний електромонтер) повинен проводити планові, профілактичні огляди електрообладнання, перевіряти наявність та справність апаратів захисту і вживати негайних заходів з усунення порушень, які можуть призвести до пожежі. Результати оглядів електроустановок, виявлені несправності та вжиті заходи фіксуються в оперативному або змінному журналі за підписом виконавця.

5.1.6. Усі несправності в електромережах і електроустановках, які можуть викликати іскріння, коротке замикання, нагрівання ізоляції кабелів і проводів, відмову автоматичних систем управління і релейного захисту тощо, повинні негайно усуватися.

Несправні електромережі і електроустановки потрібно відключати до приведення їх у пожежобезпечний стан.

5.1.7. Світильники в приміщеннях мають бути встановлені на відстані не менше 0,5 м від горючих речовин, матеріалів та виробів.

5.1.8. Перевірка якості ізоляції кабелів, електропроводів, надійність з'єднань, захисного заземлення, режим роботи електродвигунів здійснюється електриками як зовнішнім оглядом, так і з допомогою приладів. Заміри опору ізоляції проводів проводяться в установлені терміни.

5.1.9. Електроустановки повинні бути захищені апаратами захисту від струмів короткого замикання. Плавкі вставки запобіжників мають бути калібровані із зазначенням на клеймі номінального струму вставки (клеймо ставить завод-виробник або електротехнічна лабораторія).

Забороняється застосування саморобних вставок (жучків).

5.1.10. З'єднання, окінцювання та відгалуження жил електропроводів і кабелів для створення пожежобезпечних перехідних опорів слід проводити за допомогою опресовування, зварювання, паяння або спеціальних гвинтових та болтових затискачів.

5.1.11. Влаштування та експлуатація тимчасових електромереж не допускається. Винятком можуть бути виконані відповідно до вимог ПУЕ тимчасові ілюмінаційні установки та електропроводки, що живлять місця ведення будівельних і ремонтно-монтажних робіт.

5.1.12. Забороняється залишати на стінах чи підлозі неізольовані кінці проводів та кабелів після демонтажу обладнання, електроустановок, освітлювальної апаратури.

5.1.13. У місцях, де можливе утворення статичної електрики, мають бути встановлені заземлювальні пристрої.

5.1.14. Забороняється прокладення повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над покрівлями, навісами, паливозаправними пунктами, складами пально-мастильних матеріалів та інших легкозаймистих і горючих рідин (матеріалів).

Забороняється прокладання електричних проводів і кабелів транзитом через складські, виробничі та іншого призначення приміщення.

5.1.15. Повітряні лінії електропередач слід розміщувати на відстані не менше ніж півтори висоти опори від вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних виробничих і складських приміщень, установок, навісів і штабелів горючих матеріалів.

5.1.16. Установлення в приміщеннях маслonaповненого електрообладнання (трансформатори, вимикачі, кабельні лінії та ін.) має бути захищене стаціонарними або пересувними установками пожежогасіння.

5.1.17. Електричні машини з частинами, які іскрять за умовами роботи, слід розміщувати на відстані не менше ніж 1 м від горючих матеріалів або відгороджувати від них екранами з негорючих матеріалів.

5.1.18. Відстань від кабелів та ізольованих проводів, що прокладаються відкрито за конструкціями, на ізоляторах, тросах, у лотках тощо, до місць відкритого зберігання (розміщення) горючих матеріалів має становити не менше 1 м.

5.1.19. Нові підключення різних струмоприймачів (електродвигунів, нагрівальних приладів та ін.) слід проводити з урахуванням допустимого (максимально можливого) струмового навантаження електромережі, що існує.

Шафи з електрощитами, які перебувають у коридорах, вестибюлях та в інших шляхах евакуації, слід розміщувати в нішах або на висоті не менше ніж 2,2 м від підлоги та тримати зачиненими.

5.1.20. Електрощити слід оснащувати схемою підключення споживачів з пояснювальними написами.

5.1.21. Кабельні споруди і конструкції, на яких укладаються кабелі, слід виконувати з негорючих матеріалів. Забороняється розміщення в кабельних спорудах будь-яких тимчасових пристроїв, зберігання матеріалів та обладнання.

5.1.22. Забороняється:

- експлуатація електрокабелів і проводів з пошкодженою або такою, що втратила в процесі експлуатації захисні властивості, ізоляцією;
- залишати під напругою кабелі і проводи з неізольованими струмопровідними жилами;
- користуватися пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами, рубильниками та іншими електроприладами;
- використовувати електроапаратуру і прилади в умовах, що не відповідають зазначеним рекомендаціям заводів-виробників;
- складувати горючі матеріали на відстані менше 1 м над і під електрощитами та від електрообладнання;
- застосовувати ролики, вимикачі, штепсельні розетки для підвішування одягу та інших предметів; заклеювати ділянки електропроводки папером, горючими тканинами;
- застосовувати для електромереж радіо- і телефонні проводи;
- використовувати електроустановки, нагрівання поверхні яких під час роботи перевищує температуру навколишнього повітря більше ніж на 40° С (якщо до цих електроустановок не ставляться інші вимоги).

5.1.23. У всіх приміщеннях (незалежно від призначення), які після закінчення робіт зачиняються і не контролюються черговим персоналом, усі електроустановки та електроприлади мають бути знеструмлені (за винятком тих, які працюють цілодобово за вимогами технології: чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, електроустановок).

5.1.24. На кожному об'єкті має бути встановлений порядок знеструмлення електрообладнання, силових та контрольних кабелів у разі пожежі із забезпеченням незалежного електроживлення систем пожежної автоматики та протипожежного водопостачання.

5.1.25. Усе електрообладнання (корпуси електричних машин, трансформаторів, апаратів, світильників, розподільних щитів, щитів управління, металеві корпуси; пересувні і переносні електроприймачі тощо) підлягає зануленню або заземленню.

5.1.26. Несправності в електромережах та електроапаратурі, які можуть викликати іскріння, коротке замикання, неприпустиме нагрівання горючої ізоляції кабелів, проводів, повинен негайно усувати черговий персонал. Несправну електромережу слід відключати до приведення її в пожежобезпечний стан.

5.1.27. Будівлі, споруди і зовнішні установки слід захищати від прямих ударів блискавки та вторинних їх проявів.

5.1.28. Для підтримання пристроїв захисту від блискавок у справному стані слід регулярно проводити їх ревізію: для будинків і споруд I і II категорій щодо блискавкозахисту щороку; для III категорії - не рідше 1 разу на 3 роки із складанням акта, у якому зазначаються виявлені дефекти.

Усі виявлені пошкодження і дефекти повинні бути негайно усунені.

5.1.29. Для живлення світильників загального освітлення в приміщеннях слід використовувати, як правило, напругу не вище 220 В. У приміщеннях без підвищеної небезпеки зазначена напруга допускається для всіх стаціонарних світильників, незалежно від висоти їх установлення.

5.1.30. У вибухо- та пожежонебезпечних зонах слід застосовувати світильники з відповідним рівнем вибухозахисту або ступенем захисту оболонки.

Конструкція світильників з дуговими ртутними лампами в пожежонебезпечних зонах повинна виключати випадіння з них ламп. Світильники з лампами розжарювання і з люмінесцентними лампами в пожежонебезпечних зонах повинні мати суцільне силікатне скло, що захищає лампу, і не мати відбивачів та розсіювачів з горючих матеріалів.

5.1.31. У приміщеннях з підвищеною пожежонебезпекою напруга для живлення світильників, як правило, не повинна перевищувати 42 В. При встановленні світильників напругою 220 В загального освітлення з лампами розжарювання на висоті менше 2,5 м потрібно застосовувати світильники, конструкція яких унеможлиблює доступ до лампи без інструменту. Електропроводка, що прокладається до світильника, повинна бути в металевих трубах (рукавах) або захисних оболонках. Кабелі та незахищені проводи можна використовувати тільки для живлення світильників з лампами розжарювання напругою не вище 42 В.

5.1.32. Світильники з люмінесцентними лампами напругою 127 та 220 В допустимо встановлювати на висоті не менше ніж 2,5 м від підлоги при умові недоступності їх струмопровідних частин для дотику.

5.1.33. У приміщеннях вологих, особливо вологих і з жарким середовищем застосування люмінесцентних ламп для місцевого освітлення дозволяється тільки в арматурі спеціальної конструкції.

5.1.34. Переносні світильники повинні бути обладнаними захисними скляними ковпаками і сітками для захисту від механічних пошкоджень та виконаними у вибухозахисному варіанті. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури слід застосовувати гнучкі кабелі або проводи з мідними жилами, спеціально призначені для цієї мети - з урахуванням можливих механічних впливів.

5.1.35. Відстань між світильниками з лампами розжарювання та предметами (будинковими конструкціями) з горючих матеріалів повинна бути не меншою таких значень:

Номінальна потужність, Вт	Мінімальна відстань, м
100	0,5
300	0,8
500	1,0

Інші види світильників слід розмішувати на відстані не менше 0,5 м від горючих матеріалів та предметів, а від горючих будівельних конструкцій - на відстані не менше 0,2 м.

5.1.36. За наявності у виробничих і складських приміщеннях горючих матеріалів (паперу, гуми, бавовни та ін., а також виробів в упаковці з горючих матеріалів) електричні світильники повинні бути в закритому або захищеному стані (із скляними ковпаками).

5.1.37. Забороняється підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх із знятими ковпаками (розсіювачами).

5.1.38. Аварійне освітлення (у приміщеннях і на місцях ведення зовнішніх робіт) слід передбачати тоді, коли відсутність робочого освітлення може викликати порушення

нормального обслуговування обладнання та механізмів, унаслідок чого може статись вибух або пожежа.

5.1.39. Світильники аварійного освітлення для продовження роботи, а також світильники евакуаційного освітлення повинні бути приєднаними до незалежного джерела живлення або автоматично на нього переключатись. Світильники аварійного освітлення для евакуації мають живитись від джерел, незалежних від мережі робочого освітлення, починаючи від щита підстанції, або за наявності тільки одного вводу (у будівлю або в зоні робіт на відкритому просторі) - починаючи від цього вводу.

5.1.40. Допускається живлення аварійного освітлення від мережі робочого освітлення з автоматичним переключенням на зазначені вище джерела живлення при аварійних режимах.

5.1.41. У будівлях без природного освітлення робоче та аварійне освітлення як для продовження роботи, так і для евакуації повинні живитись від двох незалежних джерел енергії. Мережі робочого та аварійного освітлення повинні бути при цьому роздільними. Використання електросилових мереж для живлення робочого або аварійного освітлення не допускається.

5.1.42. У виробничих будівлях без природного освітлення і в приміщеннях, де можуть водночас перебувати 100 і більше чоловік, незалежно від наявності аварійного освітлення має передбачатись евакуаційне освітлення на шляхах евакуації, яке переключється при припиненні його живлення на незалежне зовнішнє або місцеве (акумуляторну батарею, дизель-генераторну установку) джерело і не використовується в нормальному режимі для живлення робочого, аварійного та евакуаційного освітлення.

5.1.43. Електродвигуни, світильники, проводи, розподільні пристрої слід очищати від пилу не рідше ніж два рази на місяць, а в запилених приміщеннях - щотижня.

5.1.44. Лампи розжарювання, які мають дефекти скляної колби, слід негайно замінювати.

5.1.45. Для забезпечення пожежної безпеки трансформаторні підстанції (далі - ТП), перетворювальні підстанції (далі - ПП) і розподільні пристрої (далі - РП) за їх наявності на підприємстві повинні відповідати таким вимогам:

- будівлі або приміщення мають бути захищені стаціонарними або пересувними установками пожежогасіння відповідно до вимог чинних нормативних документів;

- конструктивні елементи будинків або приміщень, де розміщене основне обладнання, мають відповідати вимогам чинних будівельних норм з урахуванням ступеня їх вогнестійкості згідно з ДБН В.1.1-7-2002;

- РП і підстанції з установленими в них апаратами та приладами повинні відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів;

- опалення, вентиляція, освітлення та мережі заземлення мають бути у справному стані;

- системи аварійної сигналізації повинні бути справними і відповідати вимогам чинних технічних умов та інструкцій з експлуатації;

- РП повинні мати чіткі написи, що вказують на призначення окремих ланцюгів і панелей;

- щити мають бути пофарбовані згідно з вимогами чинних технічних умов з експлуатації електроустановок і постійно бути чистими;

- корпуси трансформаторів, розподільних щитів та щитів управління підлягають зануленню або заземленню.

5.1.46. Персонал підприємства, який обслуговує РП, ТП і ПП, повинен мати схеми і вказівки про допустимі режими роботи електрообладнання в нормальних та аварійних умовах.

5.1.47. Клас ізоляції електрообладнання має відповідати номінальній напрузі мережі, а пристрої захисту від перенапружень - рівню ізоляції електрообладнання.

5.1.48. Межа нагрівання конструкцій, розміщених поблизу струмопровідних частин і доступних для дотику персоналу, не повинна перевищувати 50° С, а недоступних для дотику - 70° С.

5.1.49. Конструкції можна не перевіряти на нагрівання, якщо по струмопровідних частинах або поблизу конструкцій проходить змінний струм 1000 А і менше.

Періодичність перевірки нагрівання цих конструкцій не рідше 1 разу на 3 місяці визначає особа, відповідальна за електрогосподарство на підприємстві.

5.1.50. У всіх колах РП слід передбачити встановлення роз'єднувальних пристроїв з видимим розривом, що забезпечує можливість від'єднання всіх апаратів (вимикачів, запобіжників, трансформаторів струму, трансформаторів напруги та ін.) кожного кола від збірних шин, а також від інших джерел напруги.

5.1.51. Огляд і очищення РП, щитів, щитків від пилу і забруднення слід проводити не рідше 1 разу на 3 місяці.

5.2. Опалення

5.2.1. З метою здійснення контролю за технічним станом та за експлуатацією, своєчасним та якісним ремонтом опалювальних установок на підприємствах АПК наказом по підприємству призначається відповідальна особа (головний механік або інша особа), а по цехах, майстернях, дільницях, складах, лабораторіях та окремих об'єктах (підрозділах) - керівники цих підрозділів.

5.2.2. Опалювальні установки, теплові мережі будинків і споруд повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів, протипожежним вимогам державних стандартів, будівельних норм.

5.2.3. Опалення на підприємствах повинні виконувати спеціально призначені працівники, які пройшли перед початком опалювального сезону щорічний протипожежний інструктаж.

5.2.4. Перед початком опалювального сезону котельні, теплогенератори та калориферні установки та інші опалювальні прилади слід старанно перевірити і відремонтувати.

Забороняється експлуатувати несправні опалювальні установки та прилади.

5.2.5. Запас палива на підприємстві слід зберігати у спеціально пристосованих приміщеннях або на спеціально виділених майданчиках (у резервуарах) з урахуванням вимог будівельних норм.

5.2.6. У вибухопожежонебезпечних і пожежонебезпечних приміщеннях категорій А, Б і В (додаток 3) застосування пічного опалення забороняється.

5.2.7. У вибухопожежонебезпечних приміщеннях категорій А і Б слід застосовувати, як правило, систему водяного або парового опалення (за винятком приміщень, у яких зберігаються або застосовуються речовини, які при з'єднанні з водою або водяними парами утворюють вибухонебезпечні суміші, чи речовини, які здатні до самоспалахування або до вибуху при взаємодії з водою).

5.2.8. Трубопроводи теплових мереж у місцях перетинання металевих огорожувальних конструкцій стін, перегородок, перекриттів з горючим полімерним утеплювачем необхідно прокладати в гільзах з відповідним ущільненням негорючими матеріалами.

5.2.9. При прокладанні теплових мереж над землею по території підприємства дозволяється застосовувати тільки негорючий теплоізоляційний матеріал.

Теплоізоляція повинна виконуватися з матеріалів, що внеможливлють виділення вибухопожежонебезпечних речовин, і відповідати вимогам будівельних норм.

5.2.10. Експлуатація теплових мереж з пошкодженою і просоченою горючими рідинами теплоізоляцією не дозволяється.

5.2.11. Особи, призначені на підприємствах відповідальними за технічний стан опалювальних установок, зобов'язані організовувати постійний контроль за правильністю їх утримання та експлуатацією, своєчасним і якісним ремонтом.

5.2.12. Паління печей на підприємствах повинно проводитися спеціально призначеними особами, які пройшли протипожежний інструктаж.

Режим, час та тривалість паління печей установлюються розпорядженням керівника підприємства з урахуванням місцевих умов.

5.2.13. Паління печей у будівлях та спорудах, за винятком житлових будинків тощо, повинно припинятися не менше ніж за дві години до закінчення роботи, а на інших об'єктах з цілодобовим перебуванням людей - за дві години до сну.

5.2.14. Опалювальні прилади повинні розміщуватися так, щоб до них був забезпечений вільний доступ для огляду й очищення.

Очищення димоходів та печей від сажі потрібно проводити перед початком, а також протягом усього опалювального сезону, а саме:

- опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі - не рідше одного разу на три місяці;
- печей та осередків вогню безперервної дії - не рідше одного разу на два місяці;
- кухонних плит та кип'ятильників - один раз на місяць.

На підприємствах результати очищення димоходів та печей повинні фіксуватися в журналі.

5.2.15. Печі та інші опалювальні прилади повинні мати протипожежні розділки (відступки) від горючих конструкцій (не менше 38 см), що відповідають вимогам будівельних норм.

Підлога з горючих матеріалів повинна захищатися під топковими дверцятами (топковим отвором) металевим листом розміром 0,7 м x 0,5 м, що розташовується своїм довгим боком уздовж печі.

5.2.16. Відстань від печей до товарів, стелажів, шаф та іншого обладнання повинна бути не менше 0,7 м, а від топкових отворів - не менше 1,25 м.

5.2.17. На горищах усі димарі і стіни, якими проходять димові канали, повинні бути підштукатурені та побілені.

5.2.18. Мурування, ремонт і очищення печей, камінів, димоходів (димарів) повинні здійснювати спеціалісти підприємств, що мають відповідні ліцензії.

5.2.19. Золу і шлак, які видаляють з топки, необхідно заливати водою та виносити в місця, спеціально для цього відведені. Не дозволяється висипати їх поблизу будинків.

5.2.20. Улаштування тимчасових печей у приміщеннях, як правило, не дозволяється.

Як виняток, коли є потреба у встановленні тимчасових металевих та інших не тепломістких печей у приміщеннях гуртожитків, адміністративних, громадських та допоміжних будинках підприємств, а також на будівельних майданчиках, повинні виконуватися вказівки підприємств - виготовлювачів цих приладів, а також вимоги норм, які пред'являються до відповідних систем постійного опалення. Крім того, слід дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

- висота ніжок металевих печей без футерівки повинна бути не менше 0,2 м;
- підлогу з горючих матеріалів під печами необхідно ізолювати одним рядом цеглин, покладених на глиняному розчині, або негорючим теплоізолювальним матеріалом завтовшки не менше 0,12 м з обшивкою зверху покрівельною сталлю;
- металеві печі потрібно встановлювати на відстані не менше 1 м від конструкцій з матеріалів груп горючості Г3, Г4 та не менше 0,7 м - від конструкцій з матеріалів груп горючості П, Г2;
- у разі встановлення металевих печей без ніжок, а також тимчасових цегельних печей на дерев'яній підлозі основа під піччю повинна бути зроблена з чотирьох рядів цегли, покладеної на глиняному розчині, при цьому два нижніх ряди кладки дозволяється робити з шанцями (порожнявами);
- металеві труби, що прокладаються під стелею або паралельно до стін та перегородок з матеріалів груп горючості Г3, Г4, повинні бути від них на відстані:

не менше ніж 0,7 м - без ізоляції на трубі; не менше ніж на 0,25 м - з ізоляцією, яка не допускає підвищення температури на її зовнішній поверхні понад 90° С;

- металеві димові труби допускається прокладати через перекриття з горючих матеріалів за умови влаштування переділки з негорючих матеріалів розміром не менше 0,51 м. У разі виведення металевої димової труби через вікно (коли відсутнє риштування) у нього потрібно вставляти лист покрівельного заліза, який замінює переділку, розміром не менше трьох діаметрів димової труби. Кінець труби слід виводити за стіну будинку не менше ніж на 0,7 м та закінчувати спрямованим вгору патрубком заввишки не менше 0,5 м. Патрубок, який виводиться з вікна верхнього поверху, повинен підніматися вище карниза на 1 м. На патрубок потрібно встановлювати зонт для відведення атмосферних опадів.

5.2.21. Під час експлуатації пічного опалення не допускається:

- залишати печі, які топляться, без догляду або доручати нагляд за ними малолітнім дітям;
- користуватися печами й осередками вогню, які мають тріщини;
- розміщати паливо й інші горючі речовини і матеріали безпосередньо перед топковим отвором;
- зберігати не загашені вуглини та золу в металевому посуді, установленому на дерев'яній підлозі або горючій підставці;
- сушити й складати на печах одяг, дрова, інші горючі предмети та матеріали;
- застосовувати для розпалювання печей ЛЗР та ГР; топити вугіллям, коксом і газом печі, не пристосовані для цієї мети;
- використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топки;
- здійснювати опалення печей з відкритими дверцятами топки;
- використовувати вентиляційні та газові канали як димоходи;
- прокладати димоходи (борові) опалювальних печей по горючих основах;

- здійснювати опалення печей під час проведення у приміщеннях масових заходів;
- закріплювати на димарях антени телевізорів, радіоприймачів тощо;
- зберігати в приміщенні запас палива, який перевищує добову потребу;
- використовувати для димарів труб азбестоцементні й металеві труби, влаштовувати глиноплетені та дерев'яні димоходи.

5.2.22. Паливо повинно зберігатися у спеціально пристосованих для цього приміщеннях або на спеціально виділених майданчиках (у резервуарах) з урахуванням вимог будівельних норм.

5.3. Електричне опалення

5.3.1. Опалення електричними приладами приміщень категорій за вибухопожежонебезпекою А та Б не дозволяється.

У разі застосування електронагрівальних приладів у пожежонебезпечних зонах будь-якого класу згідно з умовами виробництва електронагрівальні прилади мають бути захищеними від контакту з горючими матеріалами і встановлюватись на поверхні з негорючого матеріалу.

Температура зовнішньої поверхні електроопалювальних приладів у найбільш нагрітому місці в нормальному режимі роботи не повинна перевищувати 85° С.

Не дозволяється застосовувати електричні опалювальні прилади в пожежонебезпечних зонах у складських приміщеннях.

5.3.2. Відстань від приладів електричного опалення до горючих матеріалів і будівельних конструкцій повинна становити не менше 0,25 м.

5.3.3. Електричні повітрянагрівачі і опалювальні прилади повинні розміщуватися так, щоб до них був забезпечений вільний доступ - для огляду та очищення.

Усі поверхні нагрівальних приладів у виробничих приміщеннях із значним виділенням горючого пилу повинні бути гладкими для зручності очищення.

5.3.4. Дозволяється застосовувати електричні опалювальні прилади тільки заводського виготовлення за наявності паспорта, інструкції з експлуатації та сертифіката відповідності.

5.3.5. Опалювальні електроприлади перед початком опалювального сезону слід ретельно перевірити, здійснити відповідне технічне обслуговування та в разі потреби відремонтувати або замінити.

5.3.6. Забороняється:

- класти спецодяг, промаслене шмаття, горючі матеріали і предмети на електричні опалювальні прилади і сушити їх там;
- експлуатувати електричні опалювальні прилади без підставок з негорючих матеріалів;
- залишати увімкненими електричні опалювальні прилади без нагляду.

5.3.7. Для опалення невеликих приміщень (крім вибухонебезпечних) та будинків дозволяється застосовувати масляні радіатори та електричні нагрівачі із закритими нагрівальними елементами. Вони повинні мати індивідуальний електричний захист і терморегулятори.

5.3.8. Електричні обігрівальні прилади в інвентарних будівлях мобільного типу слід встановлювати на відстані не менше ніж 1 м від горючих матеріалів або відгороджувати від них екранами з негорючих матеріалів.

5.3.9. Електронагрівальні прилади можна включати в електромережу тільки із справними штепсельними з'єднаннями.

5.3.10. Усі будівлі підприємств, як правило, мають бути обладнані системами центрального опалення.

5.3.11. Установлювати газові опалювальні котли, опалювальні апарати і газові водонагрівачі біля стін з негорючих матеріалів або біля стін, захищених негорючими матеріалами, слід на відстані не менше ніж 0,1 м.

5.3.12. Меблі та вироби (предмети) з горючих матеріалів потрібно встановлювати на відстані не менше ніж 0,5 м від газових нагрівачів.

5.3.13. Забороняється користуватись вогнем для виявлення витікання газу від газопроводів, а також газовими пальниками та пристроями, якщо вони несправні.

5.3.14. При появі в приміщенні запаху газу слід негайно припинити його подання, викликати аварійну газову службу, провітрити приміщення. До усунення несправності забороняється у приміщенні запалювати сірники, курити, уключати або виключати електроприлади.

5.3.15. Переобладнання котельних під газове паливо та експлуатація газового обладнання повинні здійснюватись відповідно до вимог Правил безпеки систем газопостачання України.

5.3.16. У приміщеннях, обладнаних системами водяного або парового опалення, є неприпустимим зберігання, застосування та використання речовин і матеріалів:

- здатних до самозаймання або вибуху при дотику до гарячих поверхонь нагрівальних приладів і трубопроводів або при взаємодії з водою;

- таких, що при контакті з водою виділяють горючі гази або пари (карбід кальцію, калій тощо).

5.3.17. Не дозволяється залишати без нагляду котли, які працюють, а також персоналом, що здійснює роботи по їх технічному обслуговуванню. Виняток становлять котли, контроль та управління якими здійснюється з диспетчерського пульта.

5.3.18. В окремо розташованих котельних допускається встановлення закритих витратних баків для рідкого палива об'ємом не більше ніж 5 м^3 (для мазуту) або 1 м^3 (для легкого нафтового палива).

5.3.19. У приміщеннях котельної забороняється:

- проводити роботи, не пов'язані з технічним обслуговуванням та наглядом за обладнанням котельної;

- допускати сторонніх осіб і доручати їм обслуговування котлів;

- сушити на котлах спецодяг, взуття, інші горючі матеріали;

- допускати підтікання рідкого палива або витікання газу із системи подавання палива;

- подавати паливо при несправній системі подавання палива, погашених форсунках або газових пальниках;

- користуватись витратними баками, які не мають пристроїв для відведення палива в аварійну ємність (тобто безпечне місце) у разі пожежі;

- палити в топці при несправних приладах автоматичного регулювання, сигналізації та захисту обладнання;

- застосовувати відкритий вогонь або курити в приміщеннях, де встановлена ємність з паливом;
- використовувати як паливо відходи нафтопродуктів та інші легкозаймисті рідини (далі - ЛЗР) та горючі рідини (далі - ГР), не передбачені технічними умовами на експлуатацію котельного обладнання;
- застосовувати трубопроводи подавання палива з горючих матеріалів.

5.3.20. Попіл і шлак, що їх вигрібають з топки, слід заливати водою і виносити в місця, спеціально відведені для цього.

5.3.21. Галузь застосування калориферного (повітряного) опалення встановлена СНиП 2.04.05-91.

5.3.22. Перед початком опалювального сезону калориферні установки слід перевірити і відремонтувати. Експлуатація несправних установок неприпустима.

5.3.23. При експлуатації калориферів слід:

- постійно тримати у справному стані контрольно-вимірвальні прилади;
- зашпарувати негорючими матеріалами виявлені шпарини між калориферами та будинковими конструкціями камер;
- забезпечити відстань між калориферами і конструкціями з горючих матеріалів не менше ніж 1,5 м - за наявності вогневого або електричного підігрівання і не менше ніж 0,1 м - коли теплоносіями є вода або пара;
- стежити за тим, щоб транзитні канали, по яких подається нагріте в калорифері повітря, не мали отворів, крім призначених для подавання повітря в приміщення;
- систематично очищати калорифери від забруднення пневматичним або гідравлічним способом.

5.3.24. Відповідальним за додержання вимог пожежної безпеки при експлуатації вентиляційних систем (установок), їх технічний стан та справність - є головний механік підприємства або інша особа, призначена наказом.

5.3.25. Вентиляційні установки і системи, застосовувані на підприємствах, в організаціях, повинні відповідати протипожежним вимогам будівельних норм, мати інструкції з експлуатації, що визначають експлуатаційний і протипожежний режим роботи, залежно від умов виробництва, строки очищення повітроводів, фільтрів, вогнезатримувальних клапанів та іншого обладнання, а також порядок дій обслуговувального персоналу при виникненні пожежі або аварій.

5.3.26. Не допускається робота технологічного обладнання у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях у разі несправності (відсутності) або при відключених гідрофільтрах, сухих фільтрах, пиловідсмоктувальних, пиловловлювальних та інших пристроїв систем вентиляції.

5.3.27. Для запобігання потрапляння металевих та інших твердих речей місцеві відсмоктувачі вентиляційних систем, які видаляють пожежо- та вибухонебезпечні речовини, мають бути обладнані захисними сітками і магнітними вловлювачами.

5.3.28. Забороняється прокладати повітроводи, якими переміщуються вибухопожежонебезпечні гази, пари і пил, у підвальних приміщеннях та каналах під підлогою.

5.3.29. Усередині повітроводів і на їхніх стінках забороняється розміщувати газопроводи і трубопроводи з горючими речовинами, кабелі, електропроводку та каналізаційні трубопроводи, а також не допускається перетинання повітроводів з комунікаціями.

5.3.30. Усі металеві повітроводи, трубопроводи, фільтри та інше обладнання витяжних установок, які транспортують горючі та вибухонебезпечні речовини, мають бути заземлені і захищені від статичної електрики.

5.3.31. Вентиляційні камери, циклони, фільтри, повітроводи слід регулярно очищати від горючого пилу, відходів виробництва, жирів, відкладень пожежобезпечними способами. Перевірку та очищення вентиляційного обладнання слід проводити за графіком, затвердженим головним інженером або іншою посадовою особою. Результати огляду обов'язково заносяться до спеціального журналу.

5.3.32. Витяжні повітроводи, якими транспортуються горючі та вибухонебезпечні речовини (пил, волокна тощо), повинні мати пристрої для очищення (люки, розбірні з'єднання тощо).

5.3.33. Вогнезатримувальні пристрої (заслінки, шибери, клапани та ін.), магнітні уловлювачі у вентиляційних повітроводах, пристрої блокування вентиляційних систем з установками пожежної сигналізації та автоматичними установками пожежогасіння, а також автоматичні пристрої відключення вентиляції при пожежі слід перевіряти в установлені керівником підприємства строки (але не рідше одного разу на півроку) і тримати у справному робочому стані.

5.3.34. При експлуатації вентиляційних систем забороняється:

- закривати витяжні канали, отвори і ґрати;
- залишати двері вентиляційних камер відкритими;
- відключати або знімати вогнезатримувальні пристрої;
- спалювати жирові відкладення та інші горючі речовини, що накопичилися у повітропроводних зонтах;
- складати впритул (на відстані менше ніж 0,5 м) до повітроводів та обладнання горючі матеріали або негорючі матеріали в горючій упаковці;
- видаляти за допомогою однієї системи відсмоктувачів (відкачування) різні гази, пари, пил та інші елементи, які в разі змішування можуть спричиняти спалахи, горіння або вибух;
- використовувати припливно-витяжні повітроводи і канали для відведення газів від приладів опалення, газових колонок, кип'ятильників та інших нагрівальних приладів;
- експлуатувати переповнені "циклони".

5.3.35. Перед пуском в експлуатацію всі відремонтовані або реконструйовані вентиляційні системи повинні пройти налагодження й випробування, про що складається акт у встановленому порядку.

5.3.36. Зміна регулювання вентиляційних установок, приєднання додаткових насадок і каналів можливі тільки з дозволу особи, відповідальної за експлуатацію вентиляційних установок, за наявності відповідних обґрунтувань.

5.3.37. Вентиляційні установки в цехах з ремонту та обслуговування сільськогосподарських машин і техніки повинні працювати за затвердженим графіком, складеним з урахуванням часу прибуття, виїзду машин і техніки та руху їх з одного поста на інший. Графік слід вивісити біля пульта управління вентиляційною установкою.

5.3.38. Забороняється зберігання у вентиляційних камерах будь-якого обладнання і матеріалів. Вентиляційні камери мають бути постійно замкненими на замок, а вхід до них стороннім особам заборонений.

5.3.39. У місцях перетинання протипожежних перешкод повітроводи слід обладнати автоматичними вогнезатримувальними пристроями (заслінками, шиберами, клапанами).

5.3.40. При зміні технологічних процесів, а також при перестановці виробничого обладнання, яке виділяє горючі гази, пари або аерозолі, вентиляційні системи (установки), що діють на даній ділянці (у цеху), слід переобладнати відповідно до нових умов.

5.3.41. Вентиляційні установки, які обслуговують пожежонебезпечні та вибухонебезпечні приміщення, повинні мати пристрої для дистанційного включення або відключення їх при пожежах чи аваріях відповідно до спеціально зазначених в інструкціях (для кожного приміщення) вимог.

5.3.42. У приміщеннях, де розміщені транспортні засоби для перевезення нафтопродуктів у кількості до 10 автомобілів та загальною місткістю автоцистерн до 30 м³, слід передбачати механічну вентиляцію в обсязі триразового повітрообміну за годину з установленим резервних вентиляторів, які автоматично вмикаються, якщо зупинились основні.

5.3.43. Припливно-витяжну вентиляцію, розраховану на умови роботи двигунів сільськогосподарських машин і техніки на бензині або дизельному паливі, слід передбачати в приміщеннях постів технічного обслуговування (далі - ТО) і поточного ремонту (далі - ПР), діагностування газобалонних транспортних засобів та регульовальних робіт з ними, з урахуванням постійно діючої природної вентиляції в обсязі одноразового повітрообміну, а також з урахуванням наявності зворотних клапанів.

Застосування для цих приміщень системи припливної вентиляції з рециркуляцією повітря є неприпустимим.

5.3.44. Конструкція і матеріал вентиляторів, регульовальних та інших пристроїв вентиляційних систем для приміщень, у повітрі яких можуть міститись легкозаймисті або вибухонебезпечні речовини (гази, пари, пил), повинні унеможливлувати іскроутворення. Електродвигуни і вентилятори, що встановлюються у цих приміщеннях, мають бути у вибухозахисному виконанні.

5.3.45. При експлуатації автоматичних вогнезатримувальних пристроїв слід:

- не рідше одного разу на тиждень перевіряти їх загальний технічний стан;
- своєчасно очищати від забруднення горючим пилом чутливі елементи приводу засувки (легкоплавкі замки, горючі вставки, теплочутливі елементи та ін.).

5.3.46. Системи витяжної вентиляції приміщень для формувального та акумуляторного відділень (ділянок) і приміщень для регенерації масла не допускається об'єднувати між собою і з системою вентиляції інших приміщень.

5.3.47. Монтаж, підключення, прокладення мереж, влаштування електричного захисту на лініях, які живлять побутові кондиціонери, повинні проводитись відповідно до вимог інструкції з експлуатації кондиціонерів підприємства-виробника та ПУЕ.

5.3.48. Лінії живлення до кожного побутового кондиціонера, групи кондиціонерів слід забезпечувати автономним пристроєм електричного захисту незалежно від наявності захисту на загальній лінії, яка живить групу кондиціонерів.

5.3.49. Переріз електропроводів, які живлять подинці встановлені побутові кондиціонери, повинен відповідати допустимій щільності струму, яка визначається паспортом на виріб.

5.3.50. Під час експлуатації побутових кондиціонерів забороняється:

- при встановленні кондиціонера у віконному отворі використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам замість монтажних кріплень заводського виготовлення або інших металевих конструкцій;
- переробляти кондиціонери з метою зміни їх функціонального призначення;
- замінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні;
- встановлювати кондиціонери у внутрішніх протипожежних перегородках та стінах;
- встановлювати кондиціонери у вибухопожежонебезпечних приміщеннях категорій А та Б.

5.4. Каналізація

5.4.1. Речовини, які містять ЛЗР та ГР і у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні гази (карбід кальцію, негашене вапно тощо), скидати (зливати) у каналізаційну мережу неприпустимо, навіть в аварійних ситуаціях.

5.4.2. Каналізація для відведення промислових стоків по всій своїй довжині повинна бути закритою і виготовленою з негорючого матеріалу.

5.4.3. Для відвернення розповсюдження вогню під час пожежі мережа промислової каналізації повинна бути обладнана гідравлічними затворами. Гідрозатвори слід встановлювати на випусках стоків з виробничих приміщень, від майданчиків з технологічними установками, апаратами, резервуарами, зливо-наливними естакадами тощо, в яких застосовуються легкозаймисті, горючі та вибухонебезпечні речовини. Шар води, який утворює гідрозатор, повинен бути не менше ніж 0,25 м.

5.4.4. Для відведення пари і газів каналізацію по підземній трасі слід обладнати вентиляційними стояками.

5.4.5. Каналізаційні мережі та гідрозатвори слід періодично оглядати й очищати. Кришки колодязів огляду каналізації повинні бути постійно закритими, а на складах ЛЗР та ГР - мати пофарбування, яке відрізняється від кольору підлоги, та покажчики місця перебування колодязів.

5.4.6. Не дозволяється:

- експлуатувати виробничу каналізацію з несправними або неправильно виконаними гідрозаторами;
- об'єднувати потоки різних стічних вод, які спроможні в разі змішування утворювати й виділяти вибухонебезпечні суміші;
- з'єднувати витяжну частину каналізаційних стояків з вентиляційними системами та димоходами;
- використовувати для освітлення гідрозаторів і колодязів ліхтарі, факели та інші види відкритого вогню.

5.5. Газове обладнання

5.5.1. Газове обладнання слід встановлювати, як правило, біля стін (перегородок) з негорючих матеріалів на відстані не менше 0,06 м від них. У разі встановлення газового обладнання біля

стіни (перегородки) з горючих матеріалів стіни (перегородки) необхідно ізолювати негорючими матеріалами: штукатуркою, покрівельною сталлю з поверхнею негорючого теплоізоляційного матеріалу не менше 3 мм завтовшки тощо. Ізоляція повинна виступати за габарити обладнання не менше ніж на 0,1 м з кожного боку і не менше 0,8 м зверху. Відстань від обладнання до ізольованих негорючими матеріалами стін (перегородок) повинна бути не менше 0,07 м.

Відстань між обладнанням та неізольованою стіною (перегородкою) з горючих матеріалів повинна бути не менше 1 м.

5.5.2. Установлення газових проточних водонагрівачів потрібно передбачати на стінах (перегородках) з негорючих матеріалів.

Дозволяється встановлювати проточні водонагрівачі на обштукатурених чи ізольованих негорючими матеріалами стінах (перегородках) на відстані не менше 0,03 м від них.

Ізоляція повинна виступати за габарити корпусу водонагрівачів не менше ніж на 0,1 м.

5.5.3. Розміщення газових опалювальних котлів, опалювальних апаратів, ємнісних газових водонагрівачів, газобалонних установок має відповідати протипожежним вимогам будівельних норм щодо газопостачання згідно з ДБН В.2.5-20-2001 та ДНАОП 0.00-1.20-98.

5.5.4. Меблі та інші вироби (предмети) з горючих матеріалів слід встановлювати не ближче 0,2 м від газових приладів.

5.5.5. Застосовувати вогонь для виявлення витoku газу з газопроводів, а також користуватися газовими паяльниками й приладами в разі несправності їх чи несправності газопроводів та арматури забороняється.

5.5.6. Виявивши в приміщенні запах газу, слід негайно припинити його подавання, викликати аварійну газову службу і провітрити приміщення. До усунення несправності в приміщенні забороняється запалювати сірники, палити, застосовувати відкритий вогонь, вмикати та вимикати електроприлади.

5.6. Теплові мережі

5.6.1. У теплових мережах, прокладених над землею, застосування горючих теплоізоляційних матеріалів не допускається, за винятком трубопроводів, прокладених поза підприємствами та населеними пунктами. В останньому випадку повинні встановлюватися вставки завдовжки 5 м з негорючих матеріалів не менше ніж на кожні 100 м довжини трубопроводу.

5.6.2. Трубопроводи теплових мереж у місцях перетинання перекриттів, внутрішніх стін та перегородок необхідно прокладати в гільзах з негорючих матеріалів.

5.6.3. У місцях перетинання трубопроводами з теплоносієм металевих огорожувальних конструкцій з горючими полімерними утеплювачами в радіусі 0,1 м повинна передбачатися тепла ізоляція з негорючих матеріалів.

5.6.4. Гарячі поверхні мереж, розташованих у приміщеннях, у яких вони можуть створити небезпеку спалахування газів, парів, аерозолів або пилу, треба ізолювати таким чином, щоб температура на поверхні теплоізольованої конструкції була не менше ніж на 20 % нижче температури самоспалахування речовин.

5.6.5. Теплоізоляція повинна виконуватися з матеріалів, що внеможливають виділення вибухопожежонебезпечних речовин у кількостях, які перевищують граничнодопустимі концентрації, і відповідати вимогам будівельних норм.

5.6.6. Не допускається:

- прокладання трубопроводів теплових мереж у каналах та тунелях разом з газопроводами зрідженого газу, кисню, трубопроводами з легкозаймистими речовинами;
- застосування теплоізоляції з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4 для захисту теплових мереж, розміщених у приміщеннях категорій А, Б, В, у технічних підвальних поверхах та підвалах з виходами через загальні сходові клітки;
- експлуатація теплових мереж з пошкодженою і просоченою нафтопродуктами теплоізоляцією.

5.7. Сміттєвидалення

5.7.1. Стовбур сміттєпроводу повинен виконуватися з негорючого матеріалу, а кришки клапанів на поверхах - негорючими з ущільненнями в місцях прилягання до сміттєприймальників.

Стовбури сміттєпроводів, що забилися, повинні негайно очищуватися.

5.7.2. Сміттєзбірна камера, вбудована в будівлю, повинна мати самостійний вихід назовні, бути відокремленою від сусідніх приміщень і від входу до будівлі протипожежними перегородками 1-го типу (без отворів) і протипожежним перекриттям 2-го типу.

5.7.3. Сміттєзбірні камери повинні регулярно очищуватися від сміття та горючих відходів, які треба збирати на спеціально виділених майданчиках у контейнери або ящики з негорючих матеріалів.

Двері сміттєзбірних камер повинні триматися замкненими на замок.

5.8. Ліфти та підйомники

5.8.1. У будівлях з сходовими клітками ліфтові шахти треба забезпечувати підпором повітря, а виходи з ліфтів здійснювати через ліфтові холи, які відокремлюються від суміжних приміщень і коридорів перегородками та дверима, що самозачиняються, з ущільненнями в притворах відповідно до вимог чинних будівельних норм.

5.8.2. Ліфти та підйомники не допускається використовувати з метою евакуації (за винятком спеціальних пожежних ліфтів).

У разі пожежі ліфти і підйомники повинні бути опущеними на перший поверх, відчиненими та вимкненими від електромережі.

5.8.3. Установлювати всередині ліфтових кабін будь-які додаткові електротехнічні пристрої (електричні розетки, електричні дзвінки тощо), не передбачені технічними умовами на ці ліфтові кабінки, не допускається.

6. ВИМОГИ ДО ТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

6.1. Установки пожежної сигналізації та пожежогасіння

6.1.1. Установки пожежної сигналізації (далі - УПС) та автоматичні установки пожежогасіння (далі - АУП) за їх наявності на підприємстві (об'єкті) повинні утримуватись у працездатному стані, для чого щодо них слід уживати таких заходів:

- проведення технічного обслуговування з метою забезпечення надійної роботи на період строку служби;
- матеріально-технічне (ресурсне) забезпечення з метою безумовного виконання функціонального призначення в усіх режимах експлуатації, підтримання і своєчасного відновлення працездатності;

- опрацювання належної експлуатаційної документації, потрібної для підтримання в робочому стані УПС і АУП, для обслуговувального і чергового персоналу.

Під час визначення об'єктів, які підлягають обладнанню УПС та АУП, необхідно керуватись також НАПБ Б.06.004-2005 та іншими нормативними актами з питань пожежної безпеки (будівельних норм, стандартів тощо), що встановлюють вимоги до установок пожежної автоматики відповідно до галузі застосування вказаних норм.

Перелік виробництв, приміщень і будівель підприємств харчової промисловості, переробки сільськогосподарської продукції та підприємств рибного господарства, що підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння, автоматичною пожежною та охоронною сигналізацією, наведений у додатку 3.

6.1.2. Будинки, приміщення та споруди слід обладнувати УПС та АУП відповідно до вимог будівельних норм, правил, стандартів. Сигнали від приймально-контрольних приладів УПС та АУП необхідно виводити на пульти централізованого спостереження пожежної охорони (за наявності технічної можливості).

6.1.3. Апаратура та обладнання, які входять до складу УПС та АУП, повинні відповідати чинним стандартам, технічним умовам, мати сертифікат відповідності і не мати дефектів.

6.1.4. Установки пожежної автоматики слід тримати у справному стані і постійній готовності для використання за призначенням. Несправності слід усувати негайно, реєструючи це у спеціальному журналі обліку несправностей установки пожежної автоматики.

6.1.5. Регламентні роботи з ТО і планово-попереджувального ремонту (далі - ППР) установок пожежної сигналізації та пожежогасіння слід виконувати згідно з планом-графіком, заздалегідь повідомивши про це пожежну охорону об'єкта (ДПД), якщо є в наявності.

6.1.6. На опорах силових електромереж забороняється прокладати лінійну частину УПС і комплексу охоронно-пожежну сигналізацію (далі - КОПС).

6.1.7. Клемні коробки приладів повинні бути закритими й опломбованими захисними кришками, а корпуси приладів - заземленими.

6.1.8. Приміщення з установленими в ньому приймально-контрольними приладами та станціями повинно бути сухим, добре вентильованим, мати достатній рівень штучного й природного освітлення, а також обладнаним аварійним освітленням.

6.1.9. Електроживлення УПС, КОПС та АУП слід здійснювати за I категорією згідно з ПУЕ.

При використанні акумуляторних батарей як джерел резервного живлення ємність їх повинна забезпечувати роботу систем сигналізації протягом однієї доби в черговому режимі і не менше ніж три години в режимі "Тривога".

6.1.10. Розміщення світлових і звукових сигнальних пристроїв тривоги слід виконувати відповідно до вимог чинних нормативно-технічних документів.

6.1.11. АУП, змонтовані і введені в експлуатацію, повинні відповідати проектній документації та вимогам нормативних документів. Унесення будь-яких змін у конструкцію установки, перекомпонування захищуваних приміщень та інші переобладнання можливі за узгодженням з проектною організацією з обов'язковим поінформуванням про це органів державного пожежного нагляду.

6.1.12. АУП повинні мати автоматичний або ручний (дистанційний та місцевий) пуск. Виняток - спринклерні установки, які не мають ручного пуску.

6.1.13. Неприпустимим є переведення установок з автоматичного пуску на ручний, за винятком випадків, зазначених у нормативних документах.

Пристрої ручного пуску АУП мають бути захищеними від несанкціонованого приведення в дію та механічних пошкоджень, а також установлюватись поза можливою зоною горіння у доступному місці.

Для визначення місцезнаходження АУП слід застосовувати вказівні знаки, розміщуючи знаки як усередині, так і поза приміщенням.

6.1.14. Елементи та вузли АУП мають бути пофарбованими відповідно до вимог чинних стандартів.

6.1.15. Забороняється:

- використовувати трубопроводи АУП для підвішування або кріплення будь-якого устаткування;
- приєднувати виробниче обладнання та санітарні прилади до живильних трубопроводів АУП;
- установлювати запірну арматуру і фланцеві з'єднання на трубопроводах живлення та розподільчих трубопроводах.

6.1.16. Приміщення, де розташовані вузли управління, насосні станції пожежогасіння, повинні мати аварійне освітлення та бути постійно зачиненими.

Приміщення станцій пожежогасіння, насосних станцій слід забезпечувати телефонним зв'язком з диспетчерським пунктом (пожежним постом). Ключі від приміщень повинні бути в обслуги та оперативного (чергового) персоналу. Над входом до приміщення слід розмістити табло з написом "Станція пожежогасіння".

6.1.17. Посудини та балони установок пожежогасіння, маса вогненосної речовини або тиск середовища в яких знизились проти значень, установлених експлуатаційною документацією, на 10 % і більше, підлягають дозарядженню (перезарядженню).

6.1.18. Посудини і балони АУП слід захищати від прямого сонячного проміння та безпосереднього теплового впливу опалювальних або нагрівальних приладів.

6.1.19. Приміщення, які захищені установками об'ємного пожежогасіння, повинні бути обладнані пристроями для самозачинення дверей.

6.1.20. Автоматичні установки об'ємного пожежогасіння, які мають електричну частину і призначені для захисту приміщення, де перебувають люди, повинні мати:

- звукову і світлову сигналізацію, яка сповіщає про подавання до цих приміщень вогнегасної речовини;
- пристрій переключення автоматичного пуску на ручний з відповідним сигналом у приміщення чергового персоналу;
- пристрої затримки (сповільнення) випуску вогненосної речовини в об'єм, який захищається АУП.

Усередині такого приміщення слід установлювати світловий сигнал у вигляді напису на світлових табло "Газ - виходь!", "Піна - виходь!" та ін. і звуковий сигнал оповіщення. Біля входу в приміщення, яке захищається, слід установлювати світловий сигнал "Газ - не заходити!", "Піна - не заходити!" та ін., а в приміщенні чергового персоналу - відповідний сигнал з інформацією про подавання вогнегасної речовини.

6.1.21. Підприємства, окремо розташовані (або віддалені) і ті, що перебувають поблизу населених пунктів, слід забезпечувати засобами пожежного зв'язку (телефонами, радіозв'язком, оповіщувачами), передбачивши можливість використання їх для передання повідомлення про пожежу в будь-який час доби.

6.1.22. Потенційно пожежонебезпечні об'єкти повинні мати прямий телефонний зв'язок з найближчим підрозділом пожежної охорони або центральним пультом пожежного зв'язку.

6.1.23. У разі відсутності на об'єкті телефонного зв'язку слід зазначити на видних місцях (написах, табличках тощо) місце найближчого телефону або спосіб виклику пожежної охорони.

6.1.24. Телефонні апарати (таксофони), установлені на території та в приміщеннях підприємств, мають бути справними та забезпечувати можливість передачі безоплатного повідомлення про виникнення пожежі на центральний пункт пожежної охорони або в найближчий місцевий пожежний підрозділ.

На телефонах повинні бути таблички з номером виклику пожежної охорони та призначенням цього номера і інформацією, що дзвонити можна безкоштовно.

6.1.25. У вибухонебезпечних зонах телефонні апарати і сигнальні пристрої до них повинні бути виконані відповідно до категорії та групи вибухонебезпечної суміші.

6.2. Системи повідомлення людей про пожежу

6.2.1. Системи повідомлення людей про пожежу повинні забезпечувати відповідно до розроблених планів евакуації передавання сигналів повідомлень одночасно по всьому будинку (споруді), а в разі потреби - послідовно або вибірково в окремі його частини (поверхи, секції тощо).

6.2.2. Порядок використання систем повідомлень необхідно визначати в інструкціях з їх експлуатації та в планах евакуації, де потрібно також указувати осіб, які мають приводити систему в дію.

6.2.3. Кількість гучномовців, їх розміщення та потужність повинні забезпечувати необхідну чутність у всіх місцях перебування людей. Гучномовці не повинні мати регуляторів гучності, підключення їх до мережі слід виконувати без роз'ємних пристроїв.

6.2.4. Для передавання текстів оповіщення та керування евакуацією допускається використовувати внутрішні радіотрансляційні мережі та інші мережі мовлення, наявні на підприємстві (за умови надійного повідомлення).

6.2.5. Системи повідомлень та керування евакуацією необхідно виконувати з урахуванням можливості прямої трансляції мовного повідомлення та керівних команд через мікрофон для оперативного реагування в разі зміни обстановки або порушення нормальних умов евакуації.

6.2.6. Пункт, з якого здійснюється керування системою повідомлення, слід розташовувати на нижніх поверхах будівель переважно біля входу на сходових клітках, у місцях з цілодобовим перебуванням чергового персоналу.

При обладнанні приміщень УПС її приймально-контрольні прилади слід розташовувати в тому приміщенні, з якого здійснюється керування системою повідомлення.

6.2.7. У будівлях, де немає потреби в технічних засобах повідомлень про пожежу і керування евакуацією, керівник підприємства наказом визначає порядок оповіщення людей про пожежу та призначає відповідальних за це осіб.

6.2.8. У вибухонебезпечних зонах технічні засоби повідомлення про пожежу повинні мати виконання, що відповідає категорії та групі вибухонебезпечної суміші.

6.3. Засоби зв'язку

6.3.1. Населені пункти й окремо розташовані (віддалені) підприємства необхідно забезпечувати засобами зв'язку (телефонами, радіозв'язком, гучномовцями), передбачаючи можливість використання їх для передавання повідомлення про пожежу в будь-який час доби. Номер телефону для виклику пожежної охорони - 01.

Обов'язок щодо забезпечення засобами зв'язку населених пунктів покладається на місцеві органи влади і самоврядування, а на об'єктах - на їх власників.

6.3.2. Театри, кіноконцертні зали, нафтобази та інші потенційно небезпечні в пожежному відношенні підприємства повинні мати прямий телефонний зв'язок з найближчим підрозділом пожежної охорони або центральним пунктом пожежного зв'язку населеного пункту. Необхідність влаштування такого зв'язку визначається територіальними органами Державного пожежного нагляду.

6.3.3. У разі відсутності на об'єкті телефонного зв'язку слід на видних місцях указувати (за допомогою написів, табличок тощо) місцезнаходження найближчого телефону або спосіб виклику пожежної охорони.

6.4. Протипожежне водопостачання

6.4.1. Кожне підприємство повинно бути забезпечене необхідною кількістю води для здійснення пожежогасіння (виходячи з вимог будівельних норм та інших нормативних документів).

Мережі протипожежного водогону повинні забезпечувати потрібні за нормами витрати та напір води. У разі недостатнього напору на об'єктах необхідно встановлювати насоси, які підвищують тиск у мережі.

6.4.2. Відповідальні за технічний стан пожежних гідрантів призначаються згідно з НАПБ А.01.001-2004.

6.4.3. Пожежні гідранти повинні бути справними і розміщуватися згідно з вимогами будівельних норм та інших нормативних документів таким чином, щоб забезпечити безперешкодний забір води пожежними автомобілями.

Перевірка працездатності пожежних гідрантів повинна здійснюватися особами, що відповідають за їх пожежний стан, не рідше двох разів на рік (навесні й восени). Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів повинні бути очищені від бруду, льоду і снігу, у холодний період утеплені, а стояки звільнені від води.

Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів рекомендується фарбувати в червоний колір.

6.4.4. У разі відключення ділянок водогінної мережі та гідрантів або зменшення тиску мережі нижче за потрібний необхідно повідомляти про це підрозділи пожежної охорони.

6.4.5. Для контролю працездатності мережі зовнішнього протипожежного водопостачання необхідно один раз на рік проводити випробування на тиск та витрати води з оформленням акта. Випробування водогону повинно проводитися також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до мережі водогону.

6.4.6. Пожежні гідранти і водойми повинні мати під'їзди з твердим покриттям. За наявності на території об'єкта або поблизу нього (у радіусі до 200 м) природних або штучних вододжерел - річок, озер, басейнів, градирень тощо - до них повинні бути влаштовані під'їзди з майданчиками (пірсами) розмірами не менше 12 м x 12 м для встановлення пожежних автомобілів і забирання води будь-якої пори року.

6.4.7. У разі неможливості безпосереднього забирання води з пожежного резервуара (водойми) слід передбачати приймальні (мокрі) об'ємом не менше 3 м³, з'єднані з резервуаром (водоймою) трубопроводом діаметром не менше 0,2 м. Перед приймальним (мокрим) колодязем на з'єднувальному трубопроводі необхідно розмішувати в окремому колодязі засувку з виведенням під кришку люка штурвалом.

6.4.8. Витрачений під час гасіння пожежі протипожежний запас води з резервуарів має бути відновлений у якомога коротший термін, але не більший за той, що зазначений згідно із СНиП 2.04.02-84 "Водоснабжение. Наружные сети и сооружения".

На підприємствах, що мають водогінні мережі, заповнення пожежних водойм слід здійснювати від існуючої мережі трубопроводами діаметром не менше 77 мм з установленням на них запірної арматури.

6.4.9. Пожежні резервуари (водойми) та їх обладнання повинні бути захищені від замерзання води.

Узимку для забирання води з відкритих вододжерел слід встановлювати утеплені ополонки розміром не менше ніж 0,6 м x 0,6 м, які мають триматись у зручному для використання стані.

6.4.10. Підтримання у постійній готовності штучних водойм, водозабірних пристроїв, під'їздів до вододжерел покладається: на підприємстві - на його власника (орендаря); у населених пунктах - на органи місцевого самоврядування.

6.4.11. Біля місць розташування пожежних гідрантів водойм повинні бути встановлені (відповідальні за встановлення - виходячи з підпункту 6.4.10 цих Правил) показники (об'ємні із світильником або плоскі із застосуванням покриттів, що відбивають світло) з нанесеними на них:

- для пожежного гідранта - літерним індексом "ПГ", цифровими значеннями відстані в метрах від показника до гідранта, внутрішнього діаметра трубопроводу в міліметрах, зазначенням виду водогінної мережі (глуха чи кільцева);

- для пожежної водойми - літерним індексом "ПВ", цифровими значеннями запасу води в кубічних метрах та кількості пожежних автомобілів, котрі можуть одночасно встановлюватися на майданчику біля водойми.

6.4.12. Водонапірні башти повинні бути забезпечені під'їздом і пристосовані для відбору води пожежною технікою будь-якої пори року. Не допускається використовувати для побутових та виробничих потреб запас води, призначений для пожежогасіння.

На корпус водонапірної башти слід наносити позначення, яке вказує на місце розташування пристрою для забирання води пожежною технікою.

6.4.13. Не допускається використовувати для побутових, виробничих та інших господарських потреб протипожежний запас води, що зберігається в резервуарах, водонапірних баштах, водоймах та інших ємнісних спорудах.

6.4.14. Необхідність улаштування внутрішнього протипожежного водогону, кількість введів у будівлю, витрати води на внутрішнє пожежогасіння та кількість струмин від пожежних кранів визначаються виходячи з вимог чинних будівельних норм.

6.4.15. Внутрішні пожежні крани слід установлювати в доступних місцях - біля входів, у вестибюлях, коридорах, проходах тощо. При цьому їх розміщення не повинно заважати евакуації людей.

6.4.16. Кожен пожежний кран має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стовбуром, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), а також важелем для полегшення відкривання вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана, рукавів та ручного пожежного ствола мають бути однотипними.

Пожежний рукав необхідно тримати сухим, складеним в "гармошку" або подвійну скатку, приєднаним до крана та стовбура, і не рідше одного разу на шість місяців розгортати та згортати наново.

Використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

У вибухонебезпечних приміщеннях за наявності пилу пожежні крани повинні бути укомплектовані пожежними стовбурами, що подають воду як суцільним струменем, так і розпиленням.

6.4.17. Пожежні крани повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафах, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання.

При виготовленні шаф рекомендується передбачити в них місце для зберігання двох вогнегасників. На дверцята шаф, у яких знаходяться вогнегасники, мають бути нанесені відповідні покажчики за ГОСТ 12.4.026-76.

Спосіб установлення пожежного крана повинен забезпечувати зручність повертання вентиля та приєднання рукава. Напрямок осі вихідного отвору патрубку пожежного крана повинен унеможливити різкий залом пожежного рукава в місці його приєднання.

6.4.18. На дверцятах пожежних шаф із зовнішнього боку повинні бути вказані після літерного індексу "ПК" порядковий номер крана та номер телефону для виклику пожежної охорони.

Зовнішнє оформлення дверцят повинно відповідати вимогам чинних стандартів.

6.4.19. Пожежні крани не рідше одного разу на шість місяців підлягають технічному обслуговуванню і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією результатів перевірки у спеціальному журналі обліку технічного обслуговування.

Пожежні крани повинні постійно бути справними і доступними для використання.

6.4.20. Установлені в будівлях з підвищеною кількістю поверхів відповідно до вимог будівельних норм пристрої (зовнішні патрубки з приєднуваними головками, засувки, зворотні клапани) для приєднання рукавів пожежних машин та подавання від них води у мережі внутрішнього протипожежного водогону повинні триматися у постійній готовності для використання в разі потреби.

6.4.21. У неопалювальних приміщеннях узимку вода з внутрішнього протипожежного водогону повинна зливатись. При цьому біля кранів повинні бути написи (таблички) про місце розташування і порядок відкривання відповідної засувки або пуску насоса. З порядком відкривання засувки або пуску насоса необхідно ознайомити всіх працівників у приміщенні.

За наявності в неопалювальному приміщенні (будівлі) трьох і більше пожежних кранів на сухотрубній мережі внутрішнього протипожежного водогону в утепленому місці на вводі

необхідно встановлювати засувку з електроприводом. Її відкриття та пуск насоса слід здійснювати дистанційно від пускових кнопок, установлених усередині шаф пожежних кранів.

6.5. Насосні станції

6.5.1. У приміщенні насосної станції повинні бути вивішені загальна схема протипожежного водопостачання та схема обв'язки насосів. На кожній засувці й пожежному насосі-підвищувачі слід надавати інформацію про їхнє призначення. Порядок увімкнення насосів-підвищувачів повинен визначатися інструкцією.

Приміщення насосних станцій повинні бути опалюваними, у них не дозволяється зберігання сторонніх предметів та устаткування.

Трубопроводи й насоси необхідно фарбувати у відповідний колір згідно з ГОСТ 12.4.026-76 та ГОСТ 14202-69.

6.5.2. Приміщення насосних станцій протипожежного водогону населених пунктів повинні мати прямий телефонний зв'язок з пожежною охороною.

6.5.3. Категорія надійності електропостачання насосних станцій (установок) повинна відповідати вимогам будівельних норм та ПУЕ.

6.5.4. Електрифіковані засувки повинні перевірятися не рідше двох разів на рік, а пожежні насоси - щомісяця й утримуватись у постійній експлуатаційній готовності.

Не рідше одного разу на місяць повинна перевірятися надійність переведення пожежних насосів з основного на резервне електропостачання (у тому числі від дизельних агрегатів) з реєстрацією результатів у журналі.

6.5.5. Розміщення запірної арматури на всмоктувальних і напірних трубопроводах пожежних насосів повинне забезпечувати можливість заміни або ремонту будь-якого насоса, зворотного клапана, запірної арматури без припинення подавання води в зовнішню мережу протипожежного водопроводу.

6.5.6. Біля входу в приміщення насосної станції слід розміщувати напис (табло) "Пожежна насосна станція" з освітленням уночі.

6.5.7. Якщо насосна станція не має постійного чергового персоналу, то приміщення повинно замикатися на замок, а місце зберігання ключів зазначається написом на дверях.

7. ВИМОГИ УТРИМАННЯ ПОЖЕЖНОЇ ТЕХНІКИ ТА ЗАСОБІВ ПОЖЕЖОГАСІННЯ

7.1. Кількість та номенклатура видів пожежної техніки для захисту виробничих об'єктів (пожежних автомобілів, мотопомп, причепів тощо) регламентуються вимогами державних та (або) галузевих стандартів, будівельних норм, правил та інших чинних нормативних актів.

На стадії проектування повинна визначатися потреба об'єктів у пожежній техніці та засобах пожежогасіння.

7.2. Використання пожежної техніки, у тому числі пожежного обладнання, інвентарю, інструментів для господарських, виробничих та інших потреб, не зв'язаних з гасінням пожежі або навчанням протипожежних формувань, забороняється.

У разі аварії або стихійного лиха застосування пожежної техніки для їх ліквідації можливе з дозволу органів державного пожежного нагляду.

7.3. Пересувну пожежну техніку (пожежні автомобілі, мотопомпи, причіпні та інше обладнання) слід тримати в опалюваних приміщеннях або спеціально призначених для цієї мети

приміщеннях (боксах) з температурою середовища не нижче 10° С, які мають освітлення, телефонний зв'язок, тверде покриття підлоги, пристрої та обладнання, необхідні для гарантування нормальних і безпечних умов роботи.

7.4. Пересувна пожежна техніка постійно повинна перебувати в повній готовності до застосування за тривоги: бути справною, заправленою пально-мастильними матеріалами, забезпечена запасом вогнегасних речовин і повним комплектом придатного до застосування пожежного обладнання, інструмента та інвентарю.

7.5. За кожною одиницею пересувної пожежної техніки слід закріплювати водія (моториста), що пройшов спеціальну підготовку та бойову обслугу (із складу членів ДПД).

На підприємстві слід розробити порядок направлення і прибуття пересувної пожежної техніки до місця пожежі.

7.6. Перед введенням в експлуатацію (постановкою на бойове чергування) пересувної пожежної техніки слід випробувати її на відповідність вимогам нормативно-технічної документації за участю представників пожежної охорони.

7.7. Види, періодичність, зміст і технологічна послідовність робіт з технічного обслуговування пересувної пожежної техніки повинні відповідати вимогам, установленим в експлуатаційній документації на неї.

Перевірка стану агрегатів проводиться перед пуском двигуна, про що слід зробити запис у спеціальному журналі, який зберігається в приміщенні, де встановлена ця техніка.

7.8. Будівлі, споруди, виробничі, адміністративні, складські й допоміжні приміщення, технологічні установки, а також відкриті площадки для зберігання матеріалів, продукції, обладнання, стоянки автотранспортної техніки повинні бути забезпечені засобами гасіння пожеж: вогнегасниками, пожежним інвентарем (покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, ящики з піском, бочки з водою, пожежні відра, совкові лопати тощо) та ручним пожежним інструментом (гаки, ломи, сокири тощо).

7.9. Місця, де зберігається пересувна пожежна техніка та засоби гасіння пожеж, потрібно зазначати на вказівних знаках, які слід розміщувати на видних місцях на висоті 2 - 2,5 м як усередині, так і за межами приміщення.

7.10. Норми і потреби в первинних засобах пожежогасіння для підприємств розраховуються відповідно до НАПБ Б.03.001-2004.

7.11. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських та інших приміщеннях, будівлях, спорудах і на території підприємств, як правило, слід установлювати спеціальні пожежні щити (стенди).

На пожежних щитах (стендах) слід розміщувати ті первинні засоби гасіння пожеж, які можуть застосовуватись у даному приміщенні, споруді, установі.

7.12. Пожежні щити (стенди) і засоби пожежогасіння мають бути пофарбовані у відповідні кольори відповідно до вимог ГОСТ 12.4.026-76.

7.13. На пожежних щитах (стендах), ящиках для піску і бочках для води слід указувати їх порядкові номери. Порядковий номер пожежного щита (далі - ПЩ) позначають після алфавітного індексу ПЩ.

7.14. У складі ПЩ пісок можна замінити флюсом, карналітом, кальцинованою содою, вогнегасним порошком, глиноземом або іншими з належними вогнегасними характеристиками, негорючими та сипучими матеріалами.

7.15. ПЩ повинні забезпечувати:

- захист вогнегасників від падання прямого сонячного проміння, а також захист знімних комплектувальних виробів від використання сторонніми особами не за призначенням (для щитів і стендів, що встановлюються поза приміщеннями);
- зручність і оперативність зняття (виймання) закріплених на щиті (стенді) комплектувальних виробів.

7.16. ПЩ, інвентар, інструмент, вогнегасники в місцях установлення не повинні створювати перешкод при евакуації. Їх слід установлювати в легкодоступних і видних місцях (коридорах, на входах і виходах з приміщень тощо).

7.17. Переносні вогнегасники слід розміщувати:

- на висоті не більше ніж 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані не менше ніж 1,2 м від краю дверей при їх відчиненні;
- у пожежних шафах разом з пожежними кранами у спеціальних тумбах або на ПЩ.

7.18. Конструкція або зовнішнє оформлення тумби чи шафи для розміщення вогнегасників повинна бути такою, щоб можна було візуально визначити тип вогнегасника, який зберігається в ній.

Навішувати вогнегасники на кронштейни, розміщувати їх у тумбах чи пожежних шафах слід так, щоб можна було прочитати маркувальні написи на корпусі.

7.19. Вогнегасники всіх типів повинні мати сертифікати відповідності та проходити технічне обслуговування на спеціалізованих підприємствах, які мають ліцензію на провадження відповідного виду господарської діяльності.

7.20. Періодичність технічного обслуговування вогнегасників усіх типів повинна відповідати експлуатаційній документації, але не рідше одного разу на 2 роки.

7.21. Вогнегасники, допущені до введення в експлуатацію, повинні мати:

- пломби на пристроях ручного пуску;
- облікові (інвентаризаційні) номери за прийнятою на підприємстві системою нумерації;
- ярлики і маркувальні написи на корпусі;
- червоний сигнальний колір згідно з державним стандартом.

7.22. Використані вогнегасники, а також вогнегасники із зірваними пломбами слід перезаряджати або перевіряти, а на цей час на захищуваних площах їх слід замінити відповідною кількістю заряджених вогнегасників.

7.23. Вогнегасники, установлені ззовні приміщення або в неопалюваному приміщенні підприємства і не призначені для експлуатації при мінусових температурах, на холодний період (+5° С і нижче) слід знімати.

Біля місць зберігання вогнегасників вивішуються покажчики "Вогнегасники зберігаються тут", а в тих місцях, де були зняті вогнегасники, - таблички із зазначенням найближчого пункту, де вони є.

7.24. Покривала з негорючого теплоізоляційного полотна розмірами не менше ніж 1 м x 1 м рекомендується зберігати в металевих футлярах з кришками, які періодично (не рідше одного разу на три місяці) слід просувати й очищувати від пилу.

У місцях застосування і зберігання ЛЗР та ГР розміри полотен слід збільшити до 2 м х 1,5 м та 2 м х 2 м.

7.25. Забороняється комплектування пожежних щитів у вибухопожежонебезпечних приміщеннях категорій А та Б ломами, сокирами, відрами та металевими лопатами (совками), які можуть спричиняти іскріння.

7.26. Відповідальними за своєчасне і повне оснащення об'єктів вогнегасниками та іншими засобами гасіння пожеж, забезпечення технічного обслуговування, навчання працівників підприємств правилам користування вогнегасниками є керівники цих підприємств або орендарі згідно з договором оренди.

8. ОБ'ЄКТИ ВИРОБНИЦТВА І ЗБЕРІГАННЯ ПРОДУКЦІЇ

Усі об'єкти АПК повинні бути оснащені первинними засобами пожежогасіння згідно з НАПБ Б.03.001-2004.

8.1. Збирання зернових

8.1.1. До початку збирання врожаю вся збиральна техніка, агрегати та автомобілі повинні мати відрегульовані системи живлення, змащення, охолодження, запалювання, а також бути оснащеними справними іскрогасниками, обладнаними первинними засобами пожежогасіння (комбайни і трактори - двома вогнегасниками, двома штиковими лопатами, двома мітлами; автомобілі - вогнегасником та штиковою лопатою). Трактористи, комбайнери, їх помічники та інші особи, задіяні на роботах по збиранню врожаю, повинні пройти протипожежний інструктаж.

8.1.2. Корпуси комбайнів повинні бути оснащені заземлювальним металевим ланцюгом 10 см, який торкається землі.

8.1.3. Збиральну техніку необхідно регулярно перевіряти на щільність з'єднання вихлопної труби з патрубком випускного колектора та колектора з блоком двигуна. У разі появи ознак пробивання прокладок роботу слід припинити до їх заміни.

8.1.4. Під час роботи комбайна з підбирачем потрібно стежити, щоб пружинні зубці підбирача не потрапляли всередину кожуха барабана. У такому разі потрібно негайно зупинити комбайн і звільнити зубці.

8.1.5. Забороняється сіяти колосові культури на смугах відчуження залізниць та шосейних доріг. Копиці скошеної на цих смугах трави необхідно розташовувати не ближче 30 м від хлібних масивів.

8.1.6. Перед дозріванням колосових (у період воскової стиглості) хлібні поля в місцях прилягання їх до лісових та торф'яних масивів, степової смуги, автомобільних шляхів та залізниць мають бути обкошені (з прибиранням скошеного) і оборані смугою не менше 4 м завширшки.

8.1.7. У період воскової стиглості збіжжя перед косовицею хлібні масиви необхідно розбити на ділянки площею не більше 50 га. Між ділянками слід робити прокоси не менше 8 м завширшки. Скошений хліб з прокосів потрібно негайно прибирати. Посередині прокосів робиться проорана смуга не менше 4 м завширшки.

8.1.8. Тимчасові польові стани необхідно розташовувати не ближче 100 м від хлібних масивів, токів, скирт тощо. Майданчики польових станів та зернотоків оборюються смугою не менше 4 м завширшки.

8.1.9. Безпосередньо на хлібному масиві площею понад 25 га, з якого збирається врожай, необхідно мати наготові трактор з плугом на випадок пожежі.

У разі групового методу збирання до складу збирально-транспортних загонів необхідно включати спеціалізовані автомобілі з насосами (авторіднорозкидачі, водороздавачі та ін.), пристосовані для гасіння пожеж зернових.

8.1.10. Зернотокки слід розміщувати від будинків та споруд не ближче 50 м, а від хлібних масивів - не ближче 100 м. Майданчик для току повинен бути очищений від рослинного покрову.

Стоянки туристів, пасіки допускається розміщувати не ближче 100 м від хлібних масивів. Полювання у хлібних масивах та поблизу них забороняється.

8.1.11. Трактори, комбайни та інші самохідні машини, обладнані електричним пуском двигуна, повинні мати вимикач для відключення акумулятора від споживача струму. Клеми акумулятора, стартера дистанційного електромагнітного пускача та генератора повинні бути захищені від потрапляння на них струмопровідних предметів, їх електропроводка повинна бути справною і надійно закріпленою.

8.1.12. Радіатори двигунів, вали бітерів, соломонабивачів, транспортерів, підбирачів, шнеки та інші вузли й деталі збиральних машин повинні своєчасно очищуватись від пилу, соломи та зерна.

8.1.13. У польових умовах заправляти паливом збиральну техніку потрібно за межами поля (не ближче 30 м) паливозаправниками, коли заглушені двигуни.

8.1.14. У місцях зберігання сільськогосподарської та іншої техніки, що використовується під час збирання врожаю, у приміщеннях ремонтних майстерень повинні дотримуватися протипожежних вимог, викладених у розділі 7 цих Правил.

У разі тимчасового зберігання (стоянок) тракторів, комбайнів, автомобілів та інших самохідних машин у польових умовах необхідно розміщувати їх на очищених від стерні та сухої трави майданчиках, віддалених від скирт соломи, сіна, токів, хлібних масивів на відстані не менше 100 м, а від будинків - не менше 50 м. Ці майданчики мають бути оборані смугою не менше 4 м завширшки.

Ремонт збиральних машин і агрегатів за потреби допускається не ближче 30 м від хлібних масивів та інших посівів.

8.1.15. У період збирання забороняється спалювання стерні, післяжнивних залишків та розведення багать на полях.

8.1.16. Не дозволяється:

- робота тракторів, самохідних шасі, автомобілів та іншої збиральної техніки без капотів або з відкритими капотами (для запобігання потраплянню соломи на випускний колектор двигуна). На комбайнах та інших машинах з двигунами внутрішнього згоряння, які не мають капотів, випускний колектор повинен бути захищений металевим щитком, що закриває його вздовж усієї довжини зверху та збоку;
- застосування паяльних ламп для випалювання пилу в радіаторах двигунів;
- заправлення збиральної техніки в хлібних масивах;
- заправлення машин у нічний час у польових умовах.

8.2. Заготівля, зберігання грубих кормів. Скиртування

8.2.1. Стоянка автомобілів, тракторів та інших транспортних засобів на території складів грубих кормів забороняється.

8.2.2. Під час роботи трактора з тросово-рамочною волокушею її трос або ланцюг повинен бути такої довжини, щоб солома знаходилася на відстані не ближче 5 м від трактора. На гаку троса слід установлювати обмежувач, який перешкоджає ковзанню кільця по тросу.

Під час роботи трактора в агрегаті із скиртоукладником випускний колектор та випускна труба двигуна повинні бути захищені від потрапляння соломи і перебувати під постійним наглядом.

8.2.3. Трактори та автомобілі, що працюють на механічному навантаженні і на транспортуванні соломи та сіна, необхідно обладнати іскрогасниками.

Для запобігання загорянню кормів від безпосереднього зіткнення з вихлопними трубами, колекторами або глушниками автомобілі та трактори-тягачі, зайняті на вантажно-розвантажувальних роботах, не повинні під'їжджати до скирт, штабелів ближче 3 м.

8.2.4. Під час навантаження кормів безпосередньо в кузов автомобіля його двигун має бути заглушений. Перед виїздом слід ретельно оглянути місце стоянки і прибрати солом, сіно поблизу вихлопної труби.

8.2.5. Площа основи однієї скирти не повинна перевищувати 300 м², а штабеля пресованого сіна чи соломи - 500 м².

Біля штабеля пресованого сіна чи соломи необхідно мати два гаки завдовжки не менше висоти штабеля.

Скирти на відстані 5 м від основи повинні бути оборані захисними смугами не менше 4 м завширшки.

8.2.6. Протипожежні розриви між скиртами, штабелями мають бути не менше 20 м.

Відстань від скирт, штабелів грубих кормів повинна бути не менше 15 м до ліній електропередач, 20 м - до доріг, 50 м - до будинків та споруд.

8.2.7. Скирти, штабелі дозволяється розташовувати попарно, при цьому розриви між скиртами, штабелями в одній парі мають бути не менше 6 м, а між сусідніми парами - не менше 30 м. Протипожежні розриви між двома парами повинні бути проорані смугою не менше 4 м завширшки на відстані 5 м від основи скирти, штабеля.

8.2.8. Сіно необхідно складувати в конічні копиці або під навіси з вологістю, яка відповідає ГОСТ 27978-88 та ДСТУ 4674:2006.

Розриви між копицями з сіном, що має підвищену вологість, повинні становити не менше 20 м. У копицях сіна з підвищеною вологістю, схильного до самозагоряння, необхідно впродовж 60 днів після скиртування здійснювати температурний контроль за допомогою ртутних термометрів, які вставляють у металеві труби і розміщують у копиці на різній глибині. Якщо температура перевищує 50° С, копицю слід розібрати та просушити.

8.2.9. Площа протипожежного відсіку будинку для зберігання грубих кормів не повинна перевищувати 1000 м², а кількість кормів - 200 тонн.

8.2.10. Вбудовані (прибудовані) приміщення, де зберігається запас грубих кормів, має відокремлюватись від будинків протипожежними перегородками 1-го типу й перекриттями 3-го типу з урахуванням підпункту 9.6.1 цих Правил. Прибудовані чи вбудовані приміщення повинні мати виходи безпосередньо назовні.

8.2.11. Штучне сушіння сіна повинно здійснюватися агрегатами (установками) заводського виготовлення.

Під час досушування грубих кормів у закритих приміщеннях вентилятори мають встановлюватися із зовнішнього боку будинків (споруд) на відстані не менше 1 м від негорючих стін (перегородок), не ближче 2 м від огорожувальних конструкцій, виконаних з матеріалів груп горючості П, Г2, та не ближче 2,5 м від огорожувальних конструкцій з матеріалів груп горючості груп Г3, Г4. Повітроводи мають бути виконані з негорючих матеріалів.

Місця встановлення вентиляторів повинні бути огорожені. Повітрозабірний отвір вентилятора необхідно захищати від потрапляння горючих матеріалів (сіна, соломи тощо) металевою сіткою з чарунками не більше 25 мм x 25 мм.

8.2.12. Пускова електроапаратура повинна знаходитись у місцях, що дозволяють спостерігати за процесом запуску вентиляторів, на окремо розташованій опорі і на відстані не менше 5 м від будинків (споруд).

Під час досушування грубих кормів під навісом (у скирті) вентилятор повинен встановлюватися на відстані не менше 2,5 м від навісу (скирти). Провід (кабель), який живить електродвигун, необхідно прокладати під землею. Повітровід повинен бути виконаний з негорючого матеріалу.

8.2.13. На закритих складах (навісах) грубих кормів загальний електричний вимикач повинен розміщуватися поза будівлями (навісами) на негорючій стіні, а для будинків (навісів) з горючих матеріалів - на окремо розташованій опорі і бути вміщеним у шафу або нішу, які після закінчення робіт пломбуються.

Установлення електровимикачів усередині складів (навісів) не дозволяється.

8.2.14. Місця постійного складування грубих кормів мають бути огорожені та обладнані блискавкозахистом.

8.3. Зерносклади, зерносушарні

8.3.1. Щороку перед початком збирання врожаю зерносклади та зерносушарні повинні перевірятися керівником (власником) ОАПК на відповідність вимогам пожежної безпеки. Виявлені недоліки щодо їх протипожежного стану необхідно усувати до початку сушіння та приймання зерна.

8.3.2. Зерносклади слід розміщувати в окремо розташованих будівлях. Ворота в них повинні відчинятися назовні й нічим не захарашуватися.

8.3.3. У разі завантаження складів зерновим насипом відстань від верху насипу до горючих конструкцій покриття, а також світильників та електропроводів має бути не менше 0,5 м.

У місцях транспортування зерна через отвори в протипожежних перешкодах слід встановлювати захисні пристрої (протипожежні клапани та ін.).

8.3.4. Під час експлуатації зерноскладів та зерносушарень не дозволяється:

- зберігати вкупі із зерном небезпечні в пожежному відношенні матеріали, а також будь-яке устаткування;
- застосовувати всередині складських приміщень зерноочисні та інші машини з двигунами внутрішнього згоряння;
- застосовувати електропобутові та саморобні електронагрівальні прилади;

- працювати на пересувних механізмах, коли зачинені ворота з обох боків складу;
- засипати зерно вище рівня транспортерної стрічки і допускати тертя стрічки об конструкції транспортера;
- розпалювати сушарки, які працюють на твердому паливі, за допомогою ЛЗР та ГР, а ті, що працюють на рідкому паливі, - за допомогою смолоскипів;
- залишати без нагляду зерносушарки, що працюють;
- працювати на сушарках з несправними: приладами контролю температури і автоматики відключення подавання палива в разі згасання факела в топці; системою електрозапалювання.

8.3.5. Відстань між складом зерна та пересувним сушильним агрегатом має бути не менше 10 м.

8.3.6. Будова топок сушарок повинна внеможливлувати вилітання іскор. Димові труби слід обладнувати іскрогасниками, а в місцях їх проходження через горючі конструкції потрібно влаштовувати відповідні за розмірами протипожежні відступи (розділки).

8.3.7. Сушильна камера сушарок шахтного та жалюзійного типів повинна заповнюватися зерном таким чином, щоб над сушильними коробами або жалюзями був шар зерна не менше 0,4 м завтовшки.

8.3.8. Сушильні агрегати, які працюють на рідкому паливі, повинні бути обладнані приладами контролю теплоносія та автоматики безпеки, що забезпечують відключення подавання палива в разі згасання факела в топці, підвищення температури та падіння тиску повітря перед форсункою.

8.3.9. Під час роботи сушарки повинен здійснюватися контроль за температурою зерна шляхом відбирання проб кожні дві години.

8.3.10. Для запобігання утворенню застійних ділянок очищення завантажувально-розвантажувальних механізмів сушарки від пилу та зерна необхідно проводити через кожну добу.

8.3.11. Під час вентилявання зерна в зерноскладах вентилятори слід установлювати на відстані не менше 2 м від стін з матеріалів груп горючості Г1, Г2 та не ближче 2,5 м від стін з матеріалів груп горючості Г3, Г4. Повітроводи мають виготовлятися з негорючих матеріалів.

8.3.12. Дерев'яні конструкції (опори, галереї тощо) всередині зерноскладів, очисних та робочих башт повинні бути оброблені вогнезахисною речовиною.

8.4. Приготування і зберігання вітамінного трав'яного борошна

8.4.1. Агрегати для приготування вітамінного трав'яного борошна повинні бути встановлені під навісом або в приміщеннях. Конструкції навісів та приміщень виконуються з матеріалів груп горючості Г3, Г4, мають бути оброблені вогнезахисними засобами, які забезпечують I або II групу вогнезахисної ефективності.

Агрегати повинні мати справні прилади контролю температурного режиму та автоматику безпеки, котра відключає подавання палива в разі обриву полум'я форсунки.

8.4.2. Протипожежні розриви від пункту приготування трав'яного борошна до будинків, споруд, цистерн з пально-мастильними матеріалами повинні бути не менше 50 м, а до відкритих складів грубих кормів - не менше 150 м.

8.4.3. Витратний паливний бак слід установлювати поза приміщенням агрегата на відстані не менше 2 м від зовнішньої стіни з негорючих матеріалів (без отворів). Паливопроводи повинні

виготовлятися з металевих труб і мати не менш двох вентилів: один - біля агрегата, а другий - біля паливного бака.

8.4.4. Щоб уникнути забивання циклона сухою масою та для запобігання її загорянню в сушильному барабані зелена маса повинна подрібнюватися до 30 мм завдовжки і безперервно подаватися в агрегат.

8.4.5. У разі виявлення горіння продукту в сушильному барабані необхідно останній до пожежі вихід продукту в кількості 150 кг та перший після ліквідації пожежі вихід продукту в кількості не менше 200 кг не складувати в загальному сховищі, а розміщати окремо в безпечному місці та тримати під наглядом не менше 48 годин.

8.4.6. Виготовлене й завантажене в мішки борошно необхідно витримати під навісом не менше 48 годин для зниження його температури.

8.4.7. Вітамінне трав'яне борошно повинно зберігатися в окремо розташованому складі або в ізолюваному від інших приміщень протипожежними стінами й перекриттями відсікові, який має самостійний вихід та надійну вентиляцію. Не дозволяється потрапляння вологи у склад, зберігання борошна навалом, а також разом з іншими речовинами та матеріалами.

8.4.8. Мішки з борошном повинні складатися у штабелі заввишки не більше 2 м, по два мішки в ряду. Проходи між рядами повинні бути не менше 1 м завширшки, а вздовж стін - 0,8 м.

8.4.9. Щоб уникнути самозагоряння борошна, що зберігається, необхідно періодично контролювати його температуру.

8.5. Первинна обробка льону, коноплі, хмелю та інших технічних культур

8.5.1. Приміщення для обробки льону, коноплі, хмелю та інших технічних культур (далі - технічні культури) мають бути ізолювані від машинного відділення. Вихлопні труби двигунів внутрішнього згоряння слід обладнувати іскрогасниками. У разі виведення труб через горючі конструкції повинні влаштовуватися протипожежні переділки розміром не менше 0,25 м.

8.5.2. Зберігання сировини (соломки, трести) може здійснюватися у скиртах, шохих (під навісами), закритих складах, а волокна та клоччя - лише в закритих складах.

8.5.3. Забороняється:

- влаштування пічного опалення у м'яльно-тіпальному цеху;
- зберігання та обмолочування технічних культур на території ферм, ремонтних майстерень, гаражів тощо;
- в'їзд автомашин, тракторів до виробничих приміщень, складів продукції та шохів (автомашини повинні зупинятися на відстані не ближче 5 м, а трактори - не ближче 10 м від зазначених будинків, скирт та шохів).

8.5.4. Автомобілі, трактори та інші самохідні машини, які в'їжджають на територію пункту обробки технічних культур, повинні бути обладнані справними іскрогасниками.

8.5.5. Транспортні засоби, коли вони під'їжджають до скирт (шохів), повинні бути повернені до них боком, протилежним напрямку виходу вихлопних газів.

8.5.6. На території пункту обробки технічних культур місця для паління слід розміщати не ближче 30 м від виробничих будинків та місць складування готової продукції.

8.5.7. Дахи будинків первинної обробки льону та інших технічних культур мають виготовлятися з негорючих матеріалів.

8.5.8. Природне сушіння трести хмелю повинно здійснюватися на спеціально відведених ділянках.

Штучне сушіння трести хмелю необхідно здійснювати лише у спеціальних сушарнях, клунях (стодолах).

8.5.9. Сушарні, розміщені у виробничих будівлях, повинні бути відділені від інших приміщень протипожежними перегородками 1-го типу.

Горючі конструкції будинків сушарень та сушильних камер, які розташовані окремо, мають бути поштукатурені з обох боків.

8.5.10. Стаціонарні сушарні (ССЛ-ВИСХОМ, ЗС-ВИСХОМ та ін.), якщо вони використовуються для сушіння, повинні відповідати таким умовам:

- склепіння і внутрішні поверхні стінок топки печі та циклона виготовляють з обпаленої цегли, а іззовні піч штукатурять та білять вапном;
- повітроводи іззовні захищають шаром негорючої теплоізоляції (не менше 50 мм), а в місцях з'єднань установлюють прокладки з негорючих теплоізоляційних матеріалів;
- температуру теплоносія в корпусі вентилятора контролюють термометром у металевій оправі;
- на початку підземного розподільчого каналу встановлюють іскрогасник;
- стінки каналів виготовляють з цегли, канали зверху перекривають залізобетонними плитами або іншими негорючими конструкціями;
- у місці проходження димової труби через обрешітку покрівлі влаштовують переділку розміром не менше 0,5 м.

8.5.11. Конструкція печей, які влаштовують у клунях для сушіння льонотрести, хмелю, повинна виключати потрапляння іскор усередину приміщення.

У клунях та сушарнях улаштування над піччю колосників для укладання льону або хмелю забороняється. Відстань від печі до конструкцій з матеріалів груп горючості Г3, Г4 повинна бути не менше 1 м, а до конструкцій з матеріалів груп горючості П, Г2 - не менше 0,7 м. Колосники з боку печі повинні мати огорожу на всю висоту приміщення.

8.5.12. У сушарнях та клунях слід дотримуватися таких вимог:

- температура теплоносія під час сушіння льонотрести повинна бути не більше 80° С, а під час сушіння головок льону - не більше 50° С;
- у топці печі повинно забезпечуватися повне згоряння палива, у димових газах не повинно бути іскор та незгорілих часток палива;
- вентилятор слід умикати не раніше ніж через годину після початку паління. Не можна допускати появи в сушильних камерах теплоносія з ознаками диму;
- після однієї зміни роботи сушарки необхідно видалити попіл з топкового простору, осадкових камер, циклона-іскрогасника та камери змішування. Димові труби слід очищати кожні 10 днів роботи сушарки;
- очищення лотків та сушильних камер від опалої трести та різних відходів необхідно здійснювати щоразу перед завантаженням нової трести для сушіння. Зберігання запасу трести і льоноволокна в приміщенні сушарні забороняється;

- після завантаження трести в сушарню необхідно прибрати опалі стебла та стебла, що звисають з колосників, старанно очистити від трести піч, стіни, підлогу. Складувати тресту впритул до будівлі сушарні забороняється.

8.5.13. Приміщення м'яльно-тіпального агрегата повинно мати вентиляцію. Біля кожного тіпального агрегата повинні бути влаштовані зонти. Верстати слід з усіх боків закривати знімними й відкидними щитами, які не допускають розповсюдження порошу по приміщенню.

8.5.14. Вентиляційні труби слід обладнувати засувками (шиберами), які встановлюють перед вентиляторами та за ними. До вентиляторів має бути забезпечений вільний доступ обслуговувального персоналу.

8.5.15. Кількість трести, яка є у виробничому приміщенні, не повинна перевищувати змінної потреби. Складуватися вона повинна в штабелі на відстані не менше 3 м від машин. Готову продукцію з приміщень слід прибирати на склад не рідше двох разів за зміну.

8.5.16. Щодня по закінченні робочого дня приміщення м'яльно-тіпального цеху повинно бути старанно прибрано від волокна, пилу та костриці, а верстати, стіни та внутрішні поверхні покриття цеху обметені, збірники костриці очищені.

8.5.17. У сушарнях тютюну стелажі та етажерки повинні бути виготовлені з негорючих матеріалів. У вогневих сушарках над жаровими трубами слід влаштовувати металеві козирки, які захищають їх від подання тютюну.

8.5.18. Зовнішнє освітлення тютюнових сараїв та сушарень необхідно влаштовувати за допомогою прожекторів, установлених на негорючих опорах за межами приміщень.

8.6. Тваринницькі та птахівницькі будівлі і споруди

8.6.1. Приміщення у тваринницьких та птахівницьких фермах, призначені для розміщення вакуум-насосів з двигунами внутрішнього згоряння, електрокалориферів, теплогенераторів та інших небезпечних у пожежному відношенні агрегатів (установок), склади для зберігання запасу грубих кормів, прибудовані до цих будинків або вбудовані в них, повинні відділятися від приміщень для утримання худоби, інших тварин та птиці протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу, а також мати окремі виходи безпосередньо назовні.

Улаштування отворів у зазначених протипожежних перегородках та перекриттях не допускається, за винятком виходів з приміщень для зберігання поточного запасу грубих кормів та підстилки, захищених протипожежними дверима 2-го типу і обладнаних пристроями для самозачинення.

8.6.2. Випускна труба вакуум-насоса з двигуном внутрішнього згоряння повинна бути обладнана іскрогасником, а в разі проходження через горючі конструкції мати протипожежну переділку розміром не менше 0,25 м.

8.6.3. Брама та двері приміщень, призначені для виведення худоби, повинні відчинятися лише назовні, нічим не захарашуватися і не перекриватися. Зачиняти їх допускається лише на засувки, гачки та клямки, що легко відчиняються.

8.6.4. У приміщеннях для тварин та птиці забороняється захарашувати шляхи евакуації, зберігати корми в тамбурах та проходах, улаштовувати майстерні, стоянки автотранспорту, тракторів, сільгосптехніки, а також проводити будь-які роботи, не пов'язані з обслуговуванням ферм.

В'їзд до цих приміщень тракторів, автомобілів та сільськогосподарських машин, вихлопні труби яких не обладнані іскрогасниками, не дозволяється.

8.6.5. На молочно-товарних фермах за наявності 20 і більше голів худоби необхідно застосовувати груповий спосіб прив'язування, який забезпечує під час пожежі швидке звільнення та виведення тварин із приміщень.

У разі застосування індивідуального способу прив'язування ланцюги повинні мати мотузкові вставки, а у тваринницькому приміщенні необхідно мати комплект ножів (не менше чотирьох штук) для перерізування цих вставок.

8.6.6. Допускається зберігання грубих кормів (сіна, соломи) та підстилки в горищних приміщеннях ферм за умови:

- наявності негорючих покрівель і утеплювача або захисту горючого перекриття та утеплювача (збоку горища) глиняною обмазкою шаром не менше 30 мм завтовшки;
- огороження негорючими матеріалами димоходів за периметром на відстані не менше 1 м;
- захисту електропроводки на горищі від механічних пошкоджень.

8.6.7. Розподільчі щити, вимикачі, запобіжники слід установлювати в тамбурах або на зовнішніх стінах тваринницьких приміщень з розміщенням їх у негорючих шафах.

Не дозволяється прокладати електропроводи та кабелі транзитом через приміщення тваринницьких ферм, складувати під електропроводкою сіно, соломі тощо, розміщувати електропроводи над місцями перебування тварин.

8.6.8. У разі встановлення та експлуатації електричних брудерів слід дотримуватися таких вимог:

- відстань до підстилки та горючих предметів повинна бути по вертикалі не менше 0,8 м, а по горизонталі - не менше 0,25 м;
- нагрівні елементи всіх типів повинні бути заводського виготовлення, застосування відкритих нагрівних елементів не допускається;
- забезпечення брудерів електроенергією повинно здійснюватися самостійними лініями від розподільчого щита;
- для кожного брудера має бути самостійний вимикач, а також передбачений пристрій захисту від короткого замикання, перевантаження тощо;
- розподільчий щит повинен мати вимикач для знеструмлення всієї електромережі, а також необхідні апарати захисту;
- температурний режим під брудером повинен підтримуватися автоматично.

8.6.9. Пересувні ультрафіолетові установки та їх електрообладнання повинні бути віддалені від горючих матеріалів не менше ніж на 1 м і не повинні зазнавати механічних впливів.

8.6.10. Проводи, прокладені до електробрудерів та ультрафіолетових установок, повинні прокладатися на висоті не менше 2,5 м від рівня підлоги та на відстані не менше 0,1 м від конструкцій з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4.

8.6.11. Не допускається застосування печей місцевого обігрівання на твердому паливі, а також ламп розжарювання без захисного скла (ковпаків) для обігрівання пташників, приміщень для утримання курчат, маток з поросятами, пологових відділень для великої рогатої худоби та овець.

8.6.12. Електроводонагрівники повинні встановлюватися, як правило, у відокремлених приміщеннях. У разі їх розміщення в приміщеннях для утримання тварин та птиці (за наявності

дозволу територіальних органів державного пожежного нагляду) вони повинні мати захисні огорожі із суцільного негорючого матеріалу, що встановлюється на відстані 1,5 м (за периметром) від водонагрівника.

8.6.13. Для забезпечення пожежної безпеки електронагрівальної бетонної підлоги потрібно виконувати такі вимоги:

- укладку електронагрівальних плит (панелей) необхідно здійснювати на основу з негорючих матеріалів;
- електроживлення електронагрівальних плит (панелей) потрібно виконувати самостійними лініями. Перетин проводів (кабелів) живлення, способи укладки і захисту від ненормальних режимів роботи повинні відповідати вимогам ПУЕ;
- щити, які закривають канали з шинопроводами, повинні виготовлятися з негорючих матеріалів і виключати попадання в канали горючих речовин, матеріалів і предметів;
- температура на поверхні електронагрівальної бетонної підлоги повинна контролюватися і регулюватися справними терморегуляторами.

8.6.14. Кожні 10 днів слід проводити огляд клемних і контактних з'єднань, контролювати ступінь нагрівання обмоток знижувальних трансформаторів.

8.6.15. Забороняється:

- змінювати схеми підключення до електромережі нагрівальних плит (панелей), що передбачені проектом або паспортом на ці вироби;
- використовувати плити (панелі) з відкритими електронагрівальними проводами, з тріщинами, сколами;
- залишати без догляду електронагрівальне обладнання.

8.6.16. Поверхню електронагрівальних плит (панелей), канали шинопроводів потрібно щоденно очищати від горючих матеріалів (залишків корму, сміття, пилу тощо).

8.6.17. Під час монтажу та експлуатації тепловиробних установок (водогрійних котлів, теплогенераторів тощо), призначених для повітряного опалення та вентиляції тваринницьких, птахівницьких та інших приміщень (будинків) сільськогосподарського призначення, мають виконуватися вимоги Інструкції про заходи пожежної безпеки під час монтажу та експлуатації теплогенераторів, парових і водогрійних котлів з обладнанням, яке працює на твердому, рідкому та газоподібному паливі.

8.6.18. Бензиновий двигун стригального агрегата необхідно встановлювати на відстані не менше 15 м від будівлі або на майданчику, очищеному від сухої трави, листя та інших горючих матеріалів. На пунктах стрижки запаси пально-мастильних матеріалів слід зберігати в закритій металевій тарі на відстані 20 м від будинків та пунктів стрижки.

8.6.19. Промивання машин та гостріння ножів на стригальному пункті слід здійснювати над спеціальними металевими листами у спеціально відведених для цього місцях. Після промивання гас із листів (металевих дек) повинен змиватися в резервуари з негорючих матеріалів, які щільно закриваються та прибираються в місця зберігання пально-мастильних матеріалів.

8.6.20. Не допускається накопичення вовни на пункті стриження більше змінного виробітку та захащення проходів і виходів паками з вовною.

8.6.21. У птахівницьких будівлях для вирощування птиці на підлозі солома для підстилки має бути подрібнена до 30 мм (з метою зменшення швидкості поширення вогню по поверхні підстилки).

8.6.22. У нічний час тваринницькі та птахівницькі приміщення (у разі перебування в них худоби та птиці) повинні бути під наглядом сторожів, скотарів або інших призначених для цього осіб.

Забороняється в цих приміщеннях застосовувати для освітлення газові лампи, користуватися відкритим вогнем, палити.

9. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ СКЛАДСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Усі об'єкти АПК повинні бути оснащені первинними засобами пожежогасіння згідно з НАПБ Б.03.001-2004.

9.1. Матеріальні склади

9.1.1. При зберіганні матеріалів і виробів потрібно враховувати пожежонебезпечні фізико-хімічні властивості (здатність до окислення, самонагрівання тощо), сумісність, а також ознаки однорідності речовин, що застосовуються для гасіння пожежі.

Спільне зберігання в одній секції з автомобільною гумою інших виробів і матеріалів, незалежно від однорідності застосування для їх гасіння вогнегасних речовин, не дозволяється.

9.1.2. На складах слід дотримуватися правил сумісного зберігання матеріальних цінностей у відповідності до ГОСТ 19433-88, ГОСТ 12.1.004-91.

9.1.3. Електрообладнання на складах установлюється у вибухобезпечному щодо займистості виконанні. Загальний електрощиток (електровимикач) повинен розміщуватися поза складськими приміщеннями у спеціальних шафах або нішах.

9.1.4. Використання електроопалювальних приладів допускається тільки у приміщеннях для обслуговувального персоналу (обслуги) складів (побутових приміщень), відділених від складських приміщень протипожежними перегородками та перекриттям.

9.1.5. Горючі конструкції всередині складських приміщень повинні бути оброблені сертифікованими вогнезахисними сумішами спеціалізованими підприємствами, що мають ліцензію на цей вид господарської діяльності.

9.1.6. Матеріали, що зберігаються не на полицях, слід складати в штабелі. Проти дверних прорізів складу слід залишати проходи шириною, рівною ширині дверей, але не менше ніж 1 м.

9.1.7. У складських приміщеннях не дозволяється:

- зберігати пожежовибухонебезпечні товари (лаки, фарби, розчинники), балони з газом та продукцію в аерозольній упаковці, не вивісивши на зовнішньому боці воріт (дверей) інформаційні картки, що характеризують пожежну небезпеку матеріалів, які зберігаються у приміщенні, їх кількість та заходи щодо ліквідації загорання цих матеріалів;
- зберігати продукцію на полицях (навалом) на відстані менше 0,8 м від стін і труб опалення;
- в'їзд автотранспорту до складських приміщень без іскрогасників.

9.1.8. Наприкінці роботи завідувач складу (комірник) повинен обійти всі приміщення і, лише впевнившись в їхньому пожежобезпечному стані, вимкнути електронапругу, закрити склад та зробити запис у журналі.

9.2. Склади легкозаймистих і горючих рідин

9.2.1. Норми зберігання нафтопродуктів і протипожежні вимоги до приміщень, призначених для їх зберігання та роздавання, а також до протипожежних розривів регламентуються чинними будівельними нормами.

9.2.2. Обладнання наземних ємностей для зберігання рідкого палива на території підприємства забороняється.

9.2.3. При огляді резервуарів, відборі проб або замірах рівня рідини слід застосовувати пристрої, які унеможливають іскроутворення при ударах. Необхідний нагляд за справністю блискавководів і заземлювальних пристроїв з перевіркою на омичний опір один раз на рік (улітку, за сухої погоди).

9.2.4. У процесі експлуатації резервуарів необхідний постійний контроль за справністю дихальних клапанів та вогнеперешкод. При температурі повітря вище нуля перевірки слід проводити не рідше одного разу на місяць, а нижче нуля - не рідше двох разів на місяць. У зимовий час дихальні клапани і сітки потрібно очищати від льоду.

9.2.5. Перед ремонтом (зварюванням) резервуарів усі засувки на сусідніх резервуарах і трубопроводах слід прикрити повстю, просоченою антипіренами (у літній час повсть слід змочити водою). Електро- і газозварювальну апаратуру допускається розміщувати на відстані не ближче 50 м від резервуарів, які експлуатуються.

9.2.6. Роботи з ремонту резервуарів слід проводити тільки після повного звільнення резервуара від рідини, від'єднання від нього трубопроводу, відкриття всіх люків, старанного очищення (пропарювання та промивання), відбору з резервуара проб повітря та аналізу на відсутність вибухонебезпечної концентрації газів.

9.2.7. При наливанні неприпустимим є переповнювання ємності з нафтопродуктами.

При наливанні і зливанні ЛЗР та ГР персонал, який обслуговує, повинен дотримуватися запобіжних заходів під час приєднання шлангів та інших приладів до цистерн з паливом. При наливанні наконечник шланга потрібно опустити щонайменше на 0,2 м до дна цистерни. Категорично забороняється наливати ЛЗР і ГР у резервуари та іншу тару струменем, який вільно падає. Інструмент, застосований під час зливання і наливання, має бути виготовлений з металу, який не дає іскор при ударі.

9.2.8. Для місцевого освітлення під час зливання та наливання слід застосовувати акумуляторні ліхтарі у вибухобезпечному виконанні.

9.2.9. Зливні та наливні трубопроводи і стояки потрібно регулярно оглядати та проводити їх запобіжний ремонт. Виявлену течу у зливно-наливних пристроях слід негайно усунути, при неможливості негайного усунення течії несправна частина зливного пристрою має бути відключена.

9.2.10. ЛЗР і ГР у тарі зберігаються в будівлях (сховищах), під навісами і на відкритих площадках. Зберігати ЛЗР і ГР дозволяється тільки у справній тарі. Укласти бочки у сховища потрібно обережно, не допускаючи ударів одну об одну, і обов'язково корками вгору.

9.2.11. Для розливання ЛЗР і ГР слід мати ізольовану площадку (приміщення), обладнану відповідними пристроями для виконання цих робіт.

Відпускати ЛЗР і ГР дозволяється з допомогою сифона або насоса у спеціальну тару з кришками, які щільно закриваються. Відпускати ЛЗР і ГР у скляні чи поліетиленові посудини забороняється.

9.2.12. На території складів ЛЗР і ГР забороняється:

- курити;

- застосовувати відкритий вогонь для освітлення та відігрівання замерзлих або застиглих нафтопродуктів частин запірної арматури, трубопроводів та ін. Відігрівати їх слід тільки парою, гарячою водою або нагрітим піском.

9.2.13. Перевозити паливо слід в автоцистернах, причіпних цистернах та інших ємностях, спеціально виготовлених з цією метою.

9.2.14. Зберігати ЛЗР і ГР у тарі слід у будівлях або майданчиках під навісами з негорючих матеріалів.

9.2.15. Не дозволяється зберігання в тарі на відкритих площадках ЛЗР і ГР з температурою спалаху 45°C і нижче.

9.2.16. Будівлі і споруди (за винятком металевих резервуарів) складів для зберігання ЛЗР і ГР повинні мати не нижче II ступеня вогнестійкості.

9.2.17. Будівлі для зберігання ГР у тарі можуть бути заввишки не більше трьох поверхів, а ЛЗР - одноповерхові.

9.2.18. Загальний вміст однієї будівлі для зберігання нафтопродуктів у тарі не повинен перевищувати 1,2 тис. м^3 - для ЛЗР або 6 тис. м^3 - для ГР.

При цьому в одному приміщенні (секції) допускається зберігати не більш як 0,2 тис. м^3 ЛЗР або 1 тис. м^3 ГР. Приміщення для зберігання ЛЗР і ГР слід обладнати припливно-витяжною вентиляцією, виконаною відповідно до вимог будівельних норм.

9.2.19. Дверні прорізи в приміщеннях для зберігання ЛЗР і ГР у тарі повинні мати пороги з пандусами заввишки не менш як 0,15 м, щоб запобігти розливанню рідини у разі аварії. Підлога в цих приміщеннях має бути з негорючих матеріалів, із схилами для стікання рідини до лотків і трапів.

9.2.20. При зберіганні бочок з ЛЗР і ГР у будівлях слід виконувати такі вимоги:

- допускається вручну укладати бочки на підлозі не більш як у два яруси;

- при механізованому укладанні бочок кількість ярусів не повинна перевищувати: п'яти - для ГР, трьох - для ЛЗР;

- за шириною штабеля або полиці слід укладати не більш як дві бочки;

- укладати бочки на кожному ярусі полиці потрібно в один ряд за висотою незалежно від виду нафтопродуктів;

- проходи для транспортування бочок повинні мати ширину не менш як 1,8 м, а інші (між полицями або штабелями) - не менш як 1 м.

9.2.21. Порожні металеві бочки, забруднені нафтопродуктами, слід зберігати окремо на спеціально виділених площадках, із щільно закритими корками (кришками), укладеними не більш як у чотири яруси і відповідно до вимог, установлених для зберігання нафтопродуктів у тарі на відкритих площадках.

9.2.22. На складах нафтопродуктів повинен бути запас вогнегасних речовин, у кількостях, потрібних для гасіння пожежі в найбільшому резервуарі, а також засоби для їх подавання.

9.3. Склади горючих газів (у балонах)

9.3.1. Склади для зберігання балонів з горючими газами (далі - ГГ) мають бути одноповерховими, з покриттями, що легко скидаються, і не мати горищ.

9.3.2. Балони з ГГ слід зберігати, транспортувати, переносити з місця на місце за наявності захисних ковпаків; їх можна зберігати в спеціальних приміщеннях або на відкритих площадках, захищених від опадів і сонячного проміння.

9.3.3. Склади для зберігання балонів з ГГ повинні мати примусову вентиляцію, яка постійно працює, що гарантує безпечні концентрації газів.

У цих складах припустиме тільки водяне, парове низького тиску або повітряне опалення.

На дверях (воротах) складів балонів з газами слід вивішувати інформаційні таблички із зазначенням вогнегасної речовини, яку допускається застосовувати в разі пожежі.

9.3.4. Балони з ГГ (водень, ацетилен, пропан, етилен та ін.) потрібно зберігати окремо від балонів з киснем, стисненим повітрям, хлором, фтором та іншими окислювачами, а також окремо від токсичних газів.

9.3.5. На відстані 10 м навколо місця зберігання балонів з газами не дозволяється зберігати інші речовини, матеріали та предмети.

9.3.6. Балони, у яких виявлено витікання газу, потрібно негайно забирати із складу в безпечне місце.

9.3.7. Балони, призначені для зберігання ГГ у стисненому, скрапленому і розчиненому стані, повинні відповідати вимогам Правил будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском, а також Правил безпеки систем газопостачання України.

9.3.8. У складах балонів ГГ не дозволяється зберігати інші речовини, матеріали і речі.

9.3.9. При складуванні не можна допускати ударів балонів між собою, падіння ковпаків і балонів на підлогу.

9.3.10. Покриття підлоги складу ГГ і рампи повинно бути з негорючих матеріалів і матеріалів, що не утворюють іскри.

9.3.11. При кантуванні балонів уручну забороняється братись за вентилі. Торкатись вентилів кисневих балонів і балонів із стисненим повітрям руками, рукавицями та обтиральними матеріалами, забрудненими маслом і жирами, категорично забороняється.

9.3.12. Наповнені ГГ балони, які мають "башмаки", повинні зберігатись у вертикальному положенні. Щоб уберегти балони від падіння, їх слід установлювати у спеціально обладнані гнізда, клітки або огорожувати бар'єрами.

9.3.13. Балони, що не мають "башмаків", слід зберігати в горизонтальному положенні на дерев'яних рамах або стелажах.

При укладанні в штабелі висота їх не повинна перевищувати 1,5 м; усі вентилі мають бути закритими запобіжними ковпаками і поверненими в один бік.

9.3.14. У складах ГГ повинні бути вивішені інструкції, правила, плакати про те, як поводитись з балонами. Розміщувати балони слід таким чином, щоб був вільний доступ до них для термінової евакуації окремих балонів (або групи їх) у разі виникнення пожежі або в інших аварійних ситуаціях.

9.3.15. Обслуговувальний персонал повинен знати пожежну небезпеку газів, які зберігаються, порядок евакуації балонів і правила гасіння горючих газів.

9.4. Склади хімічних речовин

9.4.1. Обслуговувальний персонал повинен знати пожежну небезпеку, правила безпечного зберігання і особливості гасіння хімічних речовин та реактивів.

9.4.2. На складах має бути розроблений план розміщення хімічних речовин із зазначенням їх найбільш характерних властивостей: "Вогненебезпечні", "Отруйні", "Хімічно активні" та ін.

9.4.3. Зберігання хімічних речовин може здійснюватися в закритих сухих приміщеннях у тарі, характер (тип, вид) якої залежить від фізико-хімічних та пожежонебезпечних властивостей продукції та кліматичних умов.

9.4.4. Сильнодійні отруйні речовини (далі - СДОР) дозволяється зберігати лише у суворій відповідності з чинними для них спеціальними правилами.

9.4.5. Будівлі складів хімічних речовин мають бути не нижчими II ступеня вогнестійкості. З урахуванням однорідності фізико-хімічних і пожежонебезпечних властивостей речовин, що зберігаються, склади слід розбивати на окремі приміщення (відсіки), ізольовані одне від одного протипожежними перегородками I-го типу.

9.4.6. Сулії з рідкими хімічними речовинами дозволяється зберігати лише обришкованими дерев'яними планками або в плетених кошиках.

9.4.7. Підлога в приміщеннях для зберігання рідких хімічних речовин у тарі повинна мати похили для стікання випадково розлитої рідини до спеціальних приймачів.

У складах, де зберігаються кислоти, повинні бути нейтралізувальні речовини (сода, крейда чи вапно).

9.4.8. Під час зберігання азотної та сірчаної кислот потрібно вжити заходів з недопущення стикання їх з деревиною, соломкою та іншими речовинами органічного походження.

Концентровану азотну кислоту не дозволяється розливати у скляні сулії.

9.4.9. Сулії з кислотами можна встановлювати на полицях не більше ніж у два яруси заввишки або зберігати на підлозі групами кількістю, не більше як 100 шт. по два чи чотири ряди у кожній, розділеними бортиком не менше ніж 0,15 м заввишки.

9.4.10. Склади для збереження карбіду кальцію, який бурхливо реагує з водою, слід розміщувати в сухих, добре вентильованих одноповерхових приміщеннях з легким дахом.

Усередині цих приміщень не повинно бути водяних, парових та каналізаційних труб. Дахи та стіни не повинні пропускати атмосферні опади, приміщення повинні мати захист від потрапляння ґрунтових вод.

Рівень підлоги приміщення повинен бути на 0,2 м вище планувальної позначки (рівня) прилеглої території. Забороняється розміщувати склади для зберігання карбіду кальцію в підвальних приміщеннях та низьких місцях, які затоплюються, або в місцях, що потрапляють під дію концентрованої вологи. Барабани з карбідом кальцію зберігаються на складах - як у вертикальному, так і горизонтальному положенні.

9.4.11. Не дозволяється:

- проводити у складах роботи, не пов'язані із забезпеченням процесу зберігання хімічних речовин;
- входити до складських приміщень, де зберігаються речовини, що вступають у реакцію з водою, у вогкому (вологодному) одязі та взутті;

- застосовувати для закривання сулій з кислотою корки з органічних матеріалів (дерева, тканини, соломи тощо).

9.5. Склади лісопиломатеріалів

9.5.1. На складах лісоматеріалів місткістю до 10 тис. м³ повинні бути плани розміщення штабелів, опрацьовані й погоджені з органами державного пожежного нагляду, із зазначенням відстаней до сусідніх об'єктів, протипожежних розривів та проїздів усередині складів, граничного об'єму матеріалів, що зберігаються.

9.5.2. Лісоматеріали слід зберігати в штабелях, а дрова можуть зберігатися як у штабелях, так і в купах.

9.5.3. Під час зберігання пиломатеріалів на відкритих майданчиках об'єктів висота їх штабелів не повинна перевищувати 8 м, а штабелів круглого лісу - 3 м. Ширина та довжина штабеля пиломатеріалів визначається довжиною дошки (бруска). Кількість штабелів у групі не повинна бути більше ніж 12. Відстань між штабелями в групі - 2 м, між групами - 25 м. Ширина штабеля круглого лісу не повинна перевищувати довжини колоди, а довжина штабеля - 100 м.

9.5.4. Відстань від штабелів, навісів та закритих складів лісопиломатеріалів до ПГ повинна бути не менше 5 м.

9.5.5. Перед формуванням штабелів підштабельні місця мають бути очищені до ґрунту від трав'яного покриття, горючого сміття та відходів. У разі значного нашарування відходів основу під штабелем необхідно покривати шаром піску, землі або гравію завтовшки не менше 0,15 м.

9.5.6. У разі зберігання лісопиломатеріалів у будівлях ширина проходу між штабелями та частинами стін будинку має бути не менше ніж 0,8 м. Якщо застосовуються механізовані методи укладання, то висота штабелів пиломатеріалів усередині складу не повинна перевищувати 4 м. Якщо укладаються пиломатеріали різних порід, сортів та розмірів усередині складів на стелажах, то вони повинні бути віддалені від стін не менше ніж на 1 м.

9.5.7. Підлога закритих складів та майданчиків під навісами повинна бути виготовлена з негорючого матеріалу.

9.5.8. Тріски дозволяється зберігати в закритих складах, бункерах та на відкритих майданчиках з основою з негорючого матеріалу.

9.5.9. Склади лісопиломатеріалів та дров повинні мати огорожі.

9.6. Склади вугілля і торфу

9.6.1. Майданчики для зберігання вугілля та торфу потрібно очищати від рослинного шару, побутового сміття та інших горючих матеріалів, вирівнювати й утрамбовувати. Вони не повинні заливатися паводковими та ґрунтовими водами.

9.6.2. Паливо, що надходить на склад для тривалого зберігання, має укладатися у штабелі в міру його вивантаження.

9.6.3. Вугілля різних марок, кожний вид торфу (у шматках або фрезерний) повинні зберігатися в окремих штабелях. Кожний штабель вугілля повинен мати табличку, на якій вказуються марка і дата його надходження на склад.

9.6.4. Під час укладання вугілля та його зберігання необхідно ретельно стежити за тим, щоб до штабелів не потрапляли деревина, тканини, папір, сіно та інші горючі відходи.

9.6.5. На складі слід забезпечити систематичний контроль за температурою у штабелях вугілля й торфу шляхом установлення в укосах контрольних залізних труб з термометрами.

У разі підвищення температури вище 60° С необхідно здійснювати ущільнення штабеля в місцях підвищення температури, вибирання вугілля чи торфу, що розігрівся, або застосовувати інші безпечні методи зниження температури.

Штабелі, у яких відзначається підвищення температури, слід витратити в першу чергу.

9.6.6. Гасіння або охолодження вугілля водою безпосередньо у штабелях не дозволяється. Вугілля, що загорілося, слід гасити водою лише після вибирання із штабеля. У разі загоряння торфу в шматках у штабелях необхідно осередки залити водою з додаванням змочувача або закидати сирою торфовою масою та здійснити розбирання ураженої частини штабеля. Фрезерний торф, який загорівся, потрібно видаляти, а місце вибирання - заповнювати сирим торфом та утрамбовувати.

9.6.7. На складі слід передбачити спеціальний майданчик для гасіння палива, що самозагорілося, та його охолодження після видалення із штабеля.

9.6.8. Ліквідовані осередки горіння підлягають постійному контролю: на штабелях вугілля - протягом тижня, на штабелях торфу - протягом двох тижнів.

9.6.9. Для виконання регламентних робіт із штабелями, а також проїзду механізмів та пожежних машин відстань від підшви штабелів до огорожувального паркану та фундаменту підкранових шляхів повинна становити не менше 3 м, а до зовнішнього краю головки рейки або брівки автошляху - не менше 2 м.

9.6.10. Приміщення для зберігання вугілля та торфу, що влаштовуються у підвальному чи першому поверсі виробничих будинків, повинні бути виділені протипожежними перешкодами.

При цьому має бути забезпечене природне провітрювання всього простору над поверхнею складеного вугілля або торфу.

9.6.11. Під час укладання вугільних штабелів у механізованих котельнях висота штабелів не повинна перевищувати 4 м, а в немеханізованих - 2,5 м.

9.6.12. Не дозволяється:

- укладати вугілля та торф на ґрунті, що містить органічні речовини, колчедани;
- розміщувати під штабелями водостічні канали, дренажні пристрої, джерела тепла (паропроводи, трубопроводи гарячої води, канали нагрітого повітря тощо), окремі труби й кабелі, а також теплофікаційні, кабельні та інші тунелі;
- зберігати вивантажене паливо в безформених купах та в навалах більше двох діб;
- видобувати із штабеля осередки палива, що самозайнялися, під час сильного вітру (більше 5 м/с);
- знов укладати в штабелі вугілля та торф, що самозайнялися, після охолодження або гасіння (вони підлягають відвантаженню й витрачання);
- складувати видобуте вугілля на старі відвали вугілля, які пролежали понад один місяць;
- приймати на склади вугілля й торф з явно вираженими ознаками осередків самозаймання.

9.7. Об'єкти зберігання мобільних машин

9.7.1. Мобільні машини зберігаються у приміщеннях, під навісами або на спеціальних майданчиках і розміщуються відповідно до вимог будівельних норм та норм технологічного проектування таких об'єктів.

9.7.2. Для приміщень та майданчиків із зберіганням понад 25 одиниць необхідно розробляти спеціальний план розміщення транспортних засобів з описанням черговості та порядку евакуації в разі виникнення пожежі.

9.7.3. Місця зберігання мобільних машин слід забезпечити буксирними тросами та штангами з розрахунку один трос (штанга) на 10 одиниць техніки.

9.7.4. Над приміщеннями, де розташовані гаражі, не допускається розміщувати приміщення з масовим перебуванням людей.

9.7.5. Приміщення для обслуговування автомобілів (за винятком приміщень для миття й прибирання) слід відділяти протипожежними перегородками від приміщень для зберігання автомобілів.

9.7.6. Під горючими (дерев'яними) навісами дозволяється зберігати не більше 20 автомашин.

9.7.7. У приміщеннях, під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається транспорт, не дозволяється:

- захищати виїзні ворота і проїзди;
- залишати автомобілі на стоянці з увімкненим запалюванням;
- установлювати на загальних стоянках транспортні засоби для перевезення ЛЗР та ГР, а також горючих газів;
- установлювати транспортні засоби в кількості, яка перевищує норму, порушувати план їх розміщення, зменшувати нормативну відстань між ними, а також - від них до конструктивних елементів будинків (споруд);
- проводити ковальські, термічні, зварювальні, малярні й деревооздоблювальні роботи, а також промивання деталей з використанням ЛЗР та ГР (ці роботи повинні здійснюватися у відповідних майстернях об'єкта);
- тримати транспортні засоби з відкритими горловинами паливних баків, а також допускати витікання пального і масла;
- заправляти транспортні засоби паливом та зливати з них паливо (ці роботи слід виконувати на заправному пункті);
- зберігати тару з-під пального, а також пальне і масла;
- підзаряджати акумулятори безпосередньо на транспортних засобах;
- підігрівати двигуни відкритим вогнем (смолоскипами, паяльними лампами тощо);
- користуватися відкритим вогнем для освітлення;
- залишати в транспортних засобах промаслені обтиральні матеріали та спецодяг після закінчення роботи;
- ставити на зберігання транспорт з несправною електропроводкою та з увімкненим вимикачем "маси" (де такий є), несправною пневматичною системою гальмування;
- подавати за несправної паливної системи бензин до карбюратора безпосередньо з резервуара через шланг або іншим способом;

- допускати накопичення на двигуні та його картері бруду й масла.

9.7.8. З оглядових ям необхідно влаштовувати не менше 2 виходів. Виходи з оглядових ям не слід перекривати транспортними засобами. Після закінчення роботи оглядові канали слід очищати від промасленого ганчір'я, розлитих ЛЗР та ГР.

Забороняється влаштування оглядових ям у гаражах для зберігання автомобілів на газовому паливі.

9.7.9. Автоцистерни, призначені для перевезення ЛЗР та ГР, повинні зберігатися в одноповерхових будівлях, ізольованих від інших приміщень протипожежними стінами 2-го типу, або на спеціально призначених для цієї мети відкритих майданчиках.

Автомобілі-цистерни і спеціально обладнані автомобілі, призначені для перевезення небезпечних вантажів, ЛЗР та ГР, повинні мати надійне заземлення, вимикачі для відключення акумуляторної батареї автомобіля - не менше двох вогнегасників, покривало з повсті або негорючого теплоізоляційного матеріалу, пісочницю із сухим піском, лопату. Вихлопні труби в них слід вивести під радіатор і перевірити справність іскрогасників.

10. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВИХ ТА ІНШИХ ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНИХ РОБІТ

10.1. Зварювальні роботи. Загальні вимоги

10.1.1. Місця проведення зварювальних робіт можуть бути:

- постійними, що організовуються у спеціально обладнаних для цього цехах, дільницях або на відкритих площах;

- тимчасовими, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в спорудах, а також на території підприємств з метою монтажу конструкцій, ремонту обладнання тощо.

10.1.2. Постійні місця проведення вогневих робіт визначає керівник підприємства (наказами, розпорядженнями, інструкціями). Огороджувальні конструкції в цих місцях (перегородки, перекриття, підлога) повинні бути з негорючих матеріалів.

10.1.3. Керівник підприємства (або керівник структурного підрозділу, де проводяться роботи) повинен оформити наряд-допуск, згідно НАПБ А.01.001-2004, на проведення всіх видів вогневих робіт, у тому числі й на тимчасових місцях, а також перевірити посвідчення у зварювальника.

За наявності на підприємстві добровільної пожежної дружини (ДПД) або команди (ДПК) наряди-допуски потрібно узгоджувати з нею напередодні проведення робіт з встановленням з боку ДПД відповідного контролю.

10.1.4. Проведення вогневих робіт на постійних і тимчасових місцях припустиме тільки після вжиття заходів, що унеможливають виникнення пожежі: очищення робочого місця від горючих матеріалів, захисту горючих конструкцій, забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском і лопатою, відром з водою). Вид (тип) і кількість первинних засобів пожежогасіння, якими має бути забезпечене місце робіт, визначає керівник і вказує в наряді-допуску.

10.1.5. Після закінчення вогневих робіт зварник повинен старанно оглянути місце їх проведення, за наявності горючих конструкцій полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі.

Посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку приміщення (дільниці, установки, території будівництва тощо), де проводились роботи, повинна забезпечити перевірку місця проведення вогневих робіт протягом 2 годин після їх закінчення. Про приведення його в пожежобезпечний стан виконавець і відповідальний за пожежну безпеку роблять відповідні помітки в наряді-допуску.

10.1.6. Технологічне обладнання, на якому передбачається проведення вогневих робіт, має бути приведенне в пожежобезпечний стан до їх початку (винесені пожежовибухонебезпечні речовини і їх відклади, відключені діючі комунікації, проведене безпечними методами очищення, пропарювання, промивання, забезпечена робота вентиляції і контроль за повітряним середовищем тощо).

10.1.7. Місце проведення вогневих робіт має бути очищене від горючих речовин і матеріалів у радіусі, указаному в таблиці.

Висота точки зварювання над рівнем підлоги або прилеглої території, м	0 - 2	2	3	4	6	8	10	Понад 10
Мінімальний радіус зони, м	5	8	9	10	11	12	13	14

10.1.8. Конструкції приміщень, настили, підлоги, оздоблення, а також ізоляцію і частини обладнання, виконані з горючих матеріалів, які перебувають у межах зазначених радіусів, слід захистити від потрапляння на них іскор металевими екранами, покривалом з негорючого теплоізоляційного матеріалу або іншими способами і при потребі полити водою.

10.1.9. Щоб виключити потрапляння розпечених частинок металу в суміжні приміщення, близько розташоване обладнання, усі оглядові, технологічні та інші люки (отвори) приміщень, де проводяться вогневі роботи, слід закрити негорючими матеріалами.

10.1.10. Двері, що з'єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, мають бути зачинені.

10.1.11. Місце для проведення зварювальних і різальних робіт при проведенні ремонтних робіт у приміщеннях, у конструкції яких використані горючі матеріали, має бути огороженим суцільною перегородкою з негорючого матеріалу. При цьому висота перегородки повинна становити не менше ніж 1,8 м, а просвіт між перегородкою і підлогою - не більше ніж 0,5 м. Щоб не допустити розлітання розжарених частинок, цей просвіт слід огородити сіткою з негорючого матеріалу з розміром вічок не більш як 1,0 x 1,0 мм.

10.1.12. Приміщення, у яких можливе скупчення парів ЛЗР, ГР та горючих газів, перед проведенням вогневих робіт потрібно старанно провітрити.

10.1.13. При проведенні вогневих робіт у вибухопожежонебезпечних приміщеннях слід установити ретельний контроль за станом повітряного середовища шляхом проведення експрес-аналізів із застосуванням газоаналізаторів.

10.1.14. При організації постійних місць проведення вогневих робіт більш як на 10 постах (зварювальні, різальні майстерні) слід передбачити централізоване електро- і газопостачання.

10.1.15. У зварювальних цехах за наявності не більш як 10 зварювальних постів дозволяється на кожному пості мати по одному запасному балону з киснем та горючим газом. Запасні балони

потрібно або огородити щитами з негорючих матеріалів, або зберігати їх у спеціальних прибудовах до цеху.

10.1.16. При перервах у роботі, а також у кінці робочої зміни зварювальну апаратуру потрібно відключати, у тому числі від електромережі, шланги від'єднувати і звільняти від горючих рідин і газів.

Після закінчення робіт всю апаратуру та обладнання потрібно прибрати в спеціально призначені приміщення (місця).

10.1.17. Не дозволяється:

- розміщувати постійні місця для проведення вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухопожежонебезпечних приміщеннях;
- допускати до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які не мають кваліфікаційних посвідчень і не пройшли в установленому порядку навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму та щорічну перевірку знань з одержанням спеціального посвідчення;
- зварювати, різати свіжопофарбовані конструкції та вироби до повного висихання фарби;
- допускати дотик електричних проводів до балонів із стисненими, скрапленими і розчиненими газами;
- проводити вогневі роботи на елементах конструкцій сільськогосподарських машин і техніки з вантажем із горючих матеріалів, а також з вантажем, який перебуває під тиском негорючих рідин, газів, парів і повітря або під електричною напругою;
- користуватись при вогневих роботах одягом і рукавицями із слідами масел та жирів, бензину, гасу та інших ГР;
- зберігати у зварювальних кабінах одяг, ГР та інші горючі предмети та матеріали.

10.2. Газозварювальні (газорізальні) роботи

10.2.1. У місцях установлення ацетиленових генераторів слід вивішувати таблички (плакати) "Вхід стороннім заборонений - вогненебезпечно" та "Не проходити з вогнем".

Пересувні (переносні) ацетиленові генератори слід установлювати на відкритих площадках. Допускається тимчасова їх робота в добре провітрюваних приміщеннях.

Ацетиленові генератори слід огорожувати і розміщувати не ближче як за 10 м від місць проведення зварювальних робіт, а також від відкритого вогню, нагрітих предметів, місць забору повітря компресорами, вентиляторами і на відстані не менш як 5 м - від балонів з киснем і горючими газами.

10.2.2. Закріплювати газопідвідні шланги на приєднувальних ніпелях апаратури, пальників, різаків і редукторів потрібно надійно. Для цього слід застосовувати спеціальні хомутики. Допускається замість хомутиків закріплювати шланги не менш як у двох місцях по довжині ніпеля м'яким відпаленим (в'язальним) дротом.

На ніпелі водяних затворів шланги потрібно щільно надягати, але не закріплювати.

10.2.3. У приміщеннях ацетиленових установок, де є проміжний склад карбіду кальцію, дозволяється зберігати водночас не більше ніж 200 кг карбіду кальцію, причому з цієї кількості у відкритому вигляді може бути не більше одного барабана.

10.2.4. Відстань від пальників (по горизонталі) до перепускних рампових (групових) установок повинна бути не менше ніж 10 м, а до окремих балонів з киснем і горючими газами - не менше

ніж 5 м.

10.2.5. До місця зварювальних робіт балони з газами доставляють спеціальними візками, ношами, саньми.

10.2.6. При проведенні газозварювальних та газорізальних робіт забороняється:

- відігрівати замерзлі (обмерзлі) ацетиленові генератори, трубопроводи, вентилі, редуктори та інші деталі зварювальних установок відкритим вогнем або розпеченими предметами;
- допускати контакт кисневих балонів, редукторів та іншого зварювального обладнання з різними маслами, а також промасленим одягом і клоччям;
- переносити балони на плечах і руках;
- зберігати і транспортувати балони з газами без нагвинчених на їх горловини запобіжних ковпаків;
- працювати від одного водяного затвора двом зварникам;
- завантажувати карбід кальцію завищеної грануляції або проштовхувати його у лійку апарата з допомогою залізних прутів і дроту, а також працювати на карбідному поросі;
- завантажувати карбід кальцію в мокрі завантажувальні корзини або при наявності води в газозбірнику;
- завантажувати корзини карбідом кальцію більш як на половину їх місткості при роботі генераторів "вода на карбід";
- продувати шланг для горючих газів киснем та кисневий шланг - горючими газами, а також взаємозамінювати шланги при роботі;
- користуватись шлангами, довжина яких перевищує 30 м, а при веденні монтажних робіт - 40 м;
- перекручувати, заломлювати або затискати газовідвідні шланги;
- переносити генератор за наявності в газозбірнику ацетилену;
- форсувати роботу ацетиленових генераторів шляхом умисного збільшення тиску газу в них або збільшення одночасного завантаження карбіду кальцію;
- застосовувати мідний інструмент для відкривання барабанів з карбідом кальцію, а також як припій для паяння ацетиленової апаратури та в інших випадках, коли можливий контакт з ацетиленом.

10.2.7. Після закінчення робіт карбід кальцію в переносному генераторі повинен бути використаний повністю. Вапняковий мул, який видається з генераторів, слід вивантажувати в пристосовану для цієї мети тару та зливати в мулову яму або спеціальний бункер.

Відкриті мулові ями слід огорожувати поручнями, а закриті - негорючими перекриттями й обладнувати витяжною вентиляцією та люками для видалення мулу.

Курити і застосовувати відкритий вогонь в радіусі менше 10 м від місць зберігання мулу забороняється, інформація про що розміщується на відповідних табличках або заборонних знаках.

10.3. Електрозварювальні роботи

10.3.1. Установка для ручного зварювання повинна мати рубильник або контактор (для підключення джерела зварювального струму до розподільної цехової мережі), показчик величини зварювального струму і запобіжник у первинному ланцюгу.

Однопостові зварювальні двигуни-генератори та трансформатори захищаються запобіжниками тільки з боку живильної мережі. Установлювати запобіжники в ланцюгу зварювального струму не потрібно.

10.3.2. З'єднування зварювальних проводів слід проводити з допомогою опресовування, зварювання, паяння або спеціальних затискачів. Підключати електропроводи до електродотримача, зварюваного виробу і зварювального апарата з допомогою мідних кабельних наконечників, скріплених болтами з шайбами.

Не дозволяється працювати з оголеними, з поганою ізоляцією або незаізольованими в місцях з'єднання зварювальними проводами, а також якщо їх переріз не забезпечує протікання допустимого номінального зварювального струму.

10.3.3. Проводи, підключені до зварювальних апаратів, розподільних щитів та іншого обладнання, а також до місць зварювальних робіт, повинні бути надійно ізольовані і в потрібних місцях захищені від дії високої температури, механічних пошкоджень та хімічних впливів.

При проведенні електрозварювальних робіт, зв'язаних з частими переміщеннями зварювальних установок, слід застосовувати механічно міцні шлангові кабелі.

10.3.4. Кабелі (електропроводи) електрозварювальних машин слід розміщувати від трубопроводів кисню на відстані не менш як 0,5 м, а від трубопроводу ацетилену та інших горючих газів - не менш як 1 м.

10.3.5. Як зворотний провідник, що з'єднує зварюваний виріб з джерелом зварювального струму, можуть бути застосовані сталеві або алюмінієві шини будь-якого профілю, зварювальні плити, полиці і сама зварювана конструкція, якщо їх переріз гарантує безпечне за умовами нагріву протікання струму.

З'єднання між собою окремих елементів, використовуваних як зворотний провідник, слід виконувати з допомогою болтів, струбцин і затискачів.

10.3.6. Використання як зворотного провідника внутрішніх залізничних колій, мереж заземлення або занулення, а також металевих конструкцій будинків, комунікацій і технологічного обладнання забороняється.

10.3.7. Електрозварювальна установка на весь час роботи повинна бути заземлена. Крім заземлення основного електрозварювального обладнання, у зварювальних установках слід безпосередньо заземлювати той затискач вторинної обмотки зварювального трансформатора, до якого приєднується провідник, що йде до виробу (зворотний провідник).

10.3.8. При проведенні електрозварювальних робіт у вибухопожежонебезпечних і пожежонебезпечних приміщеннях зворотний провід від зварювального виробу до джерела струму повинен бути тільки ізольованим, причому за якістю ізоляції він не може поступатись прямому провіднику, приєднуваному до електродотримача.

10.3.9. Конструкція електродотримача для ручного зварювання повинна забезпечувати надійний затиск і швидко зміну електродів, а також виключати можливість короткого замикання його корпусу на зварювану деталь при тимчасових перервах у роботі або при випадковому його падінні на металеві предмети. Держак електродотримача має бути зроблений з негорючого діелектричного і теплоізолювального матеріалу.

10.3.10. Електроди, застосовувані при зварюванні, мають бути заводського виготовлення і відповідати номінальній величині зварювального струму.

При змінюванні електродів їх залишки (недогарки) слід складати в спеціальний металевий ящик, установлений біля місця зварювальних робіт.

Перед зварюванням електроди потрібно просушити при температурі, зазначеній у паспортах на конкретний тип електродного покриття. Покриття електродів повинно бути однорідне, щільне, без здуттів, напливів і тріщин.

10.3.11. Над переносними і пересувними електрозварювальними установками, що використовуються на відкритому повітрі, мають бути споруджені навіси з негорючих матеріалів для захисту від атмосферних опадів.

10.3.12. Температура нагріву окремих частин зварювального агрегата (трансформаторів, підшипників, щіток, контактів вторинного ланцюга та ін.) не повинна перевищувати 75° С.

10.3.13. Опір ізоляції струмопровідних частин зварювального ланцюга повинен бути не нижче 0,5 МОм. Ізоляцію потрібно перевіряти не рідше 1 разу на 3 місяці (при автоматичному зварюванні під шаром флюсу - 1 раз на місяць), вона повинна витримувати напругу 2 кВ протягом 5 хвилин.

10.3.14. Технічне обслуговування і планово-попереджувальний ремонт зварювального обладнання слід проводити відповідно до графіка. Щодня після закінчення роботи - проводити очищення агрегатів і пускової апаратури.

10.4. Столярні і теслярські роботи

10.4.1. Деревообробні цехи (дільниці) повинні бути розміщені в приміщеннях із негорючих матеріалів, обладнаних припливно-витяжною вентиляцією. Деревообробні станки та інше обладнання, які в роботі виділяють порошок, пари і гази, повинні бути обладнані місцевими відсмоктувачами.

10.4.2. Технологічне електрообладнання, прилади опалення слід очищати від деревного пилу, стружок та інших горючих матеріалів не рідше одного разу за зміну.

10.4.3. Робота верстатів при виключених системах вентиляції забороняється.

10.4.4. Пилозбиральні камери і "циклони" повинні бути постійно закриті. Відходи деревини, що збираються в них, слід своєчасно видаляти. Не можна допускати перевантаження "циклонів" і забруднення відходами виробництва території в місцях їх розміщення.

10.4.5. Стружку і тирсу, а також рештки деревини слід прибирати на робочому місці в міру їх накопичення, а також наприкінці зміни.

10.4.6. Відповідно до інструкцій слід суворо дотримуватись строків змащення частин і деталей, які труться. Слід постійно перевіряти їх температуру нагріву і вживати заходів з ліквідування причин перегрівання.

10.4.7. Клей розігрівати тільки за допомогою пари.

10.4.8. У деревообробних цехах (дільницях) забороняється:

- робота верстатів при відключеній системі вентиляції;
- зберігати лісоматеріали в кількості, яка перевищує денну потребу;
- залишати після закінчення роботи на робочих місцях відходи матеріалів, лаків, фарб тощо, а також верстати під напругою.

10.5. Фарбувальні роботи

10.5.1. На кожний фарбувальний цех (відділення, дільницю) слід мати проектну документацію, затверджену в установленому порядку.

10.5.2. Фарбувальні цехи і дільниці при розміщенні у загальних виробничих корпусах слід улаштовувати, як правило, у приміщеннях біля зовнішньої стіни будівлі з віконними прорізами, ізольованими від інших виробничих цехів протипожежними перешкодами. Цехи (відділення, дільниці) повинні бути обладнані верхнім освітленням у вибухобезпечному виконанні, засобами пожежогасіння і шляхами евакуації.

10.5.3. У багатоповерхових будівлях фарбувальні цехи слід розміщувати на верхньому поверсі.

10.5.4. Розміщення фарбувальних цехів у підвальних або цокольних приміщеннях неприпустиме.

10.5.5. В окремих випадках, якщо це потрібно за умовами технологічного процесу, при загальній площі фарбувальних камер не більше 200 м^2 або 10 % площі приміщення фарбувальне обладнання дозволяється встановлювати в загальному потоці виробництва, не відгороджуючи його стінами. Такі приміщення слід уважати вибухопожежонебезпечними в радіусі 5 м від відкритих отворів фарбувальних та сушильних камер у всі боки, а середовище поза радіусом понад 5 м умовно вважається нормальним. Вогневі роботи (зварювальні та ін.) із застосуванням відкритого вогню допускається вести не ближче 15 м від відкритих отворів фарбувальних та сушильних камер, при цьому місця зварювання слід огороджувати захисними екранами.

10.5.6. Відділення сухого очищення поверхонь (дробоструминного, пікоструминного та ін.) слід розміщувати у спеціальних приміщеннях, ізольованих від загального фарбувального цеху.

10.5.7. Фарбування деталей сільськогосподарських машин і техніки, для яких неможливо передбачити постійні місця фарбування, можна здійснювати на відкритих ділянках (без камер), обладнаних витяжкою через решітки в підлозі (під виробом). При фарбуванні таких виробів робочі місця огороджуються негорючими перегородками полегшеного типу, що встановлюються на 0,5 м вище виробу.

10.5.8. Відділення, де готується фарба, слід розміщувати в ізольованому приміщенні з негорючими огорожувальними конструкціями з мінімальною межею вогнестійкості 150 хв, обов'язково біля зовнішньої стіни одноповерхової будівлі з віконними прорізами і самостійним виходом назовні. Ведення будь-яких інших робіт у приміщенні фарбоприготувального відділення є неприпустимим.

10.5.9. Внутрішні поверхні стін усіх приміщень, зв'язаних з фарбувальними роботами, потрібно облицювати плиткою на висоту не менш як 2 м (керамічною та ін.) або вкрити листовим негорючим матеріалом. Верхня частина стін і стеля приміщень можуть бути вкриті клейовими фарбами або вапняною побілкою.

10.5.10. У відділенні хімічної підготовки поверхонь до фарбування підлога має бути виконана з водо- та лугостійких матеріалів (асфальтобетон, керамічні плитки, кислототривкий бетон та ін.) і мати схил для стікання води.

10.5.11. Усі приміщення повинні мати пристрої для природного провітрювання (кватирки, фрамуги) незалежно від справності штучної вентиляції.

10.5.12. Фарбування, миття і знежирювання деталей із застосуванням покриттів на нітрооснові, бензину та інших ЛЗР проводяться в окремих приміщеннях або на відособлених виробничих ділянках, забезпечених ефективними засобами пожежогасіння та шляхами евакуації.

10.5.13. Підлога в приміщеннях, де проводяться підготовчі фарбувальні роботи, має бути виконана з негорючих матеріалів, що не утворюють іскор при ударах.

10.5.14. Фарбування, промивання та знежирювання деталей слід проводити тільки при діючій загальнообмінній припливній і витяжній вентиляції з місцевими відсмоктувачами від фарбувальних шаф, камер і кабін.

10.5.15. Витяжну вентиляцію фарбувальних шаф, камер і кабін не дозволяється експлуатувати без водяних зрошувачів (гідрофільтрів) та інших ефективних пристроїв для вловлювання частинок горючих лаків і фарб.

10.5.16. Фарбувальне обладнання слід очищати від горючих відкладів у міру потреби, не рідше одного разу на тиждень при вентиляції, що працює.

10.5.17. Щоб полегшити очищення камер від відкладень фарб і лаків, стінки потрібно вкривати тонким шаром тавоту або сумішшю ПС-40. Очищаючи поверхні від відкладів нітрофарб, не можна допускати ударів об металеві конструкції. Щоб уникнути іскроутворення, скребки слід виготовити з кольорового металу.

10.5.18. Для миття і знежирювання виробів і деталей потрібно застосовувати, як правило, негорючі суміші, пасти, розчинники та емульсії, а також ультразвукові (якщо такі є) та інші безпечні щодо виникнення пожежі установки.

10.5.19. У фарбувальних цехах та фарбоприготувальних відділеннях не допускаються роботи, пов'язані з іскроутворенням (заточування та ін.).

10.5.20. Лакофарбові матеріали слід постачати на робочі місця в готовому вигляді. Приготування і розбавлення всіх видів лаків і фарб слід виконувати у спеціально виділеному, ізольованому приміщенні або на відкритій площадці.

10.5.21. Пролиті на підлогу лакофарбові матеріали і розчинники слід негайно прибирати з допомогою тирси, води та інших допоміжних матеріалів.

10.5.22. Тара з-під лакофарбових матеріалів має бути постійно закрита і зберігатись на спеціальних площадках подалі від виробничих приміщень.

10.5.23. Повітроводи вентиляційних систем слід очищати від відкладень горючих матеріалів відповідно до затвердженого графіка. Слід призначити осіб, відповідальних за виконання цієї операції. На витяжних повітроводах потрібно встановлювати щільні люки для зручності очищення їх внутрішньої поверхні.

10.5.24. Блокування витяжної вентиляції та зрошувальної системи (гідрофільтрів) з подачею повітря на фарборозпилювачі потрібно постійно тримати у справному робочому стані.

10.5.25. Вибір електрообладнання, світильників і електропроводів у приміщеннях і технологічних установках (при реконструкції або переозброєнні) здійснюється відповідно до вимог ПУЕ і уточнюється в кожному приміщенні на місці технологіями спільно з енергетиками.

10.6. Вимоги пожежної безпеки при технічному обслуговуванні і ремонті сільськогосподарських машин і техніки

10.6.1. Виготовлення і капітальний ремонт сільськогосподарських машин і техніки, як правило, мають здійснюватись на спеціалізованих підприємствах.

10.6.2. Технічне обслуговування (ТО) і ремонт автомобілів повинно проводитися у спеціально пристосованих майстернях або пристосованих для цієї мети приміщеннях з негорючих

матеріалів, у яких зберігання техніки відокремлюються від зазначених майстерень відповідно до вимог будівельних норм.

Забороняється технічне обслуговування і ремонт у не пристосованих для цього приміщеннях.

10.6.3. Під час експлуатації та ТО транспортних засобів потрібно враховувати основні причини їх загоряння, зокрема:

- порушення герметичності комунікацій, несправностей паливної системи, загоряння палива і електропроводки при стиканні з поверхнями, які мають високі робочі температури (вихлопним колектором, глушником та опалювальною установкою);
- спалахування палива внаслідок потрапляння іскри, яка виникає від ударів сталених деталей пошкодженого кузова автомобіля під час ДТП;
- спалахування палива від потрапляння іскри розряду статичної електрики;
- спалахування спалимих конструкційних матеріалів і палива з причин несправності електрообладнання (короткого замикання, незадовільних контактів тощо);
- спалахування спалимих конструкційних матеріалів і палива від впливу відкритого вогню (зварювальні роботи, розігрів вузлів автомобіля в зимовий період, перевірка наявності палива в паливних баках за допомогою відкритого вогню, паління та ін.).

10.6.4. Електрозварювальні і фарбувальні роботи дозволяються тільки у спеціально обладнаних приміщеннях з негорючих матеріалів, забезпечених вогнегасниками і пожежним інвентарем.

10.6.5. Зварювальні пости слід розташовувати у кабінах з негорючих матеріалів площею не менш як 3 м x 2 м кожна.

10.6.6. Цехи або відділення, де проводиться гаряче обкатування двигунів внутрішнього згоряння, слід розміщувати в окремих приміщеннях, збудованих з негорючих матеріалів.

10.6.7. Мобільну техніку, що надходить на технічне обслуговування, поточний ремонт тощо, слід очищати від бруду і залежно від виду ремонту чи обслуговування вузлів та агрегатів, при потребі, зливати пально-мастильні матеріали, а також знімати газові балони.

10.6.8. Для миття та знежирювання потрібно застосовувати негорючі сполуки, пасти, розчинники та емульсії, а також ультразвукові та інші пожежобезпечні установки. Тільки в окремих випадках, коли негорючі суміші не забезпечують потрібної за технологією чистоти обробки, допускається застосування відповідних горючих або легкозаймистих рідин. Мити та знежирювати легкозаймистими або горючими рідинами потрібно в окремих приміщеннях або на відокремлених виробничих ділянках і постах, обладнаних ефективними засобами пожежогасіння та шляхами евакуації, при умові суворого додержання потрібних заходів пожежної безпеки.

10.6.9. На постах відкритого шлангового (ручного) і закритого (механізованого) миття джерела освітлення, проводки та силові двигуни повинні бути в герметичному виконанні. Електричне управління агрегатами мийної установки має бути низьковольтним (12 В).

10.6.10. Посты відкритого шлангового (ручного) миття слід розміщувати в зоні, ізольованій від відкритих ліній електропередавання і від обладнання під напругою.

10.6.11. Підлога в приміщеннях та на ділянках, де миють і знежирюють деталі із застосуванням легкозаймистих і горючих рідин, має бути виконана з негорючих матеріалів, які не утворюють іскор при ударі, мати жорстку (рифлену) поверхню.

10.6.12. Миття і знежирювання деталей слід проводити тільки при діючій припливній та витяжній вентиляції за умови систематичного очищення мийних ванн від бруду.

10.6.13. Мийні ванни з гасом та іншими мийними засобами, передбаченими технологією, після закінчення миття потрібно закрити кришками. Ванни слід обладнати пристроями аварійного зливання в підземні резервуари, розміщені поза будівлею.

10.6.14. Нейтралізацію деталей двигунів, які працюють на етилованому бензині, дозволяється здійснювати промиванням гасом тільки в спеціально виділених для цієї мети місцях.

10.6.15. Використані горючі та легкозаймисті мийні речовини забороняється зберігати на постах миття, їх слід тримати в спеціально призначених місцях у щільно закритій тарі.

10.6.16. Не допускається застосування мийних і знежирювальних рідин невідомого складу. Ці матеріали можна використовувати тільки після відповідного аналізу, визначення їх пожежонебезпечних властивостей і розробки заходів для безпечного їх використання.

10.6.17. У місцях миття і знежирювання з допомогою легкозаймистих та горючих рідин є неприпустимим проведення робіт із застосуванням відкритого вогню та іскроутворення (електрозварювання, заточування та ін.).

10.6.18. Забороняється застосовувати бензин для миття деталей, протирання автомобілів та обладнання.

Пролиті горючі та легкозаймисті рідини слід негайно видалити.

10.6.19. Роботи, пов'язані з миттям і знежирюванням деталей, при використанні ЛЗР і ГР можна виконувати на спеціальних площадках на відстані менше ніж 10 м від виробничих приміщень.

10.6.20. Опалювання виробничих приміщень заводів, майстерень і гаражів повинно бути пароповітряним або центральним водяним. Пічне опалення є неприпустимим.

10.6.21. Забороняється проводити ремонт автомобілів з двигуном, який працює.

10.6.22. При ремонті карбюраторних двигунів вимикається запалювання, дизельних - паливоподача.

10.6.23. Забороняється виконувати виробничі операції на обладнанні з несправностями, які можуть призвести до пожеж, а також при відключенні контрольно-вимірювальних приладів, за якими визначаються задані режими температур, тиску, концентрації горючих газів, пари та інші технічні параметри.

10.6.24. Для зберігання мастильних, лакофарбових, горючих і легкозаймистих матеріалів слід передбачати окремі, спеціально обладнані приміщення.

10.6.25. Використані обтиральні матеріали (промаслене клоччя, ганчір'я та ін.) слід негайно прибирати в металеві ящики з щільними кришками, а по закінченні робочого дня виносити з виробничих приміщень у спеціально відведені місця.

10.6.26. При обслуговуванні та ремонті автомобілів, зв'язаних із зняттям паливних баків, а також ремонтом паливопроводів, через які може витікати паливо з баків, баки слід повністю звільнити від палива.

Зливати паливо слід у місцях, у яких унеможливлено його загоряння. Зберігати злите паливо на постах обслуговування і ремонту забороняється.

Зливати відпрацьоване масло потрібно в металеві бочки або ємкості на окремих площадках.

10.6.27. Перед ремонтом автомобіля-цистерни для перевезення легкозаймистих, горючих, а також вибухонебезпечних вантажів її слід повністю очистити від залишків вантажів, які перевозили, і надійно заземлити.

10.6.28. Робітник, який очищує або ремонтує всередині цистерну чи резервуар з-під легкозаймистих або горючих рідин, повинен застосовувати інструмент, який не дає іскор при ударі.

10.6.29. Газобалонні автомобілі можуть в'їжджати на пости обслуговування і ремонту тільки після переведення їх на роботу на бензині (дизельному паливі).

Переводячи роботу двигуна на бензин, слід перекрити витратні вентиля і повністю відпрацювати газ із системи живлення (до повної зупинки двигуна), після чого перекрити магістральний вентиль і включити подавання бензину.

10.6.30. Перед подаванням газобалонних автомобілів у приміщення для обслуговування та ремонту слід перевірити на спеціальному посту газову систему живлення на герметичність. В'їжджати в приміщення з негерметичною газовою системою живлення забороняється.

10.6.31. Регулювати системи живлення, запалювання, прилади газової системи живлення газобалонних автомобілів, а також ремонтувати та перевіряти газову апаратуру на герметичність дозволяється тільки в добре провітрюваному приміщенні при ввімкненій вентиляції або на відкритій площадці.

10.6.32. Перед перевіркою (регулюванням) приладів електрообладнання на газобалонному автомобілі слід щільно закрити всі вентиля, перевірити герметичність газової системи живлення і старанно провітрити підкапотний простір.

10.6.33. При проведенні на газобалонному автомобілі ремонту, зв'язаного з виконанням зварювальних або фарбувальних робіт (уключаючи штучне сушіння), газ із балонів потрібно випустити або злити на посту зливання газу, а балони слід дегазувати інертним газом.

10.6.34. Забороняється підтягувати різьбові з'єднання і знімати з автомобіля деталі газової апаратури та газопроводи під тиском.

При обслуговуванні та ремонті газової апаратури слід бути особливо обережними, не допускати іскроутворення. Ударні навантаження при цих роботах забороняються.

10.6.35. У приміщеннях, призначених для обслуговування та ремонту автомобільної техніки, забороняється:

- установлювати автомобілі в кількостях, що перевищують норму, порушувати спосіб розстановки, зменшувати відстань між ними та елементами будівлі;
- установлювати автомобільну техніку з відкритими горловинами паливних баків, а також при наявності витікання пального з паливної системи;
- зберігати легкозаймисті і горючі рідини, відпрацьоване масло, кислоти, фарби;
- заправляти автомобільну техніку паливом;
- зберігати тару з-під легкозаймистих і горючих рідин;
- захаращувати проходи між полицями і виходи з приміщень матеріалами, обладнанням, тарою.

10.6.36. При газовому зварюванні не допускається потрапляння масла на шланги та пальник.

10.6.37. При електрозварювальних роботах слід заземлювати раму й кузов автомобілів.

10.6.38. Паяти, зварювати ємкості з-під легкозаймистих і горючих рідин (паливні баки, тару, та ін.) слід після їх старанної протипожежної обробки.

10.6.39. Перед зварюванням паливні баки слід промити гарячою водою, пропарити парою, знову промити гарячою водою з каустичною содою або іншими технічними мийними засобами, просушити гарячим повітрям за режимом згідно із затвердженим технологічним процесом до повного видалення слідів легкозаймистих і горючих рідин. Зварювати або паяти слід при відкритих горловинах і корках.

10.6.40. Дозволяється виконувати зварювання, наперед заповнивши ємність гарячою водою або інертним газом, що безперервно подається (азотом, відпрацьованими газами від карбюраторного двигуна).

Для заповнення ємності (паливних баків) відпрацьованими газами їх слід подавати шлангом, обладнаним іскрогасником. Шланг приєднують до вихлопної труби автомобіля, що працює на малих частотах обертання колінчастого вала.

Зварювання слід виконувати при безперервному подаванні відпрацьованих газів. Для видалення газу із зварюваної ємності можна використовувати: у паливному баку - зливний отвір; у цистерні - газовідвідну трубку.

10.6.41. При ремонті автомобільної техніки потрібно, щоб робоче місце для паяльних робіт було очищене від горючих матеріалів, а горючі конструкції на відстані менше 5 м - надійно захищені металевими екранами від займання.

10.6.42. Паяльні лампи слід тримати цілком справними і не рідше одного разу на місяць перевіряти на міцність та герметичність із занесенням результатів і дати перевірки у спеціальний журнал. Крім того, не рідше одного разу на рік слід проводити контрольні гідравлічні випробування тиском.

10.6.43. Кожна лампа повинна мати паспорт із зазначенням результатів заводського гідравлічного випробування і припустимого робочого тиску. Лампи забезпечуються пружинними запобіжними клапанами, відрегульованими на заданий тиск, а лампи місткістю 3 л і більше - манометрами.

10.6.44. Заправляти паяльні лампи пальним і розпалювати їх слід у спеціально відведених для цього місцях. При заправці не допускати розливання пального і застосування відкритого вогню.

10.6.45. Щоб не допустити викидання полум'я з паяльної лампи, пальне, яке заправляється в неї, має бути очищене від сторонніх домішок і води.

10.6.46. Щоб не допустити вибуху паяльної лампи, забороняється:

- застосовувати як пальне для ламп, що працюють на гасі, бензин або суміш бензину з гасом;
- підвищувати тиск у резервуарі лампи при накачуванні повітря більше допустимого робочого тиску згідно з паспортом;
- заповнювати лампу гасом більш як на $\frac{3}{4}$ об'єму її резервуара;
- підігрівати пальник рідиною з лампи, накачуваної насосом;
- відкручувати повітряний гвинт і наливну пробку, коли лампа горить або ще не вихолонула;
- розбирати і ремонтувати лампу, а також виливати з неї або заправляти її пальним поблизу відкритого вогню чи палити при цьому.

10.6.47. При зварюванні, газорізанні і паянні забороняється ставати до роботи при несправній апаратурі.

10.6.48. Заряджати акумуляторні батареї слід у приміщеннях, ізольованих від інших протипожежними стінками (перешкодами) з входом через тамбур-шлюзи. Виконувати інші роботи в цих приміщеннях забороняється.

10.6.49. Зарядні приміщення слід обладнати припливно-витяжною вентиляцією у вибухобезпечному виконанні.

10.6.50. Припливно-витяжна вентиляція повинна включатись як перед початком, так і в кінці зарядження. Відключення вентиляції проводиться не раніш як через 1,5 год. після закінчення робіт.

10.6.51. Робота акумуляторного цеху при несправній припливно-витяжній вентиляції є неприпустимою.

10.6.52. У приміщенні зарядки акумуляторних батарей слід передбачити блокування з відключення процесу зарядження, якщо відключається вентиляція.

10.6.53. Для освітлення приміщення зарядки повинні застосовуватись лампи розжарювання у вибухозахисному виконанні.

10.6.54. Електромережа для освітлення повинна виконуватись в захисній кислототривкій чи луготривкій оболонці.

10.6.55. Електродвигуни, випрямлювачі, запобіжники, вимикачі, розетки штепсельні повинні бути встановлені в приміщенні, ізольованому від приміщень зарядки акумуляторних батарей, і заземлені.

10.6.56. Акумуляторні батареї, установлені для зарядки, з'єднують між собою тісно прилеглими пружинами або затискачами для кислотних акумуляторних батарей чи плоскими наконечниками для лужних акумуляторних батарей, які мають надійний електричний контакт, який виключає можливість іскроутворення. З'єднувати затискачі акумуляторних батарей дротом (закручуванням) забороняється.

Підключення та відключення акумуляторних батарей на зарядження проводити тільки при вимкненому зарядному пристрої.

10.6.57. Контроль за ходом зарядження повинен здійснюватись за допомогою спеціальних приладів (термометра, навантажувальної вилки, ареометра та ін.). Перевіряти акумуляторну батарею коротким замиканням забороняється.

10.6.58. Зарядження акумуляторних батарей повинно проводитись при відкритих пробках.

Для нагляду за акумуляторними батареями використовуються переносні лампи у вибухозахисному виконанні.

10.6.59. У зарядному приміщенні забороняється:

- палити і користуватись відкритим вогнем (запаленим сірником тощо);
- користуватись електронагрівальними приладами;
- зберігати і заряджати кислотні і лужні акумуляторні батареї в одному приміщенні;
- перебування сторонніх осіб;
- користуватись апаратами та інструментами, які можуть дати іскру при ударі;

- зберігати кислоти і луги в кількостях, що перевищують змінну потребу;
- залишати спецодяг, сторонні предмети і горючі матеріали;
- зберігати продукти харчування та вживати їжу.

10.6.60. При ремонті шин роботи з приготування та нанесення гумового клею на склеювані поверхні слід проводити в ізолюваному приміщенні з негорючими огорожувальними конструкціями біля зовнішньої стіни.

10.6.61. У приміщенні, де шини промащуються гумовим клеєм, забороняється вести роботи з вогнем або такі, що дають іскри.

10.6.62. Інструмент для приготування та нанесення клею має бути виконаний з матеріалу, який унеможливорює іскроутворення.

10.6.63. Робочі столи повинні бути обшиті гладкими листами з кольорового металу, заземлені й обладнані місцевими відсмоктувачами.

10.6.64. У виробничих приміщеннях допускається зберігання бензину і клею в кількостях, що не перевищують змінної потреби, тримання тільки в закритому посуді, відкриваючи його по потребі.

10.6.65. Забороняється зберігати бензин, клей та інші легкозаймисті та горючі матеріали поблизу вулканізаційних установок.

10.6.66. Електрообладнання установок та арматура електричних світильників повинні бути у вибухозахищеному виконанні і заземлені.

10.6.67. Приміщення повинно бути обладнане припливно-витяжною вентиляцією.

11. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

11.1. На підприємстві при виникненні пожежі дії адміністрації та персоналу слід спрямувати на забезпечення безпеки та евакуації людей.

11.2. Кожний працівник, який виявив пожежу, повинен:

- негайно повідомити про це по телефону пожежну охорону (при цьому слід указати адресу об'єкта, поверховість будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також назвати своє прізвище, ім'я та по батькові);
- ужити (по змозі) заходів для евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового по підприємству або організації;
- при потребі - викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну і т. ін.).

11.3. Посадова особа підприємства, що прибула на місце пожежі, повинна:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), довести до відома власника підприємства про пожежу;
- у разі загрози для життя людей негайно організувати їх порятунок (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили і засоби;
- вивести за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;

- припинити роботи в приміщенні, крім заходів з ліквідації пожежі;
- при потребі - відключити електроенергію (за винятком систем протипожежного захисту), зупинити транспортери, агрегати, апарати, перекрити сировинні, газові та парові комунікації, зупинити системи вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) і вжити інших заходів, які сприяють недопущенню розвитку пожежі та задимлення в приміщенні;
- перевірити включення повідомлення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію у відповідності до схеми і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання вимог безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, допомогти у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела.

11.4. По прибутті на пожежу пожежних підрозділів слід забезпечити їх безперешкодний доступ на територію підприємства.

11.5. Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал підприємства зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння про конструктивні і технологічні особливості підприємства, де виникла пожежа, прилеглих будинків, організувати залучення сил та засобів підприємства до вжиття належних заходів, пов'язаних з ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку.

11.6. При займанні автомобіля водій повинен зупинити автомобіль, з'їхавши на узбіччя, вимкнути запалення, відключити акумулятор від загальної мережі і виконати вимоги Правил дорожнього руху щодо позначення зупинки дорожнього транспортного засобу та цих Правил.

11.7. Після зупинки автомобіля водій повинен негайно відкрити всі виходи, забезпечити швидку евакуацію пасажирів, приступити до гасіння пожежі. Висока ефективність гасіння пожежі може бути досягнута, якщо гасіння буде проводитись одночасно з евакуацією пасажирів.

11.8. Гасіння пожежі вогнегасником потрібно починати з пролитого під автомобіль палива, здійснюючи подальше подавання струменя на осередок у ньому. Перед початком гасіння в підкапотному просторі водій повинен відкрити замки капота. Гасіння в підкапотному просторі слід починати одночасно з відкриттям капота - інтенсивність горіння після його відкриття зростає.

11.9. Успіх гасіння автомобіля, що горить, залежить від оперативності дій водія. Водій зобов'язаний пам'ятати, що для всіх вогнегасників, рекомендованих для комплектації автотранспорту, час безперервної роботи вогнегасника становить 9 - 15 сек. Запірно-пусковий пристрій вогнегасника дозволяє, при потребі, припинити подавання вогнегасного заряду. Це покращує тактику гасіння декількох осередків у різних місцях автомобіля або повторних загорань в одному осередку.

11.10. Найбільший ефект досягається при одночасному гасінні (групою людей) із застосуванням декількох вогнегасників, а також якщо одночасно застосовуються підсобні засоби: сніг, пісок, покривало та інше.

11.11. Гасити потрібно з навітряного боку, направляючи струмінь з вогнегасника на поверхню, яка горить, а не на полум'я. При гасінні палива, яке витікає, слід подавати заряд від низу гирла отвору до гори.

11.12. Для водія небезпечно гасити вогонь у забрудненому одязі (промасленому, просоченому парами палива) і з руками, змоченими пальним.

11.13. У разі ДТП, які призвели до пожежі при перевезенні небезпечних вантажів, водій зобов'язаний:

- за потреби вжити заходів для виклику пожежної допомоги;
- у відповідності до аварійної картки - ужити заходів з первинного усунення наслідків аварії;
- позначити місце ДТП згідно з вимогами Правил дорожнього руху, а також ужити заходів з евакуації дорожнього транспортного засобу за межі дороги, якщо це передбачено умовами безпечних перевезень небезпечних вантажів.

При вимушеній зупинці дорожнього транспортного засобу через пошкодження тари або упаковки з небезпечним вантажем, властивості якого становлять небезпеку для інших учасників руху, місце зупинки додатково позначається двома знаками "В'їзд заборонено", які встановлюються з обох напрямків руху на відстані не менше ніж 100 м від дорожнього транспортного засобу. Про місце вимушеної зупинки, її причини слід сповістити Державтоінспекцію.

11.14. При гасінні пожежі на газобалонному дорожньому транспортному засобі передусім потрібно:

- перекрити магістральний і балонний вентиля;
- на двигуні, який працює, збільшити кількість обертів колінчатого вала і швидко відпрацювати газ, який залишився в системі газопроводів, від вентиля в карбюратор-змішувач;
- гасити пожежу вуглекислотним або порошковим вогнегасником, піском, покривалом, водою, снігом та іншими підручними засобами.

11.15. Для попередження нагріву балони з газом слід поливати холодною водою.

11.16. Відповідальний за стан і наявність вогнегасника на дорожньому транспортному засобі - його водій, він повинен знати будову вогнегасника і вміти ним користуватися.

11.17. Водій зобов'язаний при щоденному огляді перевірити наявність на вогнегаснику пломб, відсутність механічних пошкоджень, величину тиску у вогнегаснику з індикатором (у вогнегасниках закачаного типу), термін чергового огляду.

11.18. Не допускається до роботи дорожній транспортний засіб, термін чергового технічного обслуговування вогнегасника якого закінчився і якщо цей вогнегасник має механічні пошкодження, порушення пломби та падіння тиску.

Перший заступник начальника
Держпожбезпеки МНС України

І. Я. Кріса

Заступник директора Департаменту
інженерно-технічного забезпечення
Міністерства аграрної політики України

П. В. Гринько

ПОГОДЖЕНО:

Перший заступник Міністра будівництва,
архітектури та житлово-комунального
господарства України

А. В. Беркута

Начальник Державного департаменту
пожежної безпеки Міністерства України
з питань надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи

Е. М. Улинець

Заступник Голови Державного
комітету України з промислової
безпеки, охорони праці та
гірничого нагляду

О. І. Долматов

Т. в. о. Голови Державного
комітету України з питань
технічного регулювання та
споживчої політики

І. Б. Саєвич

Додаток 1
до Правил пожежної безпеки в
агропромисловому комплексі України

ОСНОВНІ ВИМОГИ до інструкцій про заходи пожежної безпеки

1. Інструкції слід розробляти на підставі цих Правил та інших чинних нормативно-правових актів з пожежної безпеки, виходячи зі специфіки пожежної небезпеки будинків, споруд, технологічних процесів, технологічного та виробничого обладнання, які повинні встановлювати:

- порядок та спосіб забезпечення пожежної безпеки;
- обов'язки і дії працівників у разі виникнення пожежі;
- порядок оповіщення людей та повідомлення про пожежу пожежної охорони;
- порядок евакуації людей, матеріальних цінностей;
- порядок застосування засобів пожежогасіння;
- порядок взаємодії з підрозділами пожежної охорони тощо.

Інструкції можуть мати як додаток план евакуації людей (тварин) і матеріальних цінностей.

2. Інструкції про заходи пожежної безпеки (далі - інструкції) поділяються на такі види:

- загальні інструкції для підприємств, організацій, установ;
- інструкції для окремих цехів, виробничих ділянок, лабораторій, приміщень;

- інструкції щодо проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатації технологічних установок, обладнання тощо.

3. У загальній інструкції слід відображати положення з питань пожежної безпеки, у тому числі:

- порядок утримання території, будинків, приміщень, споруд, протипожежних розривів, під'їздів до будинків, джерел водопостачання;

- вимоги щодо утримання шляхів евакуації;

- правила проїзду та стоянки транспортних засобів;

- критерії розташування місць зберігання (на території) та дозволену кількість розташування там сировини, напівфабрикатів та готової продукції;

- місця куріння (якщо допустиме);

- порядок використання відкритого вогню, проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт;

- порядок збирання, зберігання та видалення горючих відходів виробництва;

- тримання та зберігання спецодягу;

- основні заходи із забезпечення пожежної безпеки технологічних процесів;

- вимоги щодо зберігання пожежовибухонебезпечних речовин та матеріалів;

- правила тримання технічних засобів протипожежного захисту, у тому числі автоматичних установок та первинних засобів пожежогасіння;

- порядок огляду, приведення в пожежобезпечний стан і закриття приміщень після закінчення роботи;

- особливості тримання електроустановок, вентиляційного та іншого інженерного обладнання, застосування опалювальних та інших нагрівальних приладів;

- обов'язки та дії працівників у разі пожежі із зазначенням:

- порядку (системи) оповіщення людей про пожежу та виклику пожежної охорони;

- порядку евакуації людей та матеріальних цінностей;

- порядку застосування засобів пожежогасіння та установок пожежної автоматики;

- порядок аварійного вимкнення електрообладнання, вентиляції, зупинення роботи технічного обладнання та ін.

4. В інструкціях для окремих приміщень (дільниць) слід указувати:

- категорію приміщення з вибухопожежної та пожежної небезпеки з урахуванням ОНТП 24-86 (для виробничих, складських приміщень, лабораторій тощо);

- вимоги щодо тримання евакуаційних шляхів та виходів;

- місця для куріння та вимоги до них;

- правила тримання приміщень, робочих місць, зберігання та застосування ЛЗР, ГР, пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів;

- порядок прибирання робочих місць, збирання, зберігання та видалення горючих відходів, промасленого шмаття;

- тримання та зберігання спецодягу;
- місця, порядок та норми одночасного зберігання в приміщенні сировини, напівфабрикатів та готової продукції;
- умови проведення зварювальних та інших вогневих робіт;
- порядок огляду, вимкнення електроустановок, приведення в пожежобезпечний стан приміщень та робочих місць, закриття приміщень після закінчення роботи;
- заходи пожежної безпеки при роботі на технологічних установках та апаратах, які мають підвищену пожежну небезпечність;
- граничні покази контрольно-вимірювальних приладів (манометрів, термометрів та ін.), відхилення від яких можуть викликати пожежу або вибух;
- обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі;
- порядок і способи оповіщення людей, виклику пожежної охорони, зупинки технологічного устаткування, вимкнення ліфтів, підйомників, вентиляційних установок, електроспоживачів, застосування засобів пожежогасіння;
- послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки.

5. Інструкції щодо проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатації технологічних установок та обладнання слід розробляти з урахуванням вимог, викладених у розділах 5, 10 цих Правил.

6. Інструкції повинен затверджувати керівник підприємства або вповноважена ним особа.

Перший заступник начальника
Держпожбезпеки МНС України

І. Я. Кріса

Заступник директора Департаменту
інженерно-технічного забезпечення
Міністерства аграрної політики України

П. В. Гринько

Додаток 2
до Правил пожежної безпеки в
агропромисловому комплексі України

КАТЕГОРІЇ

**ПРИМІЩЕНЬ І БУДІВЕЛЬ ПО ВИБУХОПОЖЕЖНІЙ І ПОЖЕЖНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ ТА ПЕРЕЛІК
БУДІВЕЛЬ І ПРИМІЩЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ З УСТАНОВЛЕННЯМ ЇХ КАТЕГОРІЙ ПО
ВИБУХОПОЖЕЖНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ, А ТАКОЖ КЛАСІВ ВИБУХОПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНИХ ЗОН**

Категорії приміщень по вибухопожежній небезпеці приймаються згідно таблиці 1.

Таблиця 1

Категорії приміщень	Характеристика речовин і матеріалів, які містяться (обертаються) у приміщенні
А вибухопожежо-небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті рідини з температурою спалаху не більше 28° С в такій кількості, що можуть утворювати парогазоповітряні суміші, при займанні яких розвивається розрахунковий надмірний тиск вибуху в приміщенні, який перевищує 5 кПа
	Речовини і матеріали. Здатні вибухати і горіти при взаємодії з водою, киснем повітря або один з одним у такій кількості, що розрахунковий тиск вибуху в приміщенні перевищує 5 кПа
Б вибухопожежо-небезпечна	Горючий пил або волокна, легкозаймисті рідини з температурою спалаху більше 28° С, горючі рідини в такій кількості, що можуть утворювати вибухонебезпечні пилоповітряні або пароповітряні суміші, при займанні яких розвивається надлишковий тиск вибуху, близький до розрахункового, який перевищує 5 кПа
В пожежонебезпечна	Горючі і важкогорючі рідини, тверді горючі і важкогорючі речовини і матеріали (у тому числі пил і волокна), речовини і матеріали, здатні при взаємодії з водою, киснем повітря або один з одним тільки горіти при умовах, що приміщення, в яких вони є наявні або обертаються, не відносяться до категорій А або Б
Г	Негорючі речовини і матеріали в гарячому, розжареному або розплавленому стані, процес обробки яких супроводжується виділенням променистого тепла, іскор і полум'я; горючі гази, рідини і тверді горючі речовини, які спалюються або утилізуються у вигляді палива
Д	Негорючі речовини і матеріали в холодному стані Допускається відносити до категорії Д приміщення, у яких є горючі рідини в системах змащування, охолодження і гідроприводу обладнання при тиску не вище 0,2 МПа, кабельні електропроводки до устаткування, окремі предмети меблів на робочих місцях

1. Будівля відноситься до категорії А, коли в ній сумарна площа приміщень категорії А перевищує 5 % площі всіх приміщень або 200 м².

Допускається не відносити будівлю до категорії А, коли сумарна площа приміщень категорії А в будівлі не перевищує 25 % сумарної площі всіх розміщених у ній приміщень (але не більше 1000 м²) і коли ці приміщення обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

2. Будівля належить до категорії Б, коли одночасно виконані дві умови:

а) будівля не належить до категорії А;

б) сумарна площа приміщення категорій А і Б перевищує 5 % сумарної площі всіх приміщень, або 200 м².

Допускається не відносити будівлю до категорії Б, коли сумарна площа приміщень А і Б у будівлі не перевищує 25 % сумарної площі всіх розміщених в ній приміщень (але не більше 1000 м²) і якщо ці приміщення обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

3. Будівля належить до категорії В, коли одночасно виконані дві умови:

а) будівля не належить до категорії А або Б;

б) сумарна площа приміщень категорії А, Б і В перевищує 5 % (10 %, коли в будівлі відсутні приміщення категорії А і Б) сумарної площі всіх приміщень.

Допускається не відносити будівлю до категорії В, коли сумарна площа приміщень категорії А, Б і В не перевищує 25 % сумарної площі всіх розміщених в ній приміщень (але не більше 3500 м²) і коли ці приміщення обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

4. Будівля належить до категорії Г, коли одночасно виконані такі дві умови:

а) будівля не належить до категорії А, Б або В;

б) сумарна площа приміщення категорії А, Б і В перевищує 5 % сумарної площі всіх приміщень.

Допускається не відносити будівлю до категорії Г, коли сумарна площа приміщень категорій А, Б, В і Г у будівлі не перевищує 25 % сумарної площі всіх розміщених у ній приміщень (але не більше 5000 м²), коли приміщення категорій А, Б і В обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

5. Будівля належить до категорії Д, коли вона не належить до категорій А, Б, В або Г.

Класифікація вибухонебезпечних зон

Клас вибухонебезпечної зони, згідно з яким виконуються вибір і розміщення електроустановок у залежності від частоти і тривалості присутнього вибухонебезпечного середовища, визначається технологами разом з електриками проектної або експлуатаційної організації.

Газопароповітряні вибухонебезпечні середовища утворюють вибухонебезпечні зони класів О, 1, 2, а пилоповітряні - вибухонебезпечні зони класів 20, 21, 22.

Вибухонебезпечна зона класу О - простір, у якому вибухонебезпечне середовище присутнє постійно або протягом тривалого часу. Вибухонебезпечна зона класу О згідно з вимогами даного розділу може мати місце тільки в межах корпусів технологічного обладнання.

Вибухонебезпечна зона класу 1 - простір, у якому вибухонебезпечне середовище може утворитися під час нормальної роботи (тут і далі нормальна робота - ситуація, коли установка працює відповідно до своїх розрахункових параметрів).

Вибухонебезпечна зона класу 2 - простір, у якому вибухонебезпечне середовище за нормальних умов експлуатації відсутнє, а якщо воно виникає, то рідко і триває недовго. У цих випадках можливі аварії катастрофічних розмірів (розрив трубопроводів високого тиску або резервуарів значної місткості) не повинні розглядатися під час проектування електроустановок.

Частоту виникнення і тривалість вибухонебезпечного газоповітряного середовища визначають за правилами (нормами) відповідних галузей промисловості.

Вибухонебезпечна зона класу 20 - простір, у якому під час нормальної експлуатації вибухонебезпечний пил у вигляді хмари присутній постійно або часто в кількості, достатній для утворення небезпечної концентрації суміші з повітрям, і (або) простір, де можуть утворюватися пилові шари не передбаченої або надмірної товщини. Звичайно це має місце

всередині обладнання, де пил може формувати вибухонебезпечні суміші часто і на тривалий термін.

Вибухонебезпечна зона класу 21 - простір, у якому під час нормальної експлуатації ймовірна поява пилу у вигляді хмари в кількості, достатній для утворення суміші з повітрям вибухонебезпечної концентрації.

Ця зона може включати простір поблизу місця порошкового заповнення або осідання і простір, де під час нормальної експлуатації ймовірна поява пилових шарів, які можуть утворювати небезпечну концентрацію вибухонебезпечної пилоповітряної суміші.

Вибухонебезпечна зона класу 22 - простір, у якому вибухонебезпечний пил у завислому стані може з'являтися нечасто й існувати недовго або в якому шари вибухонебезпечного пилу можуть існувати й утворювати вибухонебезпечні суміші в разі аварії. Ця зона може включати простір поблизу обладнання, що утримує пил, який може вивільнятися шляхом витоку і формувати пилові утворення.

Класифікація пожежонебезпечних зон

Клас пожежонебезпечних зон визначається технологами разом з електриками проектної або експлуатувальної організації. Клас пожежонебезпечних зон характерних виробництв повинен відображатися в нормах технологічного проектування або в галузевих переліках виробництв за вибухопожежонебезпекою. У приміщеннях з виробництвом (і складів) категорії В згідно з ОНТП 24-86 електрообладнання повинно зараховуватися до електрообладнання в пожежонебезпечних зонах відповідного класу.

Пожежонебезпечна зона класу П-I - простір у приміщенні, у якому є горюча рідина, яка має температуру спалаху більше +61° С.

Пожежонебезпечна зона класу П-II - простір у приміщенні, у якому можуть накопичуватися і виділятися горючий пил або волокна.

Пожежонебезпечна зона класу П-IIa - простір у приміщенні, у якому знаходяться тверді горючі речовини та матеріали.

Пожежонебезпечна зона класу П-III - простір поза приміщенням, у якому знаходяться горюча рідина, яка має температуру спалахнення понад +61° С, або тверді горючі речовини.

**ПЕРЕЛІК КАТЕГОРІЙ І КЛАСІВ ЗОН ЗА ВИБУХОПОЖЕЖО- ТА ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНІСТЮ
ОБ'ЄКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ПЕРЕРОБЛЕННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПРОДУКТІВ**

Перелік будівель і приміщень підприємств з установленням їх категорій по вибухопожежній небезпеці, а також класів вибухопожежонебезпечних зон згідно таблиці 2.

Таблиця 2

Н з/ п	Назва приміщень (цехи, відділення, дільниці) і будівель	Характеристика речовин і матеріалів, які є в приміщенні (а також умови технологічних процесів), за властивостями яких визначаються	Категорія приміщень	Класи зон	Примітка

		категорії приміщень і класи зон			
1	2	3	4	5	6

1. Тваринництво (скотарство, свинарство, конярство, вівчарство), птахівництво, звірництво, бджільництво

1.1	Приміщення для утримання тварин і птахів на підстилці	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.2	Приміщення для утримання тварин і птахів без підстилки	Горючі матеріали відсутні	Д	-	
1.3	Приміщення для стриження овець і пресування вовни, пуху	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.4	Приміщення для утримання звірів, кролів	Негорючі матеріали	Д	-	
1.5	Приміщення для зберігання поточного запасу концентрованих кормів з ємкістю до 2 м ³	Незначна кількість горючого матеріалу	Д	-	
1.6	Омшаника і сотосховища	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.7	Інкубаторії	Негорючі матеріали	Д	-	
1.8	Санпропускники	Негорючі матеріали	Д	-	
1.9	Дезінфекційний блок	Негорючі матеріали	Д	-	
1.10	Відділення приймання і санітарної обробки тварин, вагова, склад дезінфекційних і мийних засобів	Негорючі матеріали	Д	-	

1.11	Лабораторії пунктів штучного запліднення	Негорючі матеріали	Д	-	
1.12	Апаратні по культивуванні кліткових бактеріальних та вірусних культур	Негорючі матеріали	Д	-	
1.13	Відділення сепарування, центрифугування і фільтрування вірусних і бактеріальних суспензій, живильних середовищ і розчинів сироватки	Негорючі матеріали	Д	-	
1.14	Термальні приміщення і камери для інкубування ембріонів, вирощування вірусних, бактерійних і інших культур в скляному посуді, розміщеному на стелажах; для зберігання біопрепаратів, живильних середовищ, суспензій і вірусного матеріалу без упаковки у спалиму тару (температура повітря +2 - +38° С)	Негорючі матеріали	Д	-	
1.15	Термостатні для установки термостатів, інкубаторів, сушильних шаф	Негорючі матеріали	Д	-	
1.16	Приміщення для складання серій вакцин із застосуванням 98 - 99 %-ного розчину гліцерину	Горюча рідина	В	П-І	
1.17	Приміщення для інактивації вакцин з приготуванням 5 %-ного розчину формальдегіду в цих же приміщеннях	Горюча рідина	В	П-І	
1.18	Приміщення для приймання і стерилізації гліцерину, приготування	Горюча рідина	В	П-І	

	розчинів із застосуванням 98 - 99 %-ного гліцерину				
1.19	Приміщення для приготування розчинів оцтової кислоти з застосуванням оцтової кислоти концентрації від 55 до 76 %	Горюча рідина	В	П-I	
1.20	Приміщення для приготування розчинів фенолу із застосуванням кристалічного фенолу, розчинів формаліну, оцтової кислоти і формальдегіду	Горючі речовини, рідини	В	П-I	
1.21	Приміщення для спецодягу, технічних і обтиральних матеріалів, синтетичних миючих і дезінфекційних засобів, антисептиків	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
1.22	Лабораторії вірусологічні	ЛЗР, ГР, горючі газу і речовини в незначних кількостях	В	-	Всі роботи повинні проводитися у витяжних шафах або на робочих місцях з місцевим висмоктуванням при працюючій вентиляції
1.23	Склади вітамінів, антибіотиків і ферментних препаратів	Горючі рідини	В	П-IIa	
1.24	Приміщення для зберігання	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.25	Приміщення для зберігання інвентарю, зброї	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.26	Інвентарна	Негорючі матеріали	Д	-	

1.27	Фуражна	Негорючі матеріали	Д	-	
1.28	Манежі	Негорючі матеріали	Д	-	
1.29	Канали гноєприбирання	Негорючі матеріали	Д	-	
1.30	Вакуум-насосні і насосно-компресорні для установок доїння	Негорючі матеріали	Д	-	
1.31	Ветеринарні лабораторії	Негорючі матеріали	Д	-	
1.32	Забійно-санітарні пункти (переробка)	Негорючі матеріали	Д	-	
1.33	Цехи приготування сухих кормів	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
1.34	Цехи приготування вологих кормів	Негорючі матеріали	Д	-	
1.35	Цех по виробництву яєчного порошку	Горючі матеріали	В	П-IIa	
1.36	1. Свинарники для проведення опоросів, кнурів, холостих, поросних, запліднених маток (до встановлення фактичної поросності), кнурів-пробників, відлучених поросят та ремонтного молодняку:				
	а) приміщення для утримання тварин		Д		
	б) приміщення для інвентарю та підстилки		В	-	
	в) майданчик для зважування свиней		Д	П-IIa	

2. Кормовиробництво

2.1	Дробильні відділення сухих харчових продуктів, сіна, соломи, макухи, вітамінних добавок, преміксів і цехи, відділення відпуску комбікормів, трав'яного борошна, макухи і шроту	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Б	20	
2.2	Приміщення кормоцехів (кормозмішувальних) для приготування:				
	а) сухих кормових сумішей або комбікормів	- " -	Б	20	
	б) вологих (56 % і більше) або рідких кормосумішей при умовах розташування складу комбікормів поза будови кормоцеху	Негорючі речовини	Д		
2.3	Робочі будівлі і силосні корпуси елеваторів (надсилосні і підсилосні поверхи) комбікормових виробництв та відділення розфасовки комбікорму	Горючий пил з нижньою концентраційною межею поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м^3 до об'єму повітря	В	П-II	При умові виконання заходів передбачених СНиП 2.10.05-85
2.4	Цехи і відділення гранулювання, брикетування висівок, комбікормів, трав'яного борошна і кормових сумішей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
2.5	Цехи по виробництву комбікормів, кормових сумішей, преміксів і трав'яного борошна	- " -	Б	21	
2.6	Склади механізованого і немеханізованого	Горючий пил з нижньою	В	П-II	

	зберігання комбікормів (розсипних і гранульованих), трав'яного борошна і преміксів	концентраційною межею поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м ³ до об'єму повітря			
2.7	Вибійні цехи і відділення комбікормів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
2.8	Приміщення для зберігання				
	а) альбуміду, сухих кормів тваринного походження, м'ясо-кісткового борошна, упакованого в тару, гранульованого жому	Горючі речовини	В	П-IIa	
	б) кормового борошна, сухих кормових дріжджів, сухого білкового корму - кормового концентрату Б ₁₂ , комбікормів, трав'яного борошна, преміксів, зерна і зернових продуктів у спалимій тарі	Горючий пил у кількостях, не здатних утворювати вибухонебезпечні суміші (НКМПП) більше 65 г/м ³ до об'єму повітря	В	П-II	
2.9	Приміщення цехів розтарювання, безтарні приймальні і відпускні пристрої (відділення) комбікормів, білкової сировини, трав'яного борошна, преміксів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Б	20	
2.10	Пилові камери на виробництві сухих кормових сумішей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при	Б	20	

		нормальних режимах роботи			
2.11	Склади для зберігання комбікормових кормів, концкормів, трав'яного борошна, висівки, сухого жому і м'ясо-кісткового борошна:				
	а) розсипом;	Горючий пил	Б	20	
	б) у тарі	Горючий матеріал	В	П-IIa	
2.12	Приміщення для одержання аміачної води (із застосуванням стислого аміаку), амонізації кормів (з застосуванням рідкого і газоподібного аміаку)	Горючий газ (аміак)	Б	20	
2.13	Дробильні відділення сіна і соломи	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Б	20	
2.14	Галереї і приміщення, по яких транспортується розсипом комбікорм, білково-вітамінні добавки, трав'яне борошно і премікси	- " -	Б	20	

3. Культивуваційні об'єкти (тепличні господарства, оранжереї, парники)

3.1	Теплиці, парники на газовому обігріванні з установкою газових пальників у приміщеннях теплиць і парників	Спалення газу	Г	-	
3.2	Теплиці і парники на технічному і біологічному обігріві	Негорючі матеріали	Д	-	

3.3	Приміщення для вирощування грибів у спалимій тарі, цехи субстрату комплексів для вирощування шампіньйонів	Горючі матеріали (тара)	В	П-IIa	
-----	---	-------------------------	---	-------	--

4. Ремонтно-технічна база та об'єкти матеріально-технічного забезпечення

4.1	Приміщення для ремонту силового і автотракторного електроустаткування:				
	а) ділянки для намотування якорів, електродвигунів, стартерів, генераторів;	Негорючі матеріали	Д	-	
	б) просочувально-сушильне відділення: просочування обмоток якорів і стартерних полюсів шелаком із застосуванням розчинників з температурою спалаху парів до 61° С включно;	ЛЗР з ТС до 61° С	Б	2	
	в) відділення для розбирання і складання масляних силових трансформаторів;	Застосовується трансформаторне масло з ТС до 61° С	В	П-I	
	г) ділянка для поточного ремонту автотракторного електроустаткування: ремонт фар, електропроводки, заміна щіток і т. ін.	Негорючий матеріал	Д	-	
4.2	Ремонт і зарядка стартерних і тягових акумуляторних батарей:				Вибухонебезпечна зона приймається вище відмітки 0,7 загальної висоти приміщення, рахуючи від рівня підлоги
	а) ділянка розбирання і промивання кислотних і	Негорючі речовини і	Д	-	

	лужних акумуляторних батарей дистильованою водою, ремонт пластин, клем, заправка електролітом;	матеріали		
	б) приміщення зарядки акумуляторних батарей в спеціальних витяжних шафах, обладнаних блокуючими пристроями для автоматичного включення зарядного струму і витяжної аспірації (за цих умов допускається зарядка не більше 10 акумуляторів безпосередньо в приміщеннях (категорій Г і Д). При кількості електрокарів на підприємстві до 6 шт. дозволяється проводити їх зарядку на вільних місцях приміщень з пожежобезпечними категоріями при розміщенні на одному місці не більше двох електрокарів під місцевими витяжними пристроями;	Негорючі речовини і матеріали	Д	-
	в) приміщення зарядки стартерних і тягових акумуляторних батарей на відкритих стелажах	Гримучий газ (суміш кисню та водню у відповідних пропорціях)	Д	-
4.3	Дільниця складання, технічного обслуговування, регулювання і діагностики сільськогосподарських машин (за винятком автомашин):			
	а) на гумових колесах;	Горючі матеріали	В	П-IIa

	б) гусеничних	Негорючі матеріали	Д	-	
4.4	Дільниці щоденного технічного обслуговування, постів технічного обслуговування (ТО-1, ТО-2), діагностування і поточного ремонту автомашин з двигунами, які працюють на бензині і дизельному пальному	Горючі матеріали	В	П-IIa	
4.5	Приміщення для зберігання автомашин з двигунами, які працюють на бензині і дизельному пальному	Горючі матеріали	В	П-IIa	За умов виконання вимог до електроустановки застосування світильників із ступенем захисту за стандартом не нижче для ламп розжарювання і газорозрядних ламп високого тиску - IP4X, для люмінесцентних ламп - IP5X, виконання електропроводки у відповідності з вимогами п. п. 7.4.30, 7.4.39 ПУЕ; установка штепсельних розеток зі ступенем захисту оболонки не мені IP43 за ПУЕ
4.6	Приміщення для зберігання автомашин з двигунами, які працюють на зрідженому газі	Горючі матеріали	В	П-IIa	За умов виконання вимог, викладених у п. 3.4.5. Крім того, необхідно виконання таких додаткових вимог обладнання приміщень постійнодіючою вентиляцією;

					улаштування системи евакуаційного освітлення, виконаної у вибухозахищеному виконанні для середовища ПАТІ улаштування системи автоматичного контролю повітряного середовища при умовах виконання додаткових вимог викладених у п. 3.4.6, крім вимог п. 3.4.5
4.7	Дільниця щоденного технічного обслуговування, постів технічного обслуговування (ТО-1, ТО-2), діагностування і поточного ремонту автомашин з двигунами, які працюють на зрідженому газі	Горючі матеріали	В	П-IIa	
4.8	Пости зливу і заправки машин мастилами	Горючі рідини з ТС більше 61° С	В	П-I	
4.9	Дільниці монтажу, вулканізації, оббивних робіт, деревооброблювальні, упаковки і консервації виробів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
4.10	Розбирально-мийні дільниці (розбирання машин і агрегатів, миття агрегатів і деталей в мийних машинах лужними розчинами, нагрітими до 80 - 90° С; дефектація і сортування деталей)	Негорючі речовини і матеріали	Д	-	

4.11	Дільниці для поточного ремонту і перевірки карбюраторів і паливних насосів з використанням тракторного гасу (керосину)	Із застосуванням ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
4.12	Дільниці технічного обслуговування приладів живлення з застосуванням бензину і тракторного гасу (керосину)	- " -	А	2	
4.13	Приміщення для ремонту дизельної паливної апаратури, ремонту і збирання форсунок, перевірки зворотних клапанів і плунжерних пар, збирання і перевірки паливних насосів, паливних фільтрів тонкої і грубої очистки палива, підкачувальних pomp, випробування і регулювання насосів і фільтрів, ремонту гідроагрегатів і мастильних систем	Із застосуванням ЛЗР з ТС більше 28° С (дизельного палива)	Б	2	
4.14	Зони радіусом 5 м по вертикалі і горизонталі, утворені біля відкритих отворів приміщень категорії А	ЛВЖ		2	
4.15	Склади ремонтного фонду, запчастини вузлів і агрегатів у спалимій тарі і в консервації, електродвигунів і кабельної гуми, покришок, камер, ізоляційних матеріалів, технічних і обтиральних матеріалів, синтетичних	Горючі матеріали	В	П-IIa	

	миючих і дезінфекційних засобів, антисептиків				
4.16	Приміщення для капітального і поточного ремонту силового і автотракторного електрообладнання		Д		
4.17	Приміщення зовнішнього миття машин		Д		
4.18	Відділення розбирально-мийні, дефектації деталей, приготування і роздачі миючих розчинів, приготування мастильно-охолоджуючих рідин з негорючих речовин		Д		
4.19	Дільниці комплектації деталей, ремонту рам, кузовів, облицювань, ремонту і складання агрегатів і двигунів, заготівельна, слюсарно-механічна, холодного штампування, інструментальна, ремонту обладнання		Д		
4.20	Приміщення для мідницько-радіаторних робіт		Г		
4.21	Приміщення для зварювальних і наплавних робіт		Г		
4.22	Приміщення для обкатки і випробування двигунів, ковальської і термічної дільниць, компресорної		Г		
4.23	Склади негорючих виробів у негорючій тарі, на негорючих стелажах,	Негорючі матеріали	Д	-	

	без консервації і упаковки				
4.24	Дільниці: термічна, зварювальна, мідницько-радіаторна, ремонту кузовів, рам, кабін, зварювання металоконструкцій, плазмового напилу металів, лиття металів, гарячого штампування, лазерної обробки металів, ковальсько-ресорна	Негорючі матеріали в гарячому стані, відкрите полум'я, променисте тепло	Г	-	
4.25	Дільниці: комплектації деталей, ремонту і складання агрегатів, двигунів (без застосування горючих матеріалів), заготовча, слюсарно-механічна, холодної штамповки деталей, інструментальна, випробна і метрологічна лабораторії, склади балонів з негорючими газами (кисень, вуглекислий газ, ін.) під навісом або в окремому приміщенні, склади солі, металів, утилю, приміщення стоянки електрокарів, повітряні компресорні	Негорючі матеріали	Д	-	
4.26	Насосні станції, інші приміщення, зв'язані з прийманням, перекачкою, відпуском, зберіганням і застосуванням:				
	а) легкозаймистих рідин (напр., бензинів, тракторного гасу);	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) легкозаймистих рідин	ЛЗР з ТС не	Б	2	

	(напр., гасу освітлювального, дизельного палива типу ДЗ, мазуту в суміші з бензином);	більше 28° С до 61° С			
	в) горючих рідин (напр., дизельного палива типу ДА, ДС, ДТ-1, ДТ-2, авто-тракторного Л мазутів, мастил)	ГР з ТС більше 61° С	В	П-І	
4.27	Мазутосховища	- " -	В	П-І	
4.28	Склади бензину, тракторного гасу	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	1	Зона визначається в залежності від умов зберігання
4.29	Акумуляторні	Гримучий газ - (суміш кисню та водню у відповідних пропорціях)	А	1	
4.30	Пункти заправки тракторів, автомобілів, комбайнів і інших машин:				
	а) бензинами з температурою спалаху парів до 28° С	ЛЗР	А	2	
	б) дизпаливами з температурою спалаху парів від 29° С до 61° С включно	ЛЗР	Б	2	
	в) картерними і трансмісійними мастилами з температурою спалаху парів вище 61° С	ГР	В	П-І	
4.31	Камери електротрансформаторні маслонаповнені	ГР	В	П-І	

4.32	Гаражі машинно-тракторного парку Приміщення для миття фільтрів і запчастин компресорів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
4.33	Приміщення для фарбування деталей, вузлів і агрегатів нітрофарбами й емалями, склади дизельного палива	ГР з ТС не більше 28° С	Б	2	
4.34	Безкамерне фарбування виробів на решітці дільниці, розташованої в загальному приміщенні з іншими дільницями:				
	а) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів до 28° С;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів від 29° С до 61° С включно	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
4.35	Фарбування і сушіння виробів у камерах, розташованих в загальному приміщенні з іншими дільницями:				
	а) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів до 28° С;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів від 29° С до 61° С включно	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
4.36	Фарбування і сушіння виробів у камерах,				

	розташованих в окремих приміщеннях від інших дільниць:				
	а) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів до 28° С;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів від 29° С до 61° С включно	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
4.37	Приміщення для приготування лакофарб при користуванні розчинниками з температурою спалаху парів:				
	а) до 28° С;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) від 29° С до 61° С включно	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
4.38	Приміщення для покриття і просочення тарних матеріалів і тари фарбами, лаками і іншими захисними сумішами:				
	а) з застосуванням розчинників з температурою спалаху парів не більше 28° С;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) з застосуванням розчинників з температурою спалаху парів вище 28° С до 61° С	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
4.39	Приміщення, в яких застосовуються	Горючий пил, здатний	Б	21	

	порошкоподібні металеві і полімерні фарби	утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях			
5. Склади					
5.1	Фарб, лаків, розчинників інших легкозаймистих рідин	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
5.2	Толуолу, ефірів, ефірних масел, конкрету, склареолу, амбриалю, есенцій	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
5.3	Оліфи "Оксоль" і гліфталевої і інших подібних лакофарбових матеріалів і розчинників	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	Б	2	
5.4	Технічних жирів, гліцерину, жирних кислот, бітуму	ГР з ТС більше 61° С	В	П-I	
5.5	Лісоматеріалів, а також виробів з дерева, тканин, картону, паперу, пластмас, негорючих речовин і деталей, упакованих у спалиму м'яку або тверду тару з використанням горючих пакувальних і консервуючих матеріалів	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
5.6	Кислот: сірчаної, азотної, соляної, лугів і інших хімікатів в спалимій упаковці	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
5.7	Спецодягу, технічних і обтиральних матеріалів, синтетичних миючих і дезінфікуючих засобів, антисептиків	- " -	В	П-IIa	

5.8	Негорючих речовин і матеріалів у холодному стані без застосування спалимої тари	Негорючі речовини і матеріали	Д	-	
5.9	Матеріальні загальнотоварні склади	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
5.10	Склади для зберігання карбіду кальцію, балонів з ацетиленом і іншими горючими газами	Горючий газ	А	2	
5.11	Приміщення розкупорки барабанів з карбідом кальцію, газогенерації і одержання ацетилену	Горючий газ	А	2	
5.12	Склади цементу, алебастру, вапна, асбофанери і інших негорючих будівельних матеріалів	Негорючі матеріали	Д	-	
5.13	Склади пиломатеріалів та вугілля	Горючі матеріали	В	П-IIa	
5.14	Цехи деревообробки, лісопиляння, виробництва віконних рам, дверей, інших виробів з деревини, дільниці розкрою шпалер, столярні майстерні	Горючі матеріали	В	П-IIa	
5.15	Приміщення для виробництва ламінованих і деревостружкових плит, просочення паперу смолою, сушіння і кондиціонування просоченого паперу для процесу ламінування, пресування	Тверді горючі матеріали	В	П-IIa	
5.16	Приміщення для виробництва виробів з	Тверді горючі матеріали	В	П-IIa	

	пластмас, підготовки сировини і переробки відходів із сушінням, змішуванням, гранулюванням (поліетилен, поліпропілен та ін.), лиття розплавлених пластмас, збирання і зварювання вузлів, плавлення під тиском пластичних матеріалів, термічної обробки виробів з пластмас				
5.17	Дільниці із застосуванням дерев'яної дробівниці; бітумоплавильні і змішувальні відділення	Горючі матеріали	В	П-IIa	
5.18	Приміщення для виробництва виробів картонних ящиків, гофротари, виготовлення різних виробів з картону, їх обробки	Тверді горючі матеріали	В	П-IIa	
5.19	Приміщення бобінорізок для тарних виробів	- " -	В	П-IIa	
	Приміщення для виробів поліетиленової плівки, комбінованих виробів із застосуванням пластмас та із пластмас	- " -	В	П-IIa	
5.20	Приміщення природного і штучного сушіння деревини, механічної обробки її, виготовлення тари з пиломатеріалів (розкрій, сколотка) виробництва дерев'яної, бочкової і ящикової тари, оббивки тари, консервації і упаковки виробів у спалимій тарі	Тверді горючі матеріали	В	П-IIa	

5.21	Приміщення клеєння і фарбування у виробництві клеєних конструкцій із застосуванням ЛЗР з температурою спалаху парів:				
	а) не більше 28° С;	ЛЗР	А	2	
	б) більше 28° С до 61° С	- " -	Б	2	
5.22	Приміщення для проведення теплоізоляційних робіт полімербетонами з застосуванням:				
	а) ацетонів і інших розчинників з температурою спалаху парів не більше 28° С;	ЛЗР	А	2	
	б) поліуретану і алюмінієвої пудри	Горючий пил вибухонебезпечної концентрації при аваріях або несправностях	Б	21	
5.23	Дільниці для шліфування у виробництві, пов'язаному з застосуванням деревостружкових, деревоволокнистих і кистроплит, дерев'яних деталей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	

6. Агрохімобслуговування

6.1	Асептичні бокси і передбокси для проведення посіву вірусних бактеріальних і кліткових культур.	Горючі матеріали	В	П-IIa	
6.2	Приміщення для роботи з комахами і	- " -	В	П-IIa	

	мікроорганізмами (при відсутності мокрих процесів), сушіння, фасовки і упаковки біологічних засобів захисту рослин				
6.3	Склади активованого вугілля, сухого кореня, крупи і ін. сировини для культивування мікроорганізмів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
6.4	Лабораторії мікробіологічні, сировинні, біологічні	ЛЗР, горючі речовини в незначних кількостях	В	П-IIa	
6.5	Відділення сушильних установок (сублімаційних, розпилювальних) і морозильних камер у печах сушіння біопрепаратів	Негорючі речовини	Д	-	
6.6	Відділення відстою і зберігання суспензій, проміжних продуктів, готових біопрепаратів до розфасовки	- " -	Д	-	
6.7	Приміщення морозильних камер для зберігання біологічних матеріалів у замороженому стані при використанні фреонових холодильних машин	- " -	Д	-	
6.8	Склади аміачної селітри	Горюча вибухонебезпечна речовина у вигляді порошку або гранул	Б	21	
6.9	Приміщення з оперативним запасом ЛЗР і ГР, хімікатів для	ЛЗР, горючі речовини	В	П-I	У кількостях до 20 (кг) і на площі до 1 м ² . Роботи

	науково-дослідних і лабораторних робіт				проводити в витяжних шафах
6.10	Приміщення для зберігання кислот: сірчаної, азотної, соляної, лугів і інших хімікатів:				
	а) у спалимій упаковці, у тому числі хімікатів для водопідготовки;	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	б) у сітяній тарі (бутелях)	Негорючі матеріали	Д	-	
6.11	Склади сульфату амонію, суперфосфату, калійних добрив	Негорючі речовини	Д	-	
6.12	Склади хімічних засобів захисту рослин (отрутохімікатів):				Клас зони уточнюється ПУЕ при проектуванні конкретних складів
	а) дихлоретану, кельтаву 20 % концентрат, металіхлориду, карбофосу 30 % емульсії к. е., фталофосу 20 % к. е., метатіону Б1-58, антиорогору, бензофосфату - 30 % к. е., пропаніду -30 % к. е.;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	А	2	
	б) препарату ДПОК (суміш аміачної солі), бутилового ефіру - 60 % к. е., карбіну - 12 % к. е., протилену марки А, хлору - 40 % к. е., ксилолу, сольвенту кам'яновугільного, циклогексану, сильнодійних отруйних речовин (за спеціальним переліком);	ЛЗР з ТС від 28° С до 61° С і горючі рідини, здатні утворювати вибухонебезпечні пароповітряні суміші	Б	2	
	в) гербіцидів - гексахлорану 16 % к. е., гексанхлорбутадієну,	Горючі рідини	В	П-I	

	поліхлорпінену - 65 % к. е., препарату N 30, трихлорметафосу 3,5 к. е., октилового ефіру, севіну - 65 %-ного змочувального порошку, фосфіду цинку, хлорофосу - 80 %-ного змочувального порошку, метаксану - 2мСМ-ЧХ, монурону, пропазину, симазину - 50 %-ного змочувального порошку, дихлоральсечовини - 50 %-ного змочувального порошку, хлорату магнію, цінебу 80 %-ного змочувального порошку				
6.13	Склади сильнодіючих отруйних речовин	ЛЗР з ТС від 28° С до 61° С і горючі рідини, здатні утворювати вибухонебезпечні пароповітряні суміші	Б	20	

7. Переробка та зберігання продукції сільськогосподарського виробництва (зернові, овочеві та плодоягідні культури, хміль, конопля, льон)

7.1	Робочі будівлі і силосні корпуси елеваторів (надсилосні і підсилосні поверхи), зерноочисні відділення млинів і круп'яних виробництв	Горючий пил з нижньою концентраційною межею. Поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м ³ до об'єму повітря	В	П-II	При умові виконання заходів передбачених СНиП 2.10.05-85. Пособие по проектированию предприятий, зданий и сооружений по хранению и переработке зерна.
7.2	Цехи і відділення з обробки насіння (крім кукурудзомолотильних), силосні і напідлогові сховища насіння	Горючий пил з нижньою концентраційною межею поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м ³ до об'єму повітря	В	П-II	

7.3	Відділення розфасовка борошна, крупи, висівки	- " -	В	П-II	
7.4	Розмельні цехи і відділення млинів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
7.5	Лушильні (шеретувальні) цехи і відділення круповиробництва	- " -	Б	21	
7.6	Вибійні цехи і відділення борошна, крупи	- " -	Б	В-IIa	
7.7	Приміщення цехів розтарювання борошна, крупи	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	20	
7.8	Цехи, відділення і склади безтарного зберігання і відпуску борошна, крупи, борошневої сировини	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Б	20	
7.9	Кукурудзомолотильні відділення	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
7.10	Безтарні приймальні і відпускні пристрої (відділення) для борошна, висівки, лушпиння	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при	Б	20	

		нормальних режимах роботи			
7.11	Відділення очистки і сортування м'якої тари	- " -	Б	20	
7.12	Галереї і приміщення, по яких транспортуються розсипом борошно, висівки і крупа	- " -	Б	20	
7.13	Приймально-відпускні пристрої для зерна, зерносушарки (крім топкових приміщень), транспортні галереї і приміщення, де переміщуються зерно розсипом і хлібопродукти в тарі	- " -	Б	20	
7.14	Склади механізованого і немеханізованого зберігання зерна і зернової сировини, тарного зберігання борошна, крупи, висівки	- " -	Б	20	
7.15	Аспіраційні камери сушильних відділень	- " -	Б	20	
7.16	Зони радіусом 3 м по вертикалі і горизонталі, утворені біля відкритих отворів приміщень з виробництвом категорії В	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
7.17	Склади зберігання хмелю, сировини і продукції переробки коноплі	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.18	Приміщення підготовки сировини, сушіння, механічної обробки трести, сортування,	Горючий пил і волокна з НКМПП більше 65 г/м ³	В	П-II	

	пресування волокна і кистриці				
7.19	Топлені відділення зерносушарок	Спалення горючих матеріалів	Г	-	
7.20	Експедиція, склад допоміжних матеріалів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.21	Виробничі лабораторії	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.22	Склади зберігання м'якої тари і майстерні з її ремонту	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.23	Складські приміщення для овочів, фруктів і картоплі в спалимій тарі, в тому числі в камерах холодильників при температурі зберігання вище 5° С	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	Те ж при температурі зберігання 5° С і нижче	Негорючі матеріали	Д	-	
7.24	Секції камери зберігання продукції в металевих контейнерах, розсипом; приймальні відділення; транспортні проїзди	Негорючі матеріали	Д	-	
7.25	Приміщення для протравлення, товарної обробки і розфасування картоплі, овочів і фруктів із застосуванням спалимої тари і горючих пакувальних матеріалів	Горючі матеріали (тара)	В	П-IIa	
	Те ж саме, де горюча тара займає площу менше 10 % від загальної	Незначна кількість горючої тари	Д	-	
7.26	Площадка для сировини (закрита), недовготривале розміщення сировини	Горючі матеріали	В	П-IIa	

	(овочів, фруктів) у піддонах і дерев'яних ящиках				
7.27	Підготовче відділення (миття, чищення, подрібнення, розварювання, фасування овочів і фруктів), холодне і теплове оброблення	Негорючі речовини	Д		
7.28	Відділення стерилізації консервів, теплове оброблення	Негорючі речовини	Д		
7.29	Відділення розтарювання склотари, негорюча склотара в горючій упаковці	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.30	Відділення для миття склотари, негорюча склотара, оброблена негорючими розчинами	Негорючі речовини	Д		
7.31	Відділення для приготування миючих і дезінфекційних розчинів	- " -	Д	-	
7.32	Відділення для приготування миючих і дезінфікуючих розчинів із зберіганням миючих речовин	Горючі речовини	В	П-IIa	
7.33	Відділення для вистоювання готової продукції, упакованої в горючу тару	- " -	В	П-IIa	
7.34	Відділення для приготування цукрового сиропу. Наявність в приміщенні й апаратах горючої речовини	- " -	В	П-IIa	
7.35	Термостатна; наявність	- " -	В	П-IIa	

	горючої тари				
7.36	Відділення антисептичного зберігання напівфабрикатів, негорюча сировина в горючій тарі	Негорючі речовини	Д		
7.37	Відділення для сепараторної обробки соку. Негорюча сировина в холодному стані	Негорючі речовини	Д		
7.38	Відділення для сепарації сухих продуктів	Горючі матеріали і речовини	В	П-IIa	
7.39	Відділення для сушіння, переробки відходів і фасування продукції в тару. Горюча продукція в горючій тарі	- " -	В	П-IIa	
7.40	Приміщення для просіювання борошна, цукру, крохмалю, сухого молока та ін.	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Б	21	
7.41	Відділення для приготування пом'якшеної води, пожежобезпечний процес	Негорючі речовини	Д	-	
7.42	Відділення для виготовлення, ремонту дерев'яної і картонної горючої тари	Горючі речовини	В	П-IIa	
7.43	Відділення з виготовлення полімерної тари і поліетиленової плівки, пакетів	Горючі речовини з ТС вище 61° С	В	П-I	

7.44	Відділення для лакування і літографії бляхи, лакування бляшаних банок, застосування легкозаймистих лаків з температурою спалаху більше 28° С	Горючі речовини з ТС вище 28° С	Б	2	
7.45	Відділення для приготування форм друку, упакування банок у ящики. Застосування горючої рідини і дерев'яних ящиків	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.46	Склад банок; зберігання без тари	Негорючі речовини	Д		
7.47	Ділянка для приготування лаку	Горючі речовини з ТС вище 28° С	Б	2	
7.48	Склад готової продукції; негорюча продукція в горючій тарі й упаковці	Горючі речовини	В	П-IIa	
7.49	Склад склотари (закритий), зберігання негорючої склотари в горючій тарі й упаковці	- " -	В	П-IIa	
7.50	Склад для зберігання борошна, крохмалю, желатину та інших горючих сипучих матеріалів у мішках	- " -	В	П-IIa	
7.51	Склад (комора) для зберігання миючих і дезінфекційних матеріалів; горючі, важкогорючі та негорючі матеріали і речовини в горючій тарі й упаковці	- " -	В	П-IIa	
7.52	Склад (комора) для зберігання яєць, сухих яєчних продуктів, упакованих у горючу тару	- " -	В	П-IIa	

7.53	Склад (комора) для зберігання спецій, горючі спеції в горючій тарі й упаковці	Горючі матеріали	В	П-IIa	
7.54	Склад (комора) для зберігання солі. Негорюча сіль в горючій упаковці	- " -	В	П-IIa	
7.55	Склад олії, маргарину, вершкового масла	Горючі рідини з ТС вище 61° С	В	П-I	
7.56	Склад (комора) для зберігання технічної сірки, горючі речовини в горючій тарі	Горючі речовини і матеріали	В	П-IIa	
7.57	Дозаторна аміаку	Горючі гази, здатні утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	А	2	
7.58.	Склад для сухого зберігання в горючій упаковці і тарі сірчаного алюмінію, вапна, соди, сірчаної кислоти, хлористого заліза, фторомістких реагентів, поліакриламід, активної кремнекислоти	Горючі речовини і матеріали	В	П-IIa	
7.59	Склад аміаку	Горючі гази, здатні утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	А	2	
7.60	Склад активованого вугілля	Горючий пил у кількостях, не здатних утворювати вибухонебезпечні суміші (більше 65	В	П-II	

		г/м ³ до об'єму повітря)			
7.61	Склад підстилки	Горючі речовини і матеріали	В	П-IIa	
8. М'ясо-молочна промисловість					
8.1	Приміщення для забою тварин і птиці	Негорючі матеріали	Д	-	
8.2	Приміщення тимчасового зберігання м'яса	Горючі речовини	В	-	
8.3	Приміщення для засолу і тимчасового зберігання шкір тварин	Негорючі матеріали	Д	-	
8.4	Приміщення для приймання і попередньої очистки пір'я, сортування і зберігання пір'я, пуху. Сушіння і зберігання шкірок кроликів, хутрової сировини, вовни. Склади жирів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
8.5	Приміщення для приймання: первинної обробки молока (включаючи пастеризацію); приміщення для зберігання молока	Негорючі речовини	Д	-	
8.6	Приміщення для миття (молочного посуду й обладнання)	- " -	Д	-	
8.7	Приміщення для зберігання і приготування миючих і дезінфекційних засобів:				
	а) в спалимій тарі;	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	б) в негорючій упаковці	Негорючі	Д		

		матеріали			
8.8	Лабораторії для визначення якості молока	Негорючі матеріали	Д	-	
8.9	Розхідні склади:				
	1. Технічні жири, фосфатиди	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	2. Сіль	Негорючі матеріали	Д		
	3. Сухі молочні продукти	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	4. Рідкі компоненти для виробництва продуктів	Негорючі матеріали	Д		
	5. Дитячого харчування	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	6. Вафельні вироби	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	7. Борошно, крохмаль, цукор, какао, кава, крупи	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	8. Парафін, сплав для покриття сирів	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	9. Овочі в металевих контейнерах	Негорючі матеріали	Д		
	10. Дезінфекційні та миючі засоби, антисептики	Негорючі матеріали	Д		
	11. Тирса	Горючі матеріали	В	П-IIa	
	12. Папір, пакувальні матеріали		В	П-IIa	
	13. Тара полімерна, дерев'яна		В	П-IIa	
	14. Лаки, фарби,		Б	В-Ia	

розчинники				
15. Запасні частини, обмінні вузли обладнання, деталі, інструменти тощо без горючої упаковки		Д		

Перший заступник начальника
Держпожбезпеки МНС України

І. Я. Кріса

Заступник директора Департаменту
інженерно-технічного забезпечення
Міністерства аграрної політики
України

П. В. Гринько

Додаток 3
до Правил пожежної безпеки в
агропромисловому комплексі України

ПЕРЕЛІК
ВИРОБНИЦТВ, БУДІВЕЛЬ І ПРИМІЩЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ,
ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВ РИБНОГО
ГОСПОДАРСТВА, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОБЛАДНАННЮ АВТОМАТИЧНИМИ УСТАНОВКАМИ
ПОЖЕЖОГАСІННЯ, АВТОМАТИЧНОЮ ПОЖЕЖНОЮ ТА ОХОРОННОЮ СИГНАЛІЗАЦІЄЮ

Однотипні за призначенням об'єкти підприємств харчової промисловості та переробки сільськогосподарської продукції, які підлягають обладнанню автоматичними засобами пожежогасіння, автоматичною пожежною та охоронною сигналізацією (надалі - ОС), наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

N п/п	Назва приміщень (цехи, відділення, дільниці) і будівель	Перелік приміщень, що підлягають обладнанню установками автоматичної пожежної сигналізації, установками автоматичног пожежогасіння та охоронною сигналізацією			
		Характеристика речовин і матеріалів, які містяться в приміщенні (а також умови технологічних процесів), за	Установки пожежної сигналізації (м ²)	Установки пожежогасіння (м ²)	Системи охоронної сигналізації

		властивостями яких визначаються категорії приміщень і класи зон			
1	2	3	4	5	6

1. Тваринництво (скотарство, свинарство, конярство, вівчарство), птахівництво, звіроводство, бджільництво

1.1	Склади вітамінів, антибіотиків і ферментних препаратів	Горючі рідини	Понад 50	1000 і більше	
1.2	Цехи приготування сухих кормів	Горючі матеріали і речовини	Понад 50	1000 і більше	
1.3	Цехи по виробництву яєчного порошку	Горючі матеріали	Понад 50	500 і більше	

2. Зберігання та переробка зерна, кормовиробництво

2.1	Склади зберігання хлібопродуктів, насіння кукурудзи, комбікормів, сировини для виробництва комбікормів, вітамінів, антибіотиків, ферментних препаратів, отрутохімікатів, механізовані і немеханізовані склади зерна; бункери, надбункерні приміщення для зберігання порошкових органічних матеріалів		200 і більше	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідност до правил типу пульта прийому сигналу
2.2	Склади для тарного і		Від 100 до	1000 і більше	

	безтарного зберігання борошна		1000		
2.3	Приміщення очищення зерна, сушіння і оброблення солоду і зерна		Те саме	Те саме	
2.4	Приміщення для оброблення, сушіння і очищення зерна в кукурудзяно-крохмале-патоковому виробництві		Незалежно від площі	-	
2.5	Розмельно-сортувальне відділення у виробництві вівсяних дієтпродуктів		Те саме	-	
2.6	Приміщення кормоцехів, цехів з виробництва комбікормів, концентрованих кормів, трав'яного борошна, преміксів, сухого крохмалю, білково-вітамінних добавок, гранулювання готової продукції		Від 200 до 1500	1500 і більше	
2.7	Приміщення для оброблення насіння зерна, зерноочисні, насіннеочисні, сушильні		Те саме	Те саме	
2.8	Приміщення розмельні, луцильні (шеретувальні), очищення борошнистої сировини		Незалежно від площі	-	

2.9	Приміщення вибійних і фасувальних відділень борошна, крупи, комбікормів		Те саме	-	
2.10	Транспортерні галереї для переміщення комбікормів і зерна розсипом		200 і більше	-	
2.11	Приміщення для протравлювання насіння (оброблення емульсією)		Те саме	-	
2.12	Приміщення для приготування емульсії, фасування і засипки отрутохімікатів і інших хімічних речовин, що призначені для протравлювання зерна і насіння		Незалежно від площі	-	
2.13	Корпуси, відділення виробництва розсипних і гранульованих комбікормів, білково-вітамінних добавок, преміксів, карбамідного концентрату, очищення борошнистого зерна		Те саме	-	
2.14	Приміщення розмельні, луцильні (шеретувальні) і зерноочисні млинозаводів і крупозаводів		- " -	-	
2.15	Приміщення		- " -	-	

	вибійних відділень борошна, крупи і комбікормів				
2.16	Приміщення фасування борошна і крупи		- " -	-	
2.17	Приміщення складів для зберігання вітамінів, антибіотиків, ферментних препаратів і отрутохімікатів		200 і більше	-	
2.18	Приміщення для оброблення насіння кукурудзи		Незалежно від площі	-	
2.19	Дробильні відділення сухих харчових продуктів, вітамінних добавок, преміксів і цехи, відділення відпуску комбікормів, трав'яного борошна, макухи і шроту	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Понад 100	1000 і більше	
2.20	Приміщення кормоцехів (кормозмішувачів) для приготування сухих кормових сумішей або комбікормів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Понад 100	1000 і більше	
2.21	Робочі будівлі і силосні корпуси елеваторів (надсилосні і підсилосні поверхи) комбікормових виробництв та відділення розфасовки комбікорму	Горючий пил з нижньою концентраційною межею поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м^3 до об'єму повітря	Понад 100	1000 і більше	При умові виконання заходів, передбачени СНиП 2.10.05-85

2.22	Цехи і відділення гранулювання, брикетування висівок, комбікормів, трав'яного борошна і кормових сумішей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Понад 100	1000 і більше	
2.23	Цехи з виробництва комбікормів, кормових сумішей, преміксів і трав'яного борошна	- " -	Понад 100	1000 і більше	
2.24	Склади механізованого і немеханізованого зберігання комбікормів (розсипних і гранульованих), трав'яного борошна і преміксів	Горючий пил з нижньою концентраційною межею поширення полум'я (НКМПП) більше 65 г/м ³ до об'єму повітря	Понад 100	1000 і більше	
2.25	Вибійні цехи і відділення комбікормів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Понад 100	1000 і більше	
2.26	Склади для зберігання:				
	а) альбумиду, сухих кормів тваринного походження, м'ясо-кісткового борошна, упакованого в тару, гранульованого жому;	Горючі речовини	Понад 100	1000 і більше	
	б) кормового борошна, сухих кормових дріжджів, сухого білкового корму, - кормового концентрату Б ₁₂ ,	Горючий пил у кількостях, не здатних утворювати вибухонебезпечні суміші (НКМПП)	Понад 100	Понад 1000	

	комбікормів, трав'яного борошна, преміксів, зерна і зернових продуктів у спалимій тарі	більше 65 г/м ³ до об'єму повітря			
2.27	Приміщення цехів розтарювання, безтарні прийомні і відпускні пристрої (відділення) комбікормів, білкової сировини, трав'яного борошна, преміксів	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Понад 100	1000 і більше	
2.28	Пилові камери на виробництві сухих кормових сумішей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	Понад 50	500 і більше	
2.29	Галереї і приміщення, по яких транспортується розсипом комбікорм, білково-вітамінні добавки, трав'яне борошно і премікси	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при нормальних режимах роботи	При довжині 50 м	При довжині 500 м і більше	

3. Ремонтно-технічна база та об'єкти матеріально-технічного забезпечення

3.1	Фарбувальні ділянки, розташовані в одному приміщенні з іншими ділянками		-	Незалежно від площі	
3.2	Фарбувальні ділянки, розташовані в окремому ізолюваному приміщенні при фарбуванні;		До 500	500 і вище	

	у камерах на відкритих решітках		-	Незалежно від площі	
3.3	Фарбувальні та сушильні камери, у яких застосовуються легкозаймисті і горючі рідини (ЛЗР і ГР); приготування фарб		-	Незалежно від площі	
3.4	Приміщення механічної обробки пластмас, миття та розконсервації виробів, блоків і деталей в органічних розчинниках		Від 500	500 і більше	
3.5	Приміщення стоянки і зберігання комбайнів та тракторів		Від 1000	7000 і більше	
	Приміщення постів технічного обслуговування та поточного ремонту (крім постів миття), діагностування та регулювання автомобілів, що розміщені:				
	в одноповерхових будинках I і II ступенів вогнестійкості;		Від 1000	7000 і більше	
	у будинках IIa і IIIб ступеня вогнестійкості;		Від 1000	3600 і більше	
	у будинках III, IV і IVa ступеня вогнестійкості при загальній площі;		Від 2000	2000 і більше	

	у будинках у два і більше поверхів		-	незалежно від площі	
	у підвальних і цокольних поверхах будинків, а також під мостами		-	незалежно від площі	
3.6	Приміщення заправки тракторів, агрегатів мастильними матеріалами, складання та випробування дизельних паливних насосів, консервації і упаковки деталей та вузлів в горючу тару		Від 100	500 і більше	
	Ті ж самі ділянки, не виділені протипожежними перегородками		-	незалежно від площі	
3.7	Приміщення для випробування форсунок та інших вузлів дизельної наливної апаратури		Від 100 до 1000	1000 і більше	
3.8	Приміщення діагностики тракторів і комбайнів; обкатки тракторів, комбайнів та автомобілів після ремонту; ремонту силового та автотракторного електрообладнання (обплітальний та обмотувальний), масляних силових трансформаторів шин (шиномонтажні та вулканізаційні)		Від 100 до 1000	1000 і більше	

3.9	Приміщення електроремонтних майстерень при наявності в них горючих матеріалів, просочення ізоляції в ЛЗР і ГР; сушіння обмоток електрообладнання		До 500	500 і більше	
3.10	Приміщення приготування клею з епоксидних смол та виготовлення деталей з полімерів		До 500	500 і більше	
	Ті ж самі ділянки, не виділені протипожежними перегородками		-	незалежно від площі	
3.11	Приміщення механічної обробки горючих матеріалів (текстоліт, пластмаса, гума та ін.)		Від 100 до 500	500 і більше	
	Ті ж самі ділянки, не виділені протипожежними перегородками		-	незалежно від площі	
3.12	Приміщення приготування мастильно-охолоджувальних рідин з використанням горючих і важкогорючих рідин		До 500	500 і більше	
	Ті ж самі ділянки, не виділені протипожежними перегородками		-	незалежно від площі	
3.13	Пости технічного		Від 200 до	7000 і більше	

	обслуговування; ремонт комбайнів та тракторів в одноповерхових будинках		7000		
3.14	Закриті склади ЛЗР, ГР, мастильних і лакофарбних матеріалів		До 500	500 і більше	
3.15	Склади запчастин, ремонтних матеріалів, обладнання, інструментів у горючій тарі		Від 100 до 1500	1500 і більше	
3.16	Склади гуми, гумотекстильних виробів		До 750	750 і більше	
3.17	Склади столярних виробів, пиломатеріалів, картону, паперу, інших горючих матеріальних цінностей		Від 100 до 1000	1000 і більше	
3.18	Фарбувальні та сушильні камери		Від 100 до 1000	1000 і більше	
	дільниці приготування фарб		-	незалежно від площі	
	у будівлях і приміщеннях для рухомого складу, призначеного для перевезення пально-мастильних матеріалів		-	незалежно від площі	
	у будівлях у два і більше поверхів, у підвальних і цокольних поверхах		-	незалежно від площі	

	будівель, а також під мостами				
3.19	Склади мастильних матеріалів у підвальних і цокольних поверхах		-	незалежно від площі	

4. Склади

4.1	Фарб, лаків, розчинників, інших легкозаймистих рідин	ЛЗР з ТС не більше 28° С	До 500	500 і більше	
4.2	Толуолу, ефірів, ефірних масел, конкрету, склареолу, амбріалю, есенцій	ЛЗР з ТС не більше 28° С	До 500	500 і більше	
4.3	Оліфи "Оксоль" і гліфталевої і інших подібних лакофарбових матеріалів і розчинників	ЛЗР з ТС не більше 28° С до 61° С	До 500	500 і більше	
4.4	Технічних жирів, гліцерину, жирних кислот, бітуму	ГР з ТС більше 61° С	До 500	500 і більше	
4.5	Лісоматеріалів, а також виробів з дерева, тканин, картону, паперу, пластмас, негорючих речовин і деталей, упакованих у спалиму м'яку або тверду тару з використанням горючих пакувальних і консервувальних матеріалів	Горючі матеріали і речовини	До 500	500 і більше	
4.6	Кислот: сірчаної, азотної, соляної, лугів і інших	- " -	До 500	500 і більше	

	хімікатів у спалимій упаковці				
4.7	Спецодягу, технічних і обтиральних матеріалів, синтетичних миючих і дезінфікуючих засобів, антисептиків	- " -	До 500	500 і більше	
4.8	Матеріальні загальнотоварні склади	- " -	До 1000	1000 і більше	
4.9	Склади для зберігання карбіду кальцію, балонів з ацетиленом і іншими горючими газами	Горючий газ	До 500	500 і більше	
4.10	Приміщення розкупорки барабанів з карбідом кальцію, газогенерації і одержання ацетилену	Горючий газ	До 500	500 і більше	
4.11	Склади пиломатеріалів та вугілля	Горючі матеріали	До 1000	1000 і більше	
4.12	Склад для сухого зберігання в горючій упаковці і тарі сірчаного алюмінію, вапна, соди, сірчаної кислоти, хлористого заліза, фторомістких реагентів, поліакриламід, активної кремнекислоти	Горючі речовини і матеріали	До 1500	1500 і більше	
4.13	Склад активованого вугілля	Горючий пил у кількостях, не здатних	До 1000	1000 і більше	

		утворювати вибухонебезпечні суміші (більше 65 г/м ³ до об'єму повітря)			
4.14	Склади горючих матеріалів		Від 100	1000 і більше	
4.15	Склади негорючих матеріалів у горючій упаковці		Від 500	1500 і більше	
4.16	Склади горючих матеріалів або негорючих матеріалів у горючій упаковці, розташовані в підвальних поверхах		Від 100	700 і більше	

5. Агрохімобслуговування

5.1	Асептичні бокси і передбоксы для проведення посіву вірусних бактеріальних і кліткових культур	Горючі матеріали	Від 100	-	
5.2	Приміщення для роботи з комахами і мікроорганізмами (при відсутності мокрих процесів), сушіння, фасовки і упаковки біологічних засобів захисту рослин	- " -	Від 100	-	
5.3	Склади активованого вугілля, сухого коріння, крупи і ін. сировини для культивування мікроорганізмів	- " -	Від 100	1000 і більше	

5.4	Лабораторії мікробіологічні, сировинні, біологічні	ЛЗР, горючі речовини в незначних кількостях	Від 100	1000 і більше	
5.5	Склади аміачної селітри	Горюча вибухонебезпечна речовина у вигляді порошку або гранул	До 1000	1000 і більше	
5.6	Склади хімічних засобів захисту рослин (отрутохімікатів):				
	а) дихлоретану, кельтаву 20 % концентрат, металіхлориду, карбофосу 30 % емульсії (к. е.), фталофосу 20 % (к. е.), метатіону Б1-58, антиорогору, бензофосфату - 30 % (к. е.), пропаніду - 30 % к. е.;	ЛЗР з ТС не більше 28° С	До 1000	1000 і більше	
	б) препарату ДПОК (суміш аміачної солі), бутилового ефіру - 60 % к. е., карбіну - 12 % к. е., протиліну марки А, хлору - 40 % к. е., ксилолу, сольвенту кам'яновугільного, циклогексану, сильнодіючих отруйних речовин (за спеціальним переліком);	ЛЗР з ТС від 28° С до 61° С і горючі рідини, здатні утворювати вибухонебезпечні пароповітряні суміші	До 1000	1000 і більше	
	в) гербіцидів - гексахлорану 16 % к. е., гексанхлорбутадієну, поліхлорпінену - 65 % к. е., препарату N	Горючі рідини	До 1000	1000 і більше	

	30, трихлорметафосу 3,5 к. е., октилового ефіру, севіну - 65 %-ного змочувального порошку, фосфіду цинку, хлорофосу - 80 %-ного змочувального порошку, метаксану - 2мСМ-ЧХ, монурону, пропазину, симазину - 50 %-ного змочувального порошку, дихлоральсечовини - 50 %-ного змочувального порошку, хлорату магнію, цінебу - 80 %-ного змочувального порошку				
5.7	Склади сильнодіючих отруйних речовин	ЛЗР з ТС від 28° С до 61° С і горючі рідини, здатні утворювати вибухонебезпечні пароповітряні суміші	Від 100	1000 і більше	
5.8	Приміщення з оперативним запасом ЛЗР і ГР, хімікатів для науково-дослідних і лабораторних робіт	ЛЗР, горючі речовини в кількостях до 20 (кг) і на площі до 18 м ² . Роботи проводити у витяжних шафах	Від 500	-	

6. Переробка та зберігання продукції сільськогосподарського виробництва (зернові, овочеві та плодоягідні культури, хміль, конопля, льон)

6.1	Відділення розтарювання склотари, негорюча склотара в горючій упаковці	Горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
6.2	Відділення для	Горючі речовини	Від 500	1500 і більше	

	приготування миючих і дезінфікуючих розчинів із зберіганням миючих речовин				
6.3	Відділення для вистоювання готової продукції, упакованої в горючу тару	- " -	Від 500	1500 і більше	
6.4	Відділення для приготування цукрового сиропу. Наявність в приміщенні й апаратах горючої речовини	- " -	Від 500	1500 і більше	
6.5	Термостатна; наявність горючої тари	- " -	Від 500	-	
6.6	Відділення для сепарації сухих продуктів	Горючі матеріали і речовини	Від 100	1000 і більше	
6.7	Відділення для сушіння, переробки відходів і фасування продукції в тару. Горюча продукція в горючій тарі	- " -	Від 100	1000 і більше	
6.8	Приміщення для просіювання борошна, цукру, крохмалю, сухого молока та ін.	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	До 750	750 і більше	
6.9	Відділення для виготовлення, ремонту дерев'яної і картонної горючої тари	Горючі речовини	Від 100	1000 і більше	

6.10	Відділення для виготовлення полімерної тари і поліетиленової плівки, пакетів	Горючі речовини з ТС вище 61° С	Від 100	1000 і більше	
6.11	Відділення для лакування і літографії бляхи, лакування бляшаних банок, застосування легкозаймистих лаків з температурою спалаху більше 28° С	Горючі речовини з ТС вище 28° С	До 500	500 і більше	
6.12	Відділення для приготування форм друку, упакування банок у ящики. Застосування горючої рідини і дерев'яних ящиків	Горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
6.13	Ділянка для приготування лаку	Горючі речовини з ТС вище 28° С	До 500	500 і більше	
6.14	Склад готової продукції; негорюча продукція в горючій тарі й упаковці	Горючі речовини	Від 100	1000 і більше	
6.15	Склад склотари (закритий), зберігання негорючої склотари в горючій тарі й упаковці	- " -	Від 100	1500 і більше	
6.16	Склад (комора) для зберігання м'яких і дезінфікуючих матеріалів в горючій тарі й упаковці	- " -	Від 100	1000 і більше	
6.17	Склад (комора) для зберігання яєць,	- " -	Від 100	1000 і більше	

	сухих яєчних продуктів, упакованих у горючу тару				
6.18	Склад (комора) для зберігання спецій, горючі спеції в горючій тарі і упаковці	Горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
6.19	Склад олії, маргарину, вершкового масла	Горючі рідини з ТС вище 61° С	Від 100	1000 і більше	
6.20	Склад (комора) для зберігання технічної сірки, горюча речовина в горючій тарі	Горючі речовини і матеріали	Від 1000	2000 і більше	
6.21	Склади альбуміну і сухих кормів тваринного походження	В	До 1000	1000 і більше	
6.22	Склади висушених шкір	В	До 1000	1000 і більше	
6.23	Склади згущених та сухих молочних продуктів	В	До 1000	1000 і більше	
6.24	Склади борошна, крохмалю, цукру і круп	В	Від 100 до 1000	1000 і більше	
6.25	Склади тирси	В	До 500	500 і більше	
6.26	Склади паперу і пакувальних матеріалів	В	До 1000	1000 і більше	
6.27	Склади полімерної та дерев'яної тари	В	До 500	500 і більше	
6.28	Склади лаків, фарби та розчинників	А	менше 500	500 і більше	

7. М'ясо-молочна промисловість

7.1	Приміщення для зберігання і приготування миючих і дезінфікуючих засобів	Горючі матеріали	Від 1000	-	
7.2	Виробництво продукції з незбираного молока та рідких дитячих молочних продуктів:				
	фасування молока та дієтичної продукції у пакети (паперові та поліетиленові);		Від 500	-	
	розчинення сухого молока;		Від 500	-	
	підготовка сухих компонентів;		Від 100	1000 і більше	
7.3	Виробництво морозива:				
	приготування тіста		Від 500	-	
	фасування морозива		Від 500	-	
7.4	Виробництво масла:				
	виробництво і фасування тваринного (вершкового) масла;		Від 500	-	
	виробництво топленого масла;		Від 500	-	
7.5	Виробництво сиру та плавлених сирів:				

	парафінування сиру;		Від 500	-	
	пакування сиру в плівку;		Від 500	-	
	пакування сиру в ящики;		Від 500	-	
	плавлення сирної маси, фасування та охолодження		Від 500	-	
7.6	Виробництво згущених, сухих молочних продуктів, сухих дитячих продуктів, замінників незбираного молока, сухої сироватки:				
	приготування цукрового сиропу;		Від 500		
	сушіння борошна;		Незалежно від площі		
	виробництво казецитів, розчинення казецитів;		Від 500		
	підготовка жирів і фосфатидів;		Незалежно від площі		
	сушіння молока, сироватки, сумішей дитячих продуктів, замінників незбираного молока;		Незалежно від площі		
	бункери зберігання сухих сумішей;		До 1000	1000 і більше	
	фасування сухих продуктів;		Незалежно від площі	1000 і більше	

7.7	Виробництво казеїнатів натрію та казеїну;				
	сушіння та фасування казеїнатів;		Від 100	-	
	сушіння та фасування казеїну;		Від 100	-	
7.8	Виробництво молочного цукру:				
	сушіння, подрібнення, просіювання та фасування молочного цукру		Від 100	-	
7.9	Виробництво кісткового клею:				
	знежирення кісток бензином;	А	-	Незалежно від площі	
	грануляція клею в уайт-спіриті та сушіння гранул	А	-	Незалежно від площі	
7.10	Холодильники. Охолоджувані склади для зберігання продовольчих товарів. Холодильні установки:				
	камера холодильника з температурою вище +10° С;	В	До 1000	-	
	приміщення пакування в дерев'яні та картонні ящики	В	До 500	500 і більше	

8. Інші допоміжні дільниці

8.1	Цехи деревообробки, лісопиляння, виробництва віконних рам, дверей, інших виробів з деревини, дільниці розкрою шпалер, столярні майстерні	Горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
8.2	Приміщення для виробництва ламінованих і деревостружкових плит, просочення паперу смолою, сушіння і кондиціонування просоченого паперу для процесу ламінування, пресування	Тверді горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
8.3	Приміщення для виробництва виробів з пластмас, підготовки сировини і переробки відходів з сушінням, змішуванням, гранулюванням (поліетилен, поліпропілен та ін.), лиття розплавлених пластмас, збирання і зварювання вузлів, плавлення під тиском пластичних матеріалів, термічна обробка виробів з пластмаси	Тверді горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	
8.4	Дільниці з застосуванням дерев'яної	Горючі матеріали	Від 100	1000 і більше	

	дробівниці; бітумоплавильні і змішувальні відділення				
8.5	Приміщення бобінорізок для тарних виробів	- " -	Від 100	1000 і більше	
	Приміщення для виробів поліетиленової плівки, комбінованих виробів з застосуванням пластмас і із пластмас	- " -	Від 100	1000 і більше	
8.6	Приміщення природного і штучного сушіння деревини, механічної обробки її, виготовлення тари з пиломатеріалів (розкрій, сколотка), виробництва дерев'яної, бочкової і ящикової тари, оббивки тари, консервації і упаковки виробів в спалимій тарі	Тверді горючі матеріали	Від 500	1000 і більше	
8.7	Приміщення клеєння і фарбування в виробництві клеєних конструкцій з застосуванням ЛЗР з температурою спалаху парів:				
	а) не більше 28° С;	ЛЗР	Незалежно від площі	500 і більше	
	б) більше 28° С до	- " -	Незалежно	750 і більше	

	61° С		від площі		
8.8	Приміщення для проведення теплоізоляційних робіт полімербетонами з застосуванням:				
	а) ацетонів і інших розчинників з температурою спалаху парів не більше 28° С;	ЛЗР	Незалежно від площі	500 і більше	
	б) поліуретану і алюмінієвої пудри	Горючий пил вибухонебезпечної концентрації при аваріях або несправностях	Незалежно від площі	750 і більше	
8.9	Дільниці для шліфування в виробництві, зв'язаному з застосуванням деревостружкових, деревоволокнистих і кистроплит, дерев'яних деталей	Горючий пил, здатний утворювати вибухонебезпечні суміші при аваріях або несправностях	Незалежно від площі	500 і більше	
8.10	Виробництво багат шарових клеєних тарних картонів, картонної тари та виробів з картону:				
	склеювання гофрованого та звичайного картону, виробництво заготовок картонних ящиків, виготовлення різних виробів з картону, оздоблення їх, пакування;		Від 100	1000 і більше	

	приготування барвників для друкування та тари із застосуванням як розчинників легкозаймистих рідин з температурою спалаху парів до 28° С включно		Незалежно від площі	500 і більше	
	те саме, вище 28 до 61° С		Незалежно від площі	750 і більше	
8.11	Виробництво жерстяних банок для консервів:				
	лакування, літографування жерсті банок із застосуванням як розчинників ЛЗР легкозаймистих рідин з температурою спалаху парів до 28° С включно;		Незалежно від площі	500 і більше	
	те саме, вище 28 до 61° С;		Незалежно від площі	750 і більше	
	те саме, вище 62° С;		Від 100	1000 і більше	
	пакування банок у горючу тару;		Від 100	1000 і більше	
	приготування лаків та емалей		Незалежно від площі	500 і більше	
8.12	Виробництво дерев'яної тари з пиломатеріалів:				
	зберігання та природне сушіння пиломатеріалів	В	До 500	500 і більше	

	механічна обробка пиломатеріалів та виготовлення тари (розкрій та збивання)	В	До 500	500 і більше	
	Зберігання готової продукції	В	До 500	500 і більше	
8.13	Адміністративно-побутові корпуси		Більше 4-х поверхів	-	
8.14	Матеріальні склади		Те саме	-	
8.15	Лабораторні приміщення хімічного, біологічного і фізичного профілів		Незалежно від площі	-	
8.16	Приміщення витяжного вентилятора, що обслуговує витяжні шафи		Незалежно від площі	-	
8.17	Ефірна		Менше 300	300 і більше	

Під час визначення об'єктів, які підлягають обладнанню АУПГ та АУПС, окрім цього Переліку, необхідно керуватися відомчими (галузевими) переліками, будівельними нормами та нормативно-правовими актами.

Необхідність обладнання АУПГ та АУПС будинків і приміщень, що не вказані в цьому Переліку, повинна визначатись на підставі науково-технічного обґрунтування, яке повинно виконуватись фахівцями із залученням фахівців у галузі пожежної безпеки.

Для всіх типів складських приміщень оснащення охоронною сигналізацією проводиться за рішенням дирекції у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу.

Тип АУПГ, вид вогнегасної речовини, спосіб гасіння, тип і кількість автоматичних пожежних сповіщувачів, обладнання та апаратура АУПС визначаються проектною організацією, яка має відповідну ліцензію на цей вид діяльності, з урахуванням вимог нормативно-правових актів.

У разі відсутності норм проектування АУПГ та АУПС, а також відхилень від обов'язкових положень цього Переліку необхідно дотримуватись вимог НАПБ Б.02.014-2004 Положення про порядок погодження з органами державного пожежного нагляду проектних рішень, на які не встановлено норми та правила, обґрунтованих відхилень від обов'язкових вимог нормативних документів, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 15.11.2004 N 170, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.11.2004 за N 1467/10066.

АУПГ, АУПС, системи протидимного захисту, ліфти для транспортування пожежних підрозділів, системи оповіщення та управління евакуацією під час пожежі, внутрішній протипожежний

водопровід тощо відносяться до систем протипожежного захисту (далі - СПЗ).

До систем та устаткування, що не входять до складу СПЗ, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні пожежі та інших надзвичайних ситуацій, відносяться установки вентиляції та кондиціювання повітря, що відключаються у разі пожежі; ліфти, ескалатори, травізатори, що повинні працювати в режимі "Пожежа"; машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, технологічне обладнання, що мають припиняти роботу, тощо.

У випадках, коли АУПС здійснює керування СПЗ та системами і устаткуванням, що не входять до складу СПЗ, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні пожежі та інших надзвичайних ситуацій, за схемою роботи та своїми параметрами повинна забезпечувати формування адресованого сигналу.

Керування роботою СПЗ та системами, що не входять до їх складу, але пов'язані із забезпеченням безпеки на об'єкті під час пожежі, повинно здійснюватись з центрального пульта управління СПЗ (далі - ЦПУ СПЗ), в якому також повинна відображатись інформація про технічний стан цих систем. ЦПУ СПЗ розташовується в будинках поблизу головного входу або в приміщенні першого чи цокольного поверху з виходом безпосередньо назовні.

ЦПУ СПЗ не допускається об'єднувати з диспетчерською інженерних служб будівлі відносно сумісництва виконання функцій персоналом, що здійснює цілодобове чергування.

Під поняттям "будинок, споруда" в Переліку розуміється будинок у цілому або частина будинку (протипожежний відсік), яка відокремлюється за допомогою протипожежних перешкод згідно з ДБН В.1.1-7-2002.

Під поняттям "приміщення" в Переліку розуміється частина будинку або споруди, виділена нормованими будівельними огорожувальними конструкціями (стінами, перегородками, перекриттями).

У будинках та спорудах не підлягають обладнанню АУПГ та АУПС приміщення:

з мокрими процесами (душові, басейни, мийні, умивальні, санвузли, охолоджувальні камери тощо);

припливні венткамери, що не обслуговують виробничі, складські приміщення категорій А, Б або В;

насосних станцій водопостачання, бойлерні тощо, приміщень для інженерного обладнання будинку (крім приміщень електрощитових та машинних відділень ліфтів), у яких для ізоляції поверхні трубопроводів та обладнання застосовуються матеріали групи горючості П та займистості - ВІ, а також не застосовуються горючі матеріали та речовини (рідини, розчини, порошки, гранули тощо);

виробничих та складських приміщень за пожежною небезпекою категорії Д;

сходи та сходові клітки, крім типів С2.

При виборі типу АУПГ або АУПС для складських приміщень, що розташовані в підвальних або цокольних поверхах, значення площ необхідно приймати вдвічі меншими, ніж вказані в стовпчиках 4 і 5 таблиці цього Переліку.

Об'єкти, на які доступ пожежних підрозділів для гасіння пожеж та проведення аварійно-рятувальних робіт здійснюється тільки за наявності спеціального письмового дозволу адміністрації, повинні захищатись АУПГ незалежно від їх виду, площі та поверховості.

У разі розташування електрообладнання АУПГ та АУПС у межах вибухонебезпечної зони допустимий рівень вибухозахисту і ступінь захисту оболонки електричних апаратів і приладів, способи прокладання проводів і кабелів у таких зонах повинні відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.32-01 відповідно до класу вибухонебезпечної зони.

У таблицях Переліку, де передбачено одночасне обладнання приміщень чи будинків АУПГ та АУПС, АУПС необхідно розглядати як систему для управління СПЗ.

За наявності технічної можливості сигнали від приймально-контрольних приладів АУПГ та АУПС виводять на пульт централізованого пожежного спостереження.

Простір за підвісними стелями, де прокладено відкрито більше 12 проводів або кабелів (незалежно від напруги та сили струму, на які вони розраховані), виконаних з помірно небезпечних за токсичністю продуктів горіння (група Т2) та з помірною димоутворювальною здатністю (група Д2) матеріалів, які не поширюють горіння у пучках за категорією навантаження А (нормативний об'єм горючого навантаження - 7 л на метр погонний, згідно з ГОСТ 12176-89 Кабели, провода и шнуры. Методы проверки на нераспространение горения, дозволяється не обладнувати АУПГ за умови наявності на такі проводи та кабелі відповідних сертифікатів Системи УкрСЕПРО, а також обладнання просторів за підвісними стелями АУПС з димовими сповіщувачами та світловою індикацією про їх спрацювання, що встановлюється на підвісних стелях.

У разі розміщення обладнання пожежної автоматики за підвісною стелею, де немає можливості доступу до пожежних сповіщувачів або зрошувачів, необхідно передбачати технологічні отвори для їх обслуговування.

Для захисту блока сервера, шаф з електричним обладнанням, дизель-генераторних тощо, допускається використовувати автоматичні модульні установки локального пожежогасіння.

У випадках, коли вибухопожежонебезпечні чи пожежонебезпечні ділянки знаходяться в приміщеннях категорії Г та Д за вибухопожежною та пожежною небезпекою і не відокремлені протипожежними перешкодами, дозволяється влаштування локального автоматичного пожежогасіння в межах ділянки.

Кабельні лінії, призначені для живлення АУПГ, АУПС, повинні мати межу вогнестійкості не менше 90 хв. згідно з ДСТУ Б В.1.1-4-98 Захист від пожежі. Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги.

ПЕРЕЛІК

ВИРОБНИЦТВ, БУДІВЕЛЬ І ПРИМІЩЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОБЛАДНАННЮ АВТОМАТИЧНИМИ УСТАНОВКАМИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ, АВТОМАТИЧНОЮ ПОЖЕЖНОЮ ТА ОХОРОННОЮ СИГНАЛІЗАЦІЄЮ

Перелік виробництв, будівель і приміщень підприємств рибного господарства, які підлягають обладнанню автоматичними засобами пожежогасіння, автоматичною пожежною та охоронною сигналізацією, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

N п/п	Назва виробництв, приміщень, будівель та інших об'єктів (цехи, відділення, дільниці, установки, зони)	Автоматичні засоби протипожежного захисту в залежності від площі (м ²)		Обладнання *ОС
		автоматичні установки	автоматичні установки	

		пожежогасіння	пожежної сигналізації	
1	2	3	4	5
1. Морські рибні порти				
1.1	Аміакосховища	Незалежно від площі	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.2	Споруди і приміщення, в яких обертаються рідини з температурою спалаху парів до 28° С: а) причали приймання палива та мастил; б) станції перекачки рідкого палива; в) пункти бункерування суден рідким паливом	Незалежно від площі		
1.3	Споруди і приміщення (причали приймання палива, станції перекачування, пункти бункерування суден), в яких обертаються рідини з температурою спалаху парів:			
	а) від 28° С до 61° С	Незалежно від площі на перекачувальних станціях продуктивністю 1200 м ³ /год. і більше	Понад 50	
	б) вище 61° С	На перекачувальних станціях продуктивністю 2000 м ³ /год. і більше	Понад 50	
1.4	Приміщення навігаційної камери	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до

				правил типу пульта прийому сигналу
1.5	Майстерня точної механіки	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.6	Гірокомпасна і девіаційна майстерня	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.7	Приміщення управлінь: порту, вантажних районів, портового флоту	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.8	Приміщення служб капітана порту, обслуговування флоту, транспортних агентств, лоцманської	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.9	Приміщення портової митниці, інспекції портового нагляду, санітарно-карантинної інспекції	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.10	Штурманський клас, приміщення гідрографічної, дипломно-паспортної служби	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.11	Приміщення санітарно-побутового обслуговування членів екіпажів суден та портових працівників	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
1.12	Приміщення воєнізованої охорони і контрольно-пропускної системи	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до

				правил типу пульта прийому сигналу
2. Переробка риби та живих водних ресурсів				
2.1	Відділення рафінування рибних жирів, приміщення екстракції рибних жирів розчинниками у жироборошняному виробництві	Незалежно від площі	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.2	Відділення виготовлення перлинного пату та рибного клею	Незалежно від площі	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.3	Приміщення помолу рибного борошна	Незалежно від площі	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.4	Приміщення для зберігання консервантів (піросульфіту, мурашиної кислоти)	Незалежно від площі	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.5	Відділення гранулювання, таблетування та складування рибного борошна	1000 та більше	Понад 100	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.6	Приміщення для зберігання палива, горючої тари, готової продукції	1000 та більше	Понад 100	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
2.7	Приміщення для зберігання олії, спецій, цукру тощо	1000 та більше	Понад 100	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу

2.8	Експедиції, приміщення для упаковування рибної продукції в горючу тару	1500 та більше	Понад 100	
2.9	Приміщення для упаковування продукції з мідій	1500 та більше	Понад 100	
2.10	Приміщення для зберігання солі, негорючої тари, миття інвентарю і тари, закупорки бочок	-	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу

3. Рибництво, відтворення живих водних ресурсів

3.1	Приміщення для зберігання аміачної селітри	-	200 та більше	
3.2	Приміщення для зберігання рибних гранкормів:			
	а) розсипом;	1000 та більше	Понад 100	
	б) в тарі	1500 та більше	Понад 100	
3.3	Приміщення для зберігання мінеральних добрив у спалимій тарі	1000 та більше	Понад 100	

4. Виробництво рибних кормів

4.1	Дробильні відділення сухих харчових продуктів, макухи, вітамінних добавок, преміксів; цехи, відділення відпуску комбікормів, трав'яного борошна, макухи, шроту	Незалежно від площі	Незалежно від площі	
4.2	Приміщення кормозмішувальних цехів для приготування сухих кормових сумішей або комбікормів	500 і більше	Незалежно від площі	
4.3	Приміщення цехів розтарювання, безтарні приймальні і відпускні пристрої (відділення) комбікормів, білкової	500 і більше	Незалежно від площі	

	сировини, трав'яного борошна, преміксів			
4.4	Пилові камери на виробництві сухих кормових сумішей	500 і більше	Незалежно від площі	
4.5	Галереї і приміщення, по яких транспортується розсипом комбікорм, білково-вітамінні добавки, трав'яне борошно, премікси	500 і більше	Понад 100	
4.6	Цехи і відділення гранулювання, брикетування висівок, комбікормів, трав'яного борошна і кормових сумішей	500 та більше	Понад 100	
4.7	Цехи з виробництва комбікормів, кормових сумішей	1000 та більше	Незалежно від площі	
4.8	Вибійні цехи і відділення комбікормів	1000 та більше	Незалежно від площі	
4.9	Робочі будівлі і силосні корпуси елеваторів (надсилосні і підсилосні поверхи) комбікормових виробництв та відділення розфасовки комбікорму	Незалежно від площі		

5. Холодильники і холодильні установки

5.1	Приміщення для зберігання мастил	500 та більше	Понад 50	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
5.2	Охолоджувані приміщення (морозильні камери, сховища) для зберігання продукції при температурі вище +5° С в спалимій тарі	-	-	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
5.3	Приміщення морозильних	-	-	*ОС - за рішенням

	камер для зберігання біологічних матеріалів у замороженому стані			дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
6. Переробка водоростей				
6.1	Відділення дроблення водоростей	500 м ² і більше	Понад 100	
6.2	Приміщення виробництв кормового борошна і крупки з водоростей	500 м ² і більше	Понад 100	
6.3	Приміщення зберігання готових агароїдних продуктів (агароїду, альгінату)	500 м ² і більше	Понад 100	
6.4	Відділення виробництва агароїдних продуктів	500 м ² і більше	Понад 100	
6.5	Відділення сушіння водоростей	1000 м ² і більше	Понад 100	
6.6	Склади готових упакованих продуктів, вироблених з водоростей	1000 м ² і більше	Понад 100	
7. Сітков'язальне виробництво				
7.1	Приміщення для зберігання сировини для сітков'язального виробництва	1000 м ² і більше	Понад 100	
7.2	Відділення виготовлення сіток, снастей, знарядь рибного лову	1000 м ² і більше	Понад 100	
7.3	Приміщення для зберігання сіткоснастьових виробів та знарядь лову, експедиції	1000 м ² і більше	Понад 100	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
8. Виготовлення тари				
8.1	Відділення приготування та	Незалежно від	-	

	розведення лаків, емалей, фарб, розчинників	площі		
8.2	Приміщення літографування жерсті, алюмінію, ламістеру, інших ламінованих матеріалів	Незалежно від площі	-	
8.3	Приміщення пакування літографічної жерсті, алюмінію в дерев'яну, картонну тару	1000 м ² і більше	Понад 100	
8.4	Приміщення природного, штучного сушіння деревини та її механічної обробки	1000 м ² і більше	Понад 100	
8.5	Відділення з виробництва тари з пластмас, дерев'яної, бочкової та ящикної тари, оббивки тари, консервації і упаковки виробів у спалиму тару	1000 м ² і більше	Понад 100	
8.6	Приміщення підготовки паперу і картону, відходів деревини та пластмас	1500 м ² і більше	Понад 100	
8.7	Приміщення для виготовлення поліетиленових плівок та виробів з них	1000 м ² і більше	Понад 100	
8.8	Приміщення бобинорізок для тарних виробів	1000 м ² і більше	Понад 100	

9. Суднобудування, судноремонт, металообробка. Об'єкти ремонтно-технічної бази

9.1	Приміщення газогенераторних з проміжним складом карбіду і розкупорною, ацетиленових станцій, відділень компресії, сушіння і очищення ацетилену, газгольдерів ацетилену, ацетиленових розподільних установок	Незалежно від площі		
9.2	Приміщення для робіт при користуванні розчинниками і			

	рідинами з температурою спалаху парів не більше 28° С:			
	а) приготування лаків, фарб, інших захисних сумішей;	Незалежно від площі	-	
	б) фарбування і сушіння виробів безкамерне, в камерах, на дільницях в окремих приміщеннях або загальному приміщенні з іншими дільницями;	Незалежно від площі	-	
	в) склеювання і фарбування при виробництві клеєних конструкцій;	1000 і більше	Понад 100	
	г) покриття і просочення виробів, матеріалів, тари	500 і більше	Понад 100	
9.3	Приміщення для проведення теплоізоляційних робіт полімербетонами з застосуванням:			
	а) ацетонів та інших розчинників з температурою спалаху парів не більше 28° С	500 і більше	Понад 100	
	б) поліуретану та алюмінієвої пудри	500 і більше	Понад 100	
9.4	Дільниці для шліфування у виробництві, пов'язаному з застосуванням деревостружкових, деревоволокнистих і кистроплит, дерев'яних деталей	500 і більше	Понад 100	
9.5	Приміщення, в яких застосовуються порошкоподібні металеві та полімерні фарби	500 та більше	Понад 100	
9.6	Приміщення для робіт при користуванні розчинниками і рідинами з температурою			

	спалаху парів більше 28° С до 61° С включно:			
	а) приготування лаків, фарб, інших захисних сумішей;	500 та більше	Незалежно від площі	
	б) фарбування і сушіння виробів безкамерне, в камерах, на дільницях в окремих приміщеннях або в загальному приміщенні з іншими дільницями;	500 та більше	Незалежно від площі	
	в) склеювання і фарбування при виробництві клеєних конструкцій;	500 та більше	Незалежно від площі	
	г) покриття і просочування виробів, матеріалів, тари	500 та більше	Незалежно від площі	
9.7	Приміщення для фарбування деталей, вузлів і агрегатів нітрофарбами й емалями	Незалежно від площі	Понад 50	
9.8	Відділення для розбирання і складання масляних силових електротрансформаторів	750 і більше	Понад 50	
9.9	Відділення миття і дефектації механоскладального цеху заводу	1000 і більше	Понад 100	
9.10	Приміщення шаблонні, плазорозмічувальні, склади шаблонів, макетні	1000 і більше	Понад 100	
9.11	Приміщення для ремонту дизельної паливної апаратури, ремонту і збирання форсунок, перевірки зворотних клапанів і плунжерних пар, збирання і перевірки паливних насосів, паливних фільтрів тонкої і грубої очистки палива, підкачувальних pomp, випробування і регулювання насосів і фільтрів, ремонту	500 та більше	Понад 100	

	гідроагрегатів і мастильних систем			
9.12	Компресорні з масляним господарством, приміщення випробувань турбін, двигунів	750 і більше	Понад 50	
9.13	Просочувально-сушильне відділення для ремонту силового, автотракторного і суднового електроустаткування: просочування обмоток якорів і статорних полюсів шелаком з застосуванням розчинників з температурою спалаху парів до 61° С включно	500 та більше	Понад 100	
9.14	Приміщення розконсервації, обезжирювання, очищення, ґрунтовки, ізоляції, спеціальних покриттів, агрегування, термостатування	1000 і більше	Понад 100	
9.15	Приміщення приготування модельних сумішей, виготовлення моделей, вуглеприготування	1000 м і більше	Понад 100	
9.16	Приміщення для комплектації, зберігання суднового устаткування, ізоляційних матеріалів, заготовок	1000 і більше	Понад 100	
9.17	Приміщення комплектування суден виробами з дерева, такелажно-парусних і оббивних робіт	1000 і більше	Понад 100	
9.18	Приміщення обробки пластмас, виготовлення деталей і суден із склопластиків	1000 і більше	Понад 100	
9.19	Такелажний цех (відділення)	1000 і більше	Понад 100	
9.20	Електроцех (за винятком	1500 і більше	Понад 100	

	просочувально-сушильного відділення)			
9.21	Приміщення суден на стапелях і елінгах, докові	750 і більше	Понад 100	
9.22	Дільниці монтажу, вулканізації, оббивних робіт, деревооброблювальні, упаковки і консервації виробів	1000 і більше	Понад 100	
9.23	Цехи деревообробки, лісопиляння, виробництва віконних рам, дверей, інших виробів з деревини, дільниці розкрою шпалер, столярні майстерні	1000 і більше	Понад 100	
9.24	Приміщення для виробництва ламінованих і деревостружкових плит, просочення паперу смолою, сушіння і кондиціонування просоченого паперу для процесу ламінування, пресування	750 і більше	Понад 100	
9.25	Приміщення для виробництва картонних ящиків, гофротари, виготовлення різних виробів з картону, їх обробки	1000 і більше	Понад 100	
9.26	Приміщення для виробів з поліетиленової плівки, комбінованих виробів із застосуванням пластмас	750 і більше	Понад 100	
9.27	Приміщення для виробництва виробів з пластмас, підготовки сировини і переробки відходів із сушінням, змішуванням, гранулюванням (поліетилен, поліпропилен та ін.), лиття розплавлених пластмас, збирання і зварювання вузлів, плавлення під тиском пластичних	750 і більше	Понад 100	

	матеріалів, термічної обробки виробів з пластмас			
9.28	Дільниці з застосуванням дерев'яної дробівниці; бітумоплавильні і змішувальні відділення	750 і більше	Понад 100	
10. Об'єкти систем інженерного забезпечення				
10.1	Газорегуляторні, газорозподільні пункти	500 і більше	Понад 50	
10.2	Машинні (апаратні), насосні, компресорні та газоочисні відділення біогазових установок	500 і більше	Понад 50	
10.3	Приміщення, в яких розташовані:			
	а) дизельні агрегати, з використанням палива в баках ємкістю не більше 5 м ³ ;	Незалежно від площі	-	
	б) дизельні силові електростанції без наявності в них витратних паливних і мастильних баків в устаткуванні;	-	Незалежно від площі	
	в) енергетичні установки, розподільне устаткування і підстанції з масляними вимикачами; трансформатори з умістом більше 60 кг масла в одиниці устаткування, трансформатори маслонаповнені в одиниці устаткування;	-	Незалежно від площі	
	г) електромашинні відділення	-	Незалежно від площі	
11. Об'єкти транспортного обслуговування				
11.1	Акумуляторні; приміщення зарядки стартерних і тягових	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у

	акумуляторних батарей на відкритих стелажах			відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
11.2	Дільниці технічного обслуговування приладів живлення, поточного ремонту і перевірки карбюраторів і паливних насосів з використанням бензину і тракторного гасу	750 і більше	Понад 50	
11.3	Пункти заправки (злиття) автомобілів, тракторів, інших машин, суден, плавзасобів:			
	а) паливом з температурою спалаху парів не більше 28° С;	Незалежно від площі	-	
	б) паливом з температурою спалаху парів більше 28° С;	Незалежно від площі	-	
	в) картерними і трансмісійними мастилами з температурою спалаху парів вище 61° С	750 і більше	Понад 50	
11.4	Дільниці щоденного технічного обслуговування постів технічного обслуговування (ТО-1, ТО-2), діагностування і поточного ремонту автомашин з двигунами, які працюють на бензині, дизельному пальному і зрідженому газі	7000 і більше	Понад 500	
11.5	Гаражі, приміщення для зберігання автомашин з двигунами, які працюють на бензині, дизельному пальному, зрідженому газі	7000 і більше	Понад 500	
11.6	Приміщення для миття фільтрів і запчастин компресорів, двигунів, інших агрегатів	750 і більше	Понад 50	

11.7	Приміщення стоянки навантажувачів акумуляторних	750 і більше	Понад 50	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
------	---	--------------	----------	---

12. Склади та складські приміщення

12.1	Склади фарб, лаків, розчинників, інших легкозаймистих рідин	Незалежно від площі	-	
12.2	Склади толуолу, ефірів, ефірних масел, конкрета	Незалежно від площі	-	
12.3	Склади отрутохімікатів: діхлоретану, кельтану, металілхлориду, карбофосу, фталофосу, метатіону - Б1-58 антию, рогору, бензофосфату, пропаніду тощо	750 та більше	Понад 50	
12.4	Склади бензину, тракторного гасу	500 та більше	Понад 50	
12.5	Приміщення для зберігання горючих газів у балонах (водень, ацетилен, бутан тощо)	-	Незалежно від площі	
12.6	Склади для зберігання карбиду кальцію, балонів з ацетиленом та іншими горючими газами	500 та більше	Незалежно від площі	
12.7	Склади аміачної селітри у вигляді порошку або гранул	-	200 і більше	
12.8	Склади балонів стисненого аміаку	-	-	
12.9	Закриті склади і насосні станції рідкого палива з температурою спалаху парів більше 28° С до 61° С включно	Незалежно від площі	-	
12.10	Склади горючих рідин, палива (напр., дизельного палива типу ДА, ДС, ДТ-1, ДТ-2,	500 і більше	Понад 50	

	автотракторних мазутів, мастил)			
12.11	Мазутосховища, зберігання в тарі в приміщенні	500 і більше	Понад 50	
12.12	Матеріальні загальнотоварні склади	1000 і більше	Понад 100	
12.13	Закритий склад пиломатеріалів та вугілля	1000 і більше	Понад 250	
12.14	Склади лісоматеріалів, виробів з дерева, тканин, картону, паперу, пластмас, негорючих речовин і деталей, упакованих у спалиму м'яку або тверду тару з використанням горючих пакувальних і консервувальних матеріалів	1000 і більше	Понад 100	
12.15	Склади зберігання м'якої тари і майстерні з її ремонту	1000 і більше	Понад 100	
12.16	Склади ремонтного фонду, запчастини вузлів і агрегатів у спалимій тарі і в консервації, електродвигунів і кабельної гуми, покришок, камер, ізоляційних матеріалів, радіоустаткування	1000 і більше	Понад 100	
12.17	Приміщення для спецодягу, інвентарю, технічних і обтиральних матеріалів, синтетичних мийних і дезінфекційних засобів, антисептиків у спалимій тарі, упаковці	1000 і більше	Понад 100	
12.18	Склади механізованого і немеханізованого зберігання комбікормів (розсипних і гранульованих), трав'яного борошна і префіксів	1000 і більше	Понад 100	
12.19	Склади активованого вугілля	1000 і більше	Понад 100	

13. Інші виробничі, службові та допоміжні приміщення

13.1	Виробничі лабораторії, приміщення з оперативним запасом ЛЗР і ГР, хімікатів для лабораторних і науково-дослідних робіт з їх проведенням у витяжних шафах у кількостях до 20 кг на площі до 18 м ²	-	Незалежно від площі	*ОС - за рішенням дирекції, у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу
13.2	Будівлі, приміщення автоматизованих систем управління, інформаційно-обчислювальних центрів	-	Незалежно від площі	
13.3	Станції та вузли радіо- і телефонного зв'язку	-	Незалежно від площі	
13.4	Приміщення для зберігання архівних документів (відомчі архіви)	Понад 150 тис. од. зберігання та більше	Місткістю 150 тис. од. зберігання та більше	
13.5	Приміщення для відділу кадрів, підрозділу спецроботи, бухгалтерії, каси	-	Незалежно від площі	
13.6	Приміщення для розмножувальних служб: друкування, світлокопіювання, палітурних робіт	-	Незалежно від площі	
13.7	Приміщення для сушіння і зберігання спецодягу, спецвзуття	-	Понад 50	
13.8	Підсобні приміщення торговельних центрів, магазинів, їдалень	-	Понад 50	
13.9	Зали торговельних центрів, магазинів, їдалень, дегустації, засідань	-	Понад 50 чоловік	
13.10	Кабінети, робочі приміщення для спеціалістів, осіб командного складу флоту	-	Незалежно від площі	

13.11	Класи для навчання і перевірки знань з питань професійної підготовки, охорони праці, цивільної оборони	-	Незалежно від площі	
13.12	Медамбулаторія, медпункт, майстерня художника, приміщення музею підприємства та громадських організацій	-	Незалежно від площі	

Примітки:

1. В п. п. 2 та 3 не підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння причали для приймання палива, мастил та пункти бункерування суден, які є відкритими майданчиками.

2. Приміщення, в яких вибухопожежонебезпечні чи пожежонебезпечні ділянки не відокремлені протипожежними перегородками. У випадках, коли вказані ділянки знаходяться в приміщеннях категорій Г і Д, дозволяється локальне пожежогасіння в межах ділянки.

3. Для всіх типів складських приміщень оснащення охоронною сигналізацією проводиться за рішенням дирекції у відповідності до правил типу пульта прийому сигналу.

Під час визначення об'єктів, які підлягають обладнанню АУПГ та АУПС, окрім цього Переліку, необхідно керуватися відомчими (галузевими) переліками, будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами, узгодженими з органами Державного пожежного нагляду.

Необхідність обладнання АУПГ та АУПС будинків і приміщень, що не вказані в цьому Переліку, повинна визначатись на підставі науково-технічного обґрунтування, яке повинно виконуватись фахівцями із залученням фахівців у галузі пожежної безпеки.

Тип АУПГ, вид вогнегасної речовини, спосіб гасіння, тип і кількість автоматичних пожежних сповіщувачів, обладнання та апаратура АУПС визначаються проектною організацією, яка має відповідну ліцензію на цей вид діяльності, з урахуванням вимог нормативно-правових актів.

У разі відсутності норм проектування АУПГ та АУПС, а також відхилень від обов'язкових положень цього Переліку необхідно дотримуватись вимог НАПБ Б.02.014-2004 Положення про порядок погодження з органами державного пожежного нагляду проектних рішень, на які не встановлено норми та правила, обґрунтованих відхилень від обов'язкових вимог нормативних документів, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 15.11.2004 N 170, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.11.2004 за N 1467/10066.

АУПГ, АУПС, системи протидимного захисту, ліфти для транспортування пожежних підрозділів, системи оповіщення та управління евакуацією під час пожежі, внутрішній протипожежний водопровід тощо відносяться до систем протипожежного захисту (далі - СПЗ).

До систем та устаткування, що не входять до складу СПЗ, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні пожежі та інших надзвичайних ситуацій, відносяться установки вентиляції та кондиціонування повітря, що відключаються у разі пожежі; ліфти, ескалатори, травелатори, що повинні працювати в режимі "Пожежа"; машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, технологічне обладнання, що мають припиняти роботу, тощо.

У випадках, коли АУПС здійснює керування СПЗ та системами і устаткуванням, що не входять до складу СПЗ, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні пожежі та інших надзвичайних ситуацій, за схемою роботи та своїми параметрами повинна забезпечувати формування адресованого сигналу.

Керування роботою СПЗ та системами, що не входять до їх складу, але пов'язані із забезпеченням безпеки на об'єкті під час пожежі, повинно здійснюватись з центрального пульта управління СПЗ (далі - ЦПУ СПЗ), в якому також повинна відображатись інформація про технічний стан цих систем. ЦПУ СПЗ розташовується в будинках поблизу головного входу або в приміщенні першого чи цокольного поверху з виходом безпосередньо назовні.

ЦПУ СПЗ не допускається об'єднувати з диспетчерською інженерних служб будівлі відносно сумісництва виконання функцій персоналом, що здійснює цілодобове чергування.

Під поняттям "будинки, споруди" в Переліку розуміється будинок у цілому або частина будинку (протипожежний відсік), яка відокремлюється за допомогою протипожежних перешкод згідно з ДБН В.1.1-7-2002 "Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва".

Під поняттям "приміщення" в Переліку розуміється частина будинку або споруди, виділена нормованими будівельними огорожувальними конструкціями (стінами, перегородками, перекриттями).

У будинках та спорудах не підлягають обладнанню АУПГ та АУПС приміщення:

з мокрими процесами (душові, басейни, мийні, умивальні, санвузли, охолоджувальні камери тощо);

припливні венткамери, що не обслуговують виробничі, складські приміщення категорій А, Б або В;

насосні станції водопостачання, бойлерні тощо, приміщення для інженерного обладнання будинку (крім приміщень електрощитових та машинних відділень ліфтів), у яких для ізоляції поверхні трубопроводів та обладнання застосовуються матеріали групи горючості П та займистості - В1, а також не застосовуються горючі матеріали та речовини (рідини, розчини, порошки, гранули тощо);

виробничі та складські за пожежною небезпекою категорії Д;

сходи та сходові клітки, крім типів С2.

При виборі типу АУПГ або АУПС для складських приміщень, що розташовані в підвальних або цокольних поверхах, значення площ необхідно приймати вдвічі меншими, ніж вказані в стовпчиках 4 і 5 таблиці цього Переліку.

Об'єкти, на які доступ пожежних підрозділів для гасіння пожеж та проведення аварійно-рятувальних робіт здійснюється тільки за наявності спеціального письмового дозволу адміністрації, повинні захищатись АУПГ незалежно від їх виду, площі та поверховості.

У разі розташування електрообладнання АУПГ та АУПС у межах вибухонебезпечної зони, допустимий рівень вибухозахисту і ступінь захисту оболонки електричних апаратів і приладів, способи прокладання проводів і кабелів у таких зонах повинні відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.32-01 "Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок" відповідно до класу вибухонебезпечної зони.

У таблицях Переліку, де передбачено одночасне обладнання приміщень чи будинків АУПГ та АУПС, АУПС необхідно розглядати як систему для управління СПЗ.

За наявності технічної можливості сигнали від приймально-контрольних приладів АУПГ та АУПС виводять на пульт централізованого пожежного спостереження.

Простори за підвісними стелями, де прокладено відкрито більше 12 проводів або кабелів (незалежно від напруги та сили струму, на які вони розраховані), виконаних з помірно небезпечних за токсичністю продуктів горіння (група Т2) та з помірною димоутворювальною здатністю (група Д2) матеріалів, які не поширюють горіння у пучках за категорією навантаження А (нормативний об'єм горючого навантаження - 7 л на метр погонний, згідно з ГОСТ 12176-89 (МЭК 332-3-82) "Кабели, провода и шнуры. Методы проверки на нераспространение горения", дозволяється не обладнувати АУПГ за умови наявності на такі проводи та кабелі відповідних сертифікатів Системи УкрСЕПРО, а також обладнання просторів за підвісними стелями АУПС з димовими сповіщувачами та світловою індикацією про їх спрацювання, що встановлюється на підвісних стелях.

У разі розміщення обладнання пожежної автоматики за підвісною стелею, де немає можливості доступу до пожежних сповіщувачів або зрошувачів, необхідно передбачати технологічні отвори для їх обслуговування.

Для захисту блока сервера, шаф з електричним обладнанням, дизель-генераторних тощо допускається використовувати автоматичні модульні установки локального пожежогасіння.

У випадках, коли вибухопожежонебезпечні чи пожежонебезпечні ділянки знаходяться в приміщеннях категорії Г та Д за вибухопожежною та пожежною небезпекою і не відокремлені протипожежними перешкодами, дозволяється влаштування локального автоматичного пожежогасіння в межах ділянки.

Кабельні лінії, призначені для живлення АУПГ, АУПС, повинні мати межу вогнестійкості не менше 90 хв. згідно з ДСТУ Б В.1.1-4-98 "Захист від пожежі. Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги".

Перший заступник начальника
Держпожбезпеки МНС України

І. Я. Кріса

Заступник директора Департаменту
інженерно-технічного забезпечення
Міністерства аграрної політики
України

П. В. Гринько

Додаток 4
до Правил пожежної безпеки в
агропромисловому комплексі України

ВИМОГИ ЩОДО ОСНАЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ АПК ПЕРВИННИМИ ЗАСОБАМИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ

1. До первинних засобів пожежогасіння відносяться: вогнегасники, пожежний інвентар (покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті, ящики з піском, бочки з водою, пожежні відра, совкові лопати) та пожежний інструмент (гаки, ломы, сокири тощо).

2. Для визначення видів та кількості первинних засобів пожежогасіння слід враховувати фізико-хімічні та пожежонебезпечні властивості горючих речовин, їх взаємодію з вогнегасними речовинами, а також розміри площ виробничих приміщень, відкритих майданчиків та установок.

3. Необхідну кількість первинних засобів пожежогасіння визначають окремо для кожного поверху та приміщення, а також для етажерок відкритих установок.

Якщо в одному приміщенні знаходяться декілька різних за пожежною небезпекою виробництв, не відділених одне від одного протипожежними стінами, усі ці приміщення забезпечують вогнегасниками, пожежним інвентарем та іншими видами засобів пожежогасіння за нормами найбільш небезпечного виробництва.

4. Покривала (з матеріалів, указаних у пункті 1 цього додатка) повинні мати розмір не менше 1 x 1 м. Вони призначені для гасіння невеликих осередків пожеж у разі займання речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря. У місцях застосування та зберігання ЛЗР та ГР розміри покривал можуть бути збільшені до величин: 2 м x 1,5 м, 2 м x 2 м. Покривала слід застосовувати для гасіння пожеж класів А, В, D (Е).

5. Бочки з водою встановлюються у виробничих, складських та інших приміщеннях, спорудах у разі відсутності внутрішнього протипожежного водогону та за наявності горючих матеріалів, а також на території об'єктів, у садибах індивідуальних житлових будинків, дачних будиночків тощо. Їх кількість у приміщеннях визначається з розрахунку встановлення однієї бочки на 250 - 300 м² площі.

6. Бочки для зберігання води з метою пожежогасіння відповідно до ГОСТ 12.4.009-83 повинні мати місткість не менше 0,2 м³ і бути укомплектованими пожежним відром місткістю не менше 0,008 м³.

7. Пожежні стенди встановлюються на території об'єкта з розрахунку один стенд на площу до 5000 м².

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщаються на ньому, слід включати: вогнегасники - 3 шт., ящик з піском - 1 шт., покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 м x 2 м - 1 шт., гаки - 3 шт., лопати - 2 шт., ломи - 2 шт., сокири - 2 шт.

8. Ящики (вмістилища) для піску повинні мати місткість 0,5, 1,0 або 3,0 м³ та бути укомплектованими совковою лопатою.

Умістилища для піску, що є елементом конструкції пожежного стенда, повинні бути місткістю не менше 0,1 м³. Конструкція вмістилища повинна забезпечувати зручність діставання піску та виключати попадання опадів.

9. Склади лісу, тари та волокнистих матеріалів слід забезпечувати збільшеною кількістю пожежних щитів з набором первинних засобів пожежогасіння, виходячи з місцевих умов.

10. Будівлі та споруди, які зводяться та реконструюються, мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння з розрахунку:

на 200 м² площі підлоги - один вогнегасник (якщо площа поверху менша 200 м² - два вогнегасники на поверх), бочка з водою, ящик з піском;

на кожні 20 м довжини риштування (на поверхах) - один вогнегасник (але не менше двох на поверсі), а на кожні 100 м довжини риштування - бочка з водою;

на 200 м² площі покриття з утеплювачем та покрівлями з горючих матеріалів груп Г3, Г4 - один вогнегасник, бочка з водою, ящик з піском;

- на кожен агрегат для будівництва градин - по два вогнегасники;

- у місці встановлення теплогенераторів, калориферів - два вогнегасники та ящик з піском на кожен агрегат.

У вищезазначених місцях слід застосовувати вогнегасники пінні чи водяні місткістю 10 л або порошкові місткістю не менше 5 л. Місткість бочок з водою та ящиків з піском, а також їх укомплектованість інвентарем (відрами, лопатами) - має відповідати вимогам пунктів 6 та 8 цього додатка.

На території будівництва в місцях розташування тимчасових будинків, складів, майстерень встановлюються пожежні щити (стенди) та бочки з водою.

11. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників здійснюється відповідно до Типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МНС України від 02.04.2004 N 151 та зареєстрованих у Мін'юсті України 29.04.2004 за N 554/9153, а також згідно з таблицями 1 або 2 в залежності від їх вогнегасної здатності, граничної площі, класу пожежі горючих речовин та матеріалів у приміщенні або на об'єкті:

- клас А - пожежі твердих речовин, переважно органічного походження, горіння яких супроводжується тлінням (деревина, текстиль, папір);

- клас В - пожежі горючих рідин або твердих речовин, які розтоплюються;

- клас С - пожежі газів;

- клас D - пожежі металів та їх сплавів;

- клас (Е)* - пожежі, пов'язані з горінням електроустановок.

Крім перерахованих параметрів, береться до уваги також категорія приміщень за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

12. Загальні вимоги до експлуатації вогнегасників загального призначення на об'єктах захисту вогнегасниками визначаються відповідно до НАПБ Б.01.008-2004.

Перший заступник начальника
Держпожбезпеки МНС України

І. Я. Кріса

Заступник директора Департаменту
інженерно-технічного забезпечення
Міністерства аграрної політики
України

П. В. Гринько